

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Přírodovědecká fakulta

katedra sociální geografie a regionálního rozvoje

Studijní program: Geografie

Studijní obor: Sociální geografie a regionální rozvoj

Bc. Pavel MIČUDA

**GEOGRAFICKÉ ASPEKTY PŮVODU VRCHOLOVÝCH HRÁČŮ A LÍHNÍ
LEDNÍHO HOKEJE: KOMPARACE VYBRANÝCH ZEMÍ EVROPY**

Geographical aspects of top ice-hockey players' origin – a comparison of
European countries

Diplomová práce

Praha 2016

Vedoucí diplomové práce: RNDr. Jiří Tomeš, Ph.D.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracoval samostatně a že jsem uvedl všechny použité informační zdroje a literaturu. Tato práce ani její podstatná část nebyla použita k získání jiného nebo stejného akademického titulu.

V Praze dne

.....

podpis

Na tomto místě bych chtěl poděkovat panu RNDr. Jiřímu Tomešovi, Ph.D. za uvedení do problematiky, za cenné rady a připomínky, které přispěly ke vzniku této diplomové práce. Děkuji Bc. Katrin Fridrichové a své rodině za podporu a vytvoření podmínek k psaní práce.

Abstrakt

Předkládaná diplomová práce se zabývá geografickými aspekty původu hráčů ledního hokeje ve vybraných zemích (Česko, Finsko, Slovensko, Švédsko a Švýcarsko).

Cílem práce je zjistit úspěšnost výchovy profesionálních hráčů ledního hokeje v těchto zemích, a to na úrovni měst a obcí a hokejových klubů a následná identifikace hokejových líhní. Práce je rozdělena do dvou částí – teoretické a praktické.

Teoretická část práce je zaměřena na geografii sportu a problematiku ledního hokeje, jeho historii, organizaci a šíření. Základem pro analytickou část práce jsou údaje o počtu odchovaných hráčů, platech těchto hráčů z NHL, počtech startů odchovanců na olympijských hrách a bodech a titulech klubů z nejvyšších soutěží. Data jsou následně využita v korelačních analýzách a komparacích.

Výsledky práce přinesly zjištění, že ve většině států dochází k teritoriální diverzifikaci v produkci hráčů ledního hokeje a pokračuje trend tradičních hokejových líhní, ale vznikají i líhně nové.

Klíčová slova

lední hokej, geografické aspekty, vrcholoví hráči, Česko, Slovensko, Finsko, Švédsko, Švýcarsko

Abstract

The diploma thesis deals with geographical aspect of an origin of ice hockey players in selected countries (Czechia, Finland, Slovakia, Sweden and Switzerland)

The aim of the thesis is to find out how succesful is the training of professional players in these countries on municipal and club level and a consecutive identification of ice hockey hotbeds. The thesis is divided to the theoretical and the practical part.

The theoretical part is focused on the geography of sport and the issue of ice hockey, its history, organization and spreading. The figures of the players, trained in the above mentioned countries, their wages in the NHL, the number of starts at the Olympics and points and the number of the highest league titles are the basis of the analytic part. The figures were used for correlation analysis and comparison.

The results show that a territorial diversification of ice hockey players production appears in the most of the countries and the traditional hotbeds prevails, but new ones are developed.

Key words

ice-hockey, geographical aspects, top players, Czechia, Slovakia, Finland, Sweden, Switzerland

,

Seznam grafů

Graf 1: Počet hráčů NHL z vybraných zemí v letech 1993 – 2014

Graf 2: Vývoj počtu registrovaných hokejistů na světě

Graf 3: Hodnota kumulovaného platu hráčů z NHL relativizovaného celkovým počtem odchovanců

Graf 4: Hodnota kumulovaného platu hráčů z NHL relativizovaného celkovým počtem odchovanců

Graf 5: Hodnota kumulovaného platu hráčů z NHL relativizovaného celkovým počtem odchovanců

Graf 6: Hodnota kumulovaného platu hráčů z NHL relativizována celkovým počtem odchovanců klubu

Graf 7: Hodnota kumulovaného platu hráčů z NHL relativizována celkovým počtem odchovanců klubu

Grafy 8: Vývoj podílu deseti nejúspěšnějších měst na produkci hráčů ve vybraných zemích

Grafy 9: Hodnoty kumulovaných a relativizovaných platů v klubech ve vybraných zemích

Seznam obrázků

Obrázek 1: Geografická distribuce členských států IIHF

Obrázek 2: Vývoj členství v Mezinárodní federaci ledního hokeje – IIHF

Obrázek 3: Počet hokejistů odchovaných ve městech Česka ve vybraných letech

Obrázek 4: Intenzita produkce hokejistů ve městech Česka ve vybraných letech

Obrázek 5: Počet hokejistů odchovaných ve městech Finska ve vybraných letech

Obrázek 6: Intenzita produkce hokejistů ve městech Finska ve vybraných letech

Obrázek 7: Počet hokejistů odchovaných ve městech Slovenska ve vybraných letech

Obrázek 8: Intenzita produkce hokejistů ve městech Slovenska ve vybraných letech

Obrázek 9: Počet hokejistů odchovaných ve městech Švédska ve vybraných letech

Obrázek 10: Intenzita produkce hokejistů ve městech Švédska ve vybraných letech

Obrázek 11: Počet hokejistů odchovaných ve městech Švýcarska ve vybraných letech

Obrázek 12: Intenzita produkce hokejistů ve městech Švýcarska ve vybraných letech

Seznam tabulek

Tabulka 1: Počty profesionálních hráčů vybraných evropských států

Tabulka 2: Nejúspěšnější české hokejové kluby 1946 až 2013/2014

Tabulka 3: Podíl českých klubů na počtu hráčů odchovaných pro NHL

Tabulka 4: Nejúspěšnější finské hokejové kluby 1931 až 2013/2014

Tabulka 5: Podíl finských klubů na počtu hráčů odchovaných pro NHL

Tabulka 6: Nejúspěšnější slovenské hokejové kluby 1993/1994 - 2013/2014

Tabulka 7: Podíl finských klubů na počtu hráčů odchovaných pro NHL

Tabulka 8: Nejúspěšnější švédské hokejové kluby 1924 – 2014

Tabulka 9: Podíl švédských klubů na počtu hráčů odchovaných pro NHL

Tabulka 10: Nejúspěšnější švýcarské hokejové kluby 1926 – 2014

Tabulka 11: Podíl švýcarských klubů na počtu hráčů odchovaných pro NHL

Tabulka 12: Podíl hráčů NHL na celkovém počtu odchovanců ve státě

Tabulka 13: Výsledky korelační analýzy mezi podílem měst na populaci mužů a podílem měst na odchovaných hokejistech

Tabulka 14: Výsledky korelační analýzy mezi počtem odchovaných hráčů a vybranými proměnnými ve všech státech

Seznam příloh

Příloha 1: Databáze hráčů s juniorským klubem

Příloha 2: Databáze kumulovaných platů hráčů NHL – odchovanců klubů

OBSAH

Úvod	1
1 Rešerše literatury	3
1.1 Literatura geografie sportu.....	3
1.1.1 Česká geografie sportu	6
1.2 Literatura o ledním hokeji.....	8
2 Metodika a zdroje dat	11
2.1 Vymezení pojmu sport.....	11
2.2 Vymezení území	12
2.3 Hokejová líheň.....	13
2.4 Původ hráčů ledního hokeje.....	14
2.5 Ekonomické zhodnocení hráčů	16
2.6 Korelační analýza	18
3 Lední hokej – šíření a geografické aspekty	19
3.1 Historie ledního hokeje	19
3.2 Mezinárodní hokejová federace – IIHF	20
3.3 Turnaje v ledním hokeji	22
3.4 Šíření ledního hokeje	24
4 Vybrané hokejové státy	30
4.1 Česko	30
4.1.1 Česko – původ hráčů	33
4.2 Finsko.....	40
4.2.1 Finsko – původ hráčů	42
4.3 Slovensko.....	49
4.3.1 Slovensko – původ hráčů.....	51
4.4 Švédsko	58

4.4.1	Švédsko – původ hráčů.....	60
4.5	Švýcarsko.....	67
4.5.1	Švýcarsko – původ hráčů.....	69
5	Komparace vybraných hokejových států.....	77
	Závěr.....	84
	Zdroje	86

ÚVOD

Lední hokej je nejrychlejší kolektivní hrou na světě. V řadě zemí se stal fenoménem, který významně ovlivňuje nejen sportovní, ale i společenský život a ekonomiku. Lední hokej tak, jak ho známe dnes, vznikl v Kanadě v druhé polovině 19. století. Odtud se tento dynamický sport dále šířil do USA a do evropských zemí. Z počátku bylo šíření ledního hokeje podmíněno klimatickými podmínkami, což se postupem času změnilo, protože se hokej přesunul do krytých stadionů a hal. Tato situace z něj na druhou stranu udělala finančně náročný sport. Mezi širokou rodinu sportů byl lední hokej přijat poměrně brzy, protože již od roku 1920 je nedílnou součástí olympijských her.

Sport jako celosvětový fenomén, jehož součástí je samozřejmě i lední hokej, se postupem času stal předmětem vědeckého zkoumání. Nicméně prostorovými aspekty sportu se zabývalo jen málo vědeckých prací. V rámci geografie vznikl obor geografie sportu, který však doposud není ani příliš rozšířený ani dostatečně uznávaný. Tomuto oboru není ani v české geografii dopřán dostatečný prostor, existuje několik bakalářských a diplomových prací a popularizačních článků.

Práce je logicky rozdělena do pěti základních kapitol. V první kapitole je rozebrána literatura o geografii sportu a o problematice ledního hokeje. Druhá z nich se věnuje metodice a zdroji dat, obsahuje definici pojmů použitých v práci, vymezení území a metodiku zisku dat. Další kapitola se zabývá obecnou charakteristikou ledního hokeje, jeho historií, organizací a šířením. V následující kapitole jsou popsána a zanalyzována získaná data k jednotlivým státům. Poslední kapitola se zabývá jejich komparací.

Motivací ke vzniku této práce byl, jak osobní zájem o problematiku ledního hokeje spojenou s geografii, tak i snaha přispět k popularizaci geografie sportu v Česku, což byl také jeden z dílčích cílů práce. Primárním cílem práce je zjistit úspěšnost výchovy profesionálních hráčů ledního hokeje ve vybraných zemích, a to na úrovni měst a obcí. Dále je v práci kladen důraz na ještě nižší úroveň než na města a obce, a to na samotné hokejové kluby. Mezi další cíle práce patří identifikace nejúspěšnějších hokejových líhni z Česka, Slovenska, Finska, Švédska a Švýcarska, a to na úrovni měst a obcí a samotných klubů. Posledními dvěma dílčími cíli jsou komparace vybraných evropských zemí a vytvoření ucelené databáze hokejistů s údajem juniorského (mateřského) klubu.

V rámci práce bude snahou nalézt odpovědi na následující výzkumné otázky:

1. V jakých městech se koncentruje výchova hráčů ledního hokeje? Dominují největší města či města nižší kategorie?
2. Existují ve vybraných státech tradiční líhně hráčů ledního hokeje?
3. Jaké je množství (podíl) hráčů, kteří se probojovali do NHL a jaký je jejich ekonomický význam pro kluby, jež je vychovaly?

Hypotézy:

1. Lze předpokládat, že největší (hlavní) města produkují nejvyšší absolutní počty profesionálních hráčů, ale na základě relativních čísel to budou spíše města menší či střední velikosti.
2. Na počet hráčů vychovaných pro nejvyšší soutěže včetně kanadsko-americké NHL má vliv tradice ledního hokeje, kdy podstatnou roli hraje počátek vzniku organizovaných soutěží a tradičních klubů v hokejových zemích.
3. Hokejové líhně, které vychovávají nejvíce hráčů, jsou zároveň ekonomicky nejúspěšnější, a to z hlediska hodnoty jejich odchovanců vyjádřené součtem platů z NHL.

1 REŠERŠE LITERATURY

Sportovní aktivity patří mezi nejrozšířenější způsoby trávení volného času. Do světa profesionálního sportu navíc proudí ohromné finanční prostředky, a tak i geografie jako věda, která postupně proniká do všech činností lidského konání, připojuje svůj pohled na oblasti sportu. Ačkoli by se mohlo zdát, že sportem se geografie zabývá teprve v posledních desetiletích, není tomu tak. Samotná geografie sportu však mezi geografy není příliš populární a bývá často kritizována. Jedním z nejčastějších bodů kritiky je skutečnost, že se díla geografie sportu soustředí pouze na deskripci daných skutečností a nehledají další souvislosti. Kritiku mnohých geografů shrnul ve své práci M. Dear (1988): „Geografie sportu není významná při snaze o nalezení struktur a explanací základních geografických problémů“ (Dear 1988, cit. v Holenda 2012, s. 12). Dear ve své práci nereflexuje skutečnost, že sport proniká i do politiky, ekonomie i sociálních problémů, a proto upřednostňuje politickou, ekonomickou a sociální geografii (Holenda, 2012). I z těchto důvodů prozatím neexistují ucelené teorie v rámci geografie sportu.

Sport je často vnímán jako součást kultury a dnes už i celé společnosti, takže není překvapením, že většina odborných prací a teorií pochází ze sociologického prostředí. Některé teoretické přístupy v sociologii se snaží vysvětlit vznik, šíření a význam sportu. Kromě sociologie se tomuto tématu věnují i další obory, jako například antropologie či historie, takže pojetí sportu může být jednoznačně považováno za multidisciplinární. Toto tvrzení dokládá i zájem lidí mimo akademickou sféru, jelikož sport jako fenomén současnosti se dotýká téměř každého z nás.

V některých případech lze nalézt souvislosti mezi geografii sportu a modelem šíření inovací nebo geografii času od švédského autora Torstena Hägerstranda, jak dokládají díla například od J. Balea, A. Moorea a dalších autorů.

Vzhledem k určité specifičnosti tématu této práce spadá část zdrojů do kategorie tzv. populární literatury zabývající se sportovní tematikou či úžeji pouze ledním hokejem.

1.1 Literatura geografie sportu

Počátky oboru geografie sportu lze hledat již na konci 19. století. V odborné geografické publikaci se pravděpodobně poprvé zabýval také sportem francouzský geograf Elisée Réclus. V rámci rozsáhlého díla *Nouvelle Géographie universelle* (1876 až 1894) se Elisée Réclus okrajově věnuje kriketu a jeho vzniku (Réclus, in Bale & Dejonghe, 2008). Dále autor upozorňuje na fakt, že mladí muži v tehdejší Anglii jsou lepší než jejich předci co do síly a hbitosti. Vychází z pozorování na univerzitách v Harrow, Etonu, Oxfordu a Cambridge, a jako jeden z důvodů uvádí zlepšení v osobní hygieně a celkové péči o tělo. Další článek z raného období geografie sportu vyšel v *National Geographic* a nese název *The Geography of games* (1919). Autorem byl americký geograf J. R. Hilderbrand, který popisuje jednotlivé sporty typické pro různé národy, které se podílejí na tvorbě národní historie (Bale & Dejonghe, 2008). Ze Spojených států amerických pochází článek, který se věnuje původu profesionálních hráčů baseballu a jejich výchově v jednotlivých státech USA. Článek vyšel v časopise *American Journal of Education* v roce 1940 (Bale, 2003). I další dílo věnující se geografii sportu pochází z USA. Jedná se o článek *A note of the geography of sport* z časopisu *The Professional Geographer* autora T. Burleyho. Autor v něm upozorňuje na fakt, že by se geografie sportu měla věnovat spíše amatérskému sportu, protože ten vykazuje významnější společenský (sociologický) dopad. Dále potvrdil multidisciplinaritu v pojetí sportu i tím, že poukázal na jeho propojení s ekonomikou či historií (Burley, 1966).

Za zakladatele moderní geografie sportu je považován John Rooney, americký geograf z Oklahomské univerzity. Jeho práce, zabývající se původem špičkových hráčů amerického fotbalu a jejich migrací ze středních na vysoké školy, se stala průkopnickou (Bale & Dejonghe, 2008). Velký přínos pro geografii sportu představovaly zejména jeho teoretické práce, ve kterých definoval směry, kterými by se mohla geografie sportu ubírat. Jednalo se o tři následující směry:

- identifikace cílového sportu a následné nalezení kořenů jeho vzniku;
- prostorovou difúzi;
- prostorovou organizaci a regionalizaci.

Velmi významným Rooneyho počinem bylo založení prvního speciálního časopisu, který se věnoval geografii sportu – *Sport and Place: An International Journal of Sports*

Geography, jehož první číslo vyšlo v roce 1987. Cílem periodika bylo šířit povědomí o geografických pracích z geografie sportu. Časopis přestal vycházet v roce 2000 kvůli nedostatku financí a zejména kvůli nedostatku kvalitních dokumentů, které by mohl zveřejňovat.

Za skutečné průkopníky geografie sportu v Evropě jsou považováni Trudo Dejonghe z Belgie a především anglický geograf John Bale, který se jako jeden z prvních geografů začal tomuto oboru naplno věnovat. Oba dva autoři pracovali na některých dílech z geografie sportu společně. Zejména však John Bale je autorem mnoha odborných článků a publikací v tomto oboru. Za první publikaci na poli geografie sportu v Evropě je považováno jeho dílo *Geography and football: the use of ideas from football in the teaching of geography* (1976). V tomto díle se Bale snažil propojit výuku geografie se znalostí fotbalových klubů a reprezentačních výběrů (Bale & Dejonghe, 2008). Největší přínos Johna Balea však spočívá ve vydání publikace *Sports geography* (1989 a 2003). Bale v tomto díle zejména rozebírá předmět zájmu sportovní geografie. Zaměřuje se na sportovní aktivity obyvatel různých regionů, zkoumá šíření sportů v čase a prostoru a vzájemné vztahy mezi sportem, prostředím a místem. Věnuje se vývoji sportu nejen z hlediska geografického, ale také historického. Autor se tím pokouší o propojení geografie sportu se sportovní historií, a snaží se hodnotit sílící význam sportu jako fenoménu, který má řadu konsekvencí, dopadů na sociální a kulturní prostředí lidí a hospodářský rozvoj. Tvrdí, že vzájemná spolupráce odborníků z řad ekonomů či sociologů by postavení geografie v rámci věd značně posílila. Pro tuto práci je jistě zajímavá i část, ve které Bale zkoumá produkci prvoligových fotbalistů v Anglii v letech 1950–1980. (Bale, 2003).

V rámci geografie sportu vzniklo také několik sportovních atlasů. Ve Francii vyšlo dílo pod názvem *Atlas Sports en France* (Mathieu & Praicheux, 1987). V Kanadě atlas od J. Dudycha (1983) či několik kapitol v národním atlase Švédska, které se věnovaly sportovní tematice (Aldskogius, 1993). Nejrozsáhlejším a nejpodrobnějším dílem je *Atlas of American Sport* (Rooney & Pillsbury, 1992). *The Canadian Hockey Atlas* (Cole, 2006) je zaměřen, jak již napovídá název, na rozvoj ledního hokeje, dále toto dílo obsahuje údaje o více než 1 000 hráčích, hokejových městech, klubech atd.

Sportovní geografie pronikla díky nizozemským autorům Rossjensovi a Van Damovi i do územního plánování. Zmínění autoři navrhovali stavět velká sportoviště na okrajích velkých aglomerací. I tato studie vedla k pozdější spolupráci geografů se sociology,

ekonomy a urbanisty při přestavbě měst, ve kterých se konaly olympijské hry, konkrétně v Barceloně 1992, Atlantě 1996 a Sydney 2000 (Bale, 2003). Rozvoj měst a jejich přestavbu spojenou s pořádáním olympijských her rozebírají na příkladu Barcelony také Emma Wainwright a Nicola Ansell v článku *Geographies of sports development: the role of space and place* (2008).

V současné době všechny vědní obory využívají moderních technologií, v rámci geografie a geografických aplikací se rozvinulo zejména využívání geografických informačních systémů (GIS), což se samozřejmě nevyhnulo ani geografii sportu. Jako příklady lze uvést články *Using GIS to Study Sports* od Josepha Kerskiho (2008), *Integrating geographic information systems (GIS) into sport business practice and research* od autorů Nitea a Underwooda (2013). A. Moore a kol. v díle *A Time Geography Approach to the Visualisation of Sport* (2003) s využitím přístupů „time geography“ používají videotechniku při analyzování ragby. Autoři jsou inspirováni Hägerstrandovou geografíí času a tvrdí, že jim může pomoci při modelování pohybů a vztahů mezi jedinci, které znázorňují pomocí GIS. Na možné spojení mezi Hägerstrandovým modelem šíření inovací geografíí sportu poukazuje článek *For Geography and Sport, Sport Geography or Geography of Sport* (Ilieş, Dehoorne, Wendt, Kozma, 2014), kde se mimo jiné autoři věnují prostorové distribuci sportu v čase a geografickém prostředí.

1.1.1 Česká geografie sportu

Geografie sportu v Česku nemá téměř žádnou historii, takže není příliš na co navazovat. Za průkopníka toho oboru u nás lze označit Jiřího Tomeše z Univerzity Karlovy. Zejména je nutné zmínit První fotbalový atlas světa (2000), na kterém pracoval J. Tomeš společně s R. Jelínkem. Atlas je komplexním dílem mapujícím fotbal od jeho přepokládaného vzniku a šíření do celého světa. Dílo obsahuje velké množství různých statistik, a to jak za jednotlivé státy, tak i za soutěže, klubové i národní.

Atlas českého fotbalu (2005) autorů R. Jelínka a M. Jenšíka popisuje historii českého fotbalu od jeho úplných začátků na konci 19. století, přes vznik ligové soutěže v roce 1925, až do roku 2004. Atlas přináší i četná kartografická díla a rozsáhlou fotogalerii.

Prostor dostala geografie sportu také v časopise *Geografické rozhledy*. Konkrétně se jedná o články *Sport a geografie I* a *Sport a geografie II* od J. Tomeše (2012). V první části se autor zabývá samotnou problematikou geografie sportu a jejího vymezení, načež navazuje

historií a šířením sportu. V této stati poukazuje například na problém „klimatické“ determinace, kvůli které se lyžování nebo lední hokej v Africe mohou rozšířit jen stěží. Dále se autor věnuje původu sportovců a upozorňuje na skutečnost, že například největších úspěchů v atletických disciplínách sprintu a běhu na dlouhých tratích dosahují atleti, kteří pocházejí většinou jen ze dvou makroregionů. Ve sprintu nejčastěji vítězí černošští atleti z USA a Karibiku a běhy na delší vzdálenosti zase ovládli afričtí běžci, zejména z Keni a Etiopie. Dále se článek zabývá popularitou různých sportů v jednotlivých zemích a ekonomikou sportu. Další článek Geografických rozhledů Kde hledat počátky moderního sportu (Slepičková a Slepička 2012) mapuje zejména historii sportu a jeho šíření do celého světa. Zajímavý je pohled na šíření sportu pomocí škol. „Mezi sportovními aktivitami ve školách hrál významnou roli fotbal, hlavně na školách, kde nebylo tolik žáků z vyšších vrstev. Měl své kořeny v „tradičním lidovém fotbale“. Postupně dostával jasnější organizační strukturu a pevná pravidla, čímž se proměňoval a stával se stále populárnější zejména mezi mládeží na veřejných školách. Postupně se přesouval i na university a stal se tak koncem 19. století jedním z nejpoblíbenějších sportů v Anglii jak v podobě aktivního provozování, tak diváckého zájmu. Školy se silným zastoupením žáků z vyšších vrstev podporovaly, či alespoň nebránily provozování sportů typických pro vyšší společenské vrstvy, jako např. kriket, veslování, ve kterých se pořádaly i veřejné soutěže mezi školami, např. tradiční závody osmiveslic mezi univerzitou Cambridge a Oxford. Obdobnou cestou se šířily i ostatní sporty například atletické disciplíny, které si touto cestou zajistily pevné místo ve školském systému“ (Slepičková, Slepička 2012, s. 4). V otázce šíření sportu autoři článku vyzdvihují postavení Anglie, jako světové velmoci. Vzhledem k tomu, že Velká Británie představovala největší koloniální velmoc světa a byla u zdrojů států jako USA, Austrálie, Kanada, nebo Indie napomáhala šíření nových způsobů a forem trávení volného času, včetně sportu. V posledních desetiletích je šíření sportu především záležitostí migrací sportovců, jeho komercializace a medializace, s níž jsou spojeny aktivity sportovních diváků a fanoušků.

V poslední době se objevují bakalářské a diplomové práce, které se zabývají geografii sportu. Za zmínku stojí několik prací studentů oboru Regionální geografie Univerzity Palackého v Olomouci. Jako příklad lze uvést bakalářskou a diplomovou práci Jana Šichana Časoprostorový vývoj kolektivních sportů v České republice z let 2009 a 2011, které se zabývaly vývojem prostorové distribuce a jejími rozdíly mezi sporty za posledních 50 let (Šichan, 2011). Další prací je diplomová práce z roku 2012 od Marka Čermáka Sport

a město Olomouc: příspěvek ke geografii sportu (Čermák, 2012). Na Univerzitě Karlově vznikla diplomová práce Geografické aspekty šíření a distribuce vybraných sportů: proměny regionálního obrazu (Holenda, 2012).

1.2 Literatura o ledním hokeji

Tak jako v případě jiných sportů, zejména fotbalu, je většina literatury zaměřena na úspěchy týmů i jednotlivců v průběhu času či ve spojení s významnými sportovními událostmi. V případě českého, resp. československého ledního hokeje představuje nejvýznamnější osobnost jak na poli sportovním a organizačním, tak mediálním Karel Gut, bývalý hokejový hráč, trenér a později předseda Českého svazu ledního hokeje (ČSLH). V r. 1986 publikoval společně s Václavem Pacinou Malou encyklopedii ledního hokeje. Kniha pojednává o mnoha aspektech ledního hokeje od jeho vzniku, přes hokejová pravidla, výstroj, metody tréninku, až po velké osobnosti světového hokeje. Další významnou publikací je Světový hokej (1990) autorů Karla Guta a Gustava Vlka. Kniha popisuje začátky ledního hokeje i jeho vývoj ve 20. století. Všímá si úspěchů Československa i trendů patrných v ledním hokeji v minulosti i současnosti.

Vlivem ledního hokeje na švédskou společnost za období 1920 – 1972 se zabývá Tobias Stark v práci *The People's Home On Ice: Ice Hockey, Modernization and National Identity in Sweden 1920 – 1972* (2010). Ve zmíněném období autor zkoumá, jak se z ledního hokeje stává fenomén ovlivňující celou společnost a poukazuje na rostoucí zájem nejen o hokej, ale také o sounáležitost s švédským národem. T. Stark se snaží na příkladu ledního hokeje ukázat, jak sport pomáhá budovat národní identitu.

Zajímavou publikací, která nepřímo souvisí s hokejovými líhněmi, je *Trénink herní přirozenosti – Kouzlo hráčského naturelu* od Luděka Bukače (2014). Autor v díle pohlíží na výchovu mladých talentů jako na komplexní rozvoj osobnosti a důraz klade především na psychická hlediska a rozvoj mozku mladého hokejisty. Čímž ukazuje, na jaké atributy by měl být kladen důraz při výchově hokejistů.

Časopis *Pro Hockey* je největší evropský časopis o NHL, který vychází i v české mutaci. V speciálním čísle z roku 2013 vyšel článek s názvem: *Kde se rodí hvězdy* od autorů R. Pakarinena a Karla Knapa. Článek se věnuje hledání původu evropských hráčů, kteří se dostali NHL. Dále se autoři snaží objasnit „recept“, jak se vychovávají hráči pro NHL

ve Finsku, Švédsku, Rusku, Česku, Slovensku a Švýcarsku a poukazují na četné problémy, se kterými se potýkají hokejové kluby napříč celým světem. Jedná se například o problém demografický, kdy se rodí stále méně dětí a na ty čeká mnoho rozmanitých lákadel, které je odvádějí od sportu. Další problém, kterému se článek věnuje, je nedostatek financí. Nemalou finanční zátěží je výchova hokejisty nejen pro klub, ale i pro rodinu malého hráče, což je další důvod odlivu dětí. Vystává tedy otázka, jestli nedominují ve výchově hráčů pro NHL velká bohatší města. Autoři tuto hypotézu potvrzují na příkladu Helsinek a Turku z Finska nebo Stockholmu a Göteborgu ze Švédska, naopak tento trend prozatím nepotvrzují Praha, Brno či Bratislava.

O výchově hráčů ledního hokeje na Slovensku píše Tomáš Kmec v článku Ako vychovať dobrého hokejistu? V Trenčíne to vedia najlepšie (2015). Autor popisuje problémy, které se jednomu z tradičních hokejových měst Slovenska podařilo překonat. Místní klub Dukla Trenčín byl na pokraji krachu, ale toto složité období se podařilo překonat i díky slavným odchovancům. Například Róbert Švehla se aktivně zapojil do vedení oddílu a pomohl opět nastartovat mládežnický hokej znovuzavedením náborů či sháněním sponzorů, aby se lednímu hokeji mohly věnovat také děti z finančně slabších rodin. Zajímavostí, kterou článek také zmiňuje, je tým HK Orange 20. Jedná se o reprezentaci do 20 let, která pod hlavičkou tohoto klubu hraje v nejvyšší slovenské soutěži. Klub byl založen v roce 2007 jako reakce na špatné výsledky reprezentační mužstva juniorů. Zatímco s týmem HK Orange na Slovensku panuje spokojenost, u novinky SR18 tomu tak není. SR18 je reprezentace do 18 let hrající druhou nejvyšší soutěž na Slovensku. Kritika tohoto klubu spočívá především v malém počtu hráčů v týmu (projekty reprezentační družstev juniorů či dorostenců nejsou ve světě hokeje ojedinělé, podobné zkušenosti s ním mají například ve Finsku či USA).

Výchovou hokejistů se zabývá také článek How to raise the next Sidney Crosby autorky Shawny Cohenové. Autorka se na výchovu hokejistů dívá z jiného pohledu, z pohledu rodiče, který své dítě ke sportu přivádí. Poukazuje na problém příliš ambiciózních rodičů, kteří často skrze děti chtějí realizovat své vlastní sny. Další problém, který řeší je, že 70 % dětí v USA odchází z organizovaného sportu po jejich 13. roku. Jako jednu z hlavních příčin uvádí, že sport pro ně přestal být zábavou. Článek tedy působí spíše jako varování pro rodiče, jakému chování by se měli vyhnout. Stejnému tématu se věnuje také Ryan Kennedy v článku The Straight Edge: The wrong way to raise a hockey player (2008).

Inteligencí nejlepších světových hráčů se zabývá Adam Kimelman dopisovatel serveru NHL.com ve svém článku *Developing hockey sense a key for young players*. V článku autor společně s dalšími uznávanými odborníky z hokejového prostředí rozebírá tzv. „hokejové IQ“, o kterém hovoří jako o něčem, jako je zdravý rozum, o něčem, co nelze natrénovat.

V článku *NHL Nationality Breakdown from 1917-18 to 2015-16* jsou zaznamenány podíly zemí původu hráčů NHL. Mezi vybrané země patří také ty, kterým se věnuje tato práce, výjimku tvoří Švýcarsko, které je zahrnuto mezi ostatní. Jak název článku napovídá, mapovány jsou podíly vybraných zemí od založení NHL do současnosti (Quanthockey.com, 2016).

Původu hráčů se věnuje také článek *Where all 5,592 Players in NHL History Came From*, který čerpal z databáze www.hockeydb.com. Původ hráčů je určován na úrovni států (taktéž v případě USA, v případě Kanady se zaměřuje na provincie) a rozhodující kritériem pro určení původu bylo rodiště hráče. Článek se věnuje také problematice geografického rozmístění ledního hokeje. Poukazuje na odlišnou kulturu, která je v jižních oblastech a na příkladu Floridy se snaží dokázat, že existence hokejového klubu Florida Panthers je spíše marketingovým tahem (Onthewingsblog.com, 2004).

O systematické výchově hráčů ledního hokeje neexistuje mnoho odborných článků či publikací, na rozdíl např. od fotbalu, kde existuje dokonce specializovaný web (www.football-observatory.com), který provádí analýzy o fotbalových akademiích. O hokejových akademiích lze nalézt zmínky hůře. Zmiňují se o nich spíše jen weby národních svazů, jako např. český svaz v článku *Akademie ČSLH* nebo švédský svaz v článku *Tre Kronors Hockeyskola*.

2 METODIKA A ZDROJE DAT

Tato kapitola vysvětluje pojmy používané pro potřeby diplomové práce, geograficky vymezuje území, kterému je práce věnována a u obecně užívaných termínů jako například sport jsou uvedeny používané definice. Pojem hokejová líheň je definován autorem práce. Další subkapitoly popisují jednotlivé databáze použité v práci a následné zpracování dat z těchto databází. Dále je zmíněno časové rozmezí, ze kterého data pocházejí a názvy soutěží z vybraných států.

2.1 Vymezení pojmu sport

Sport je jednou z nejoblíbenějších lidských aktivit, jehož počátky sahají až do „starého Řecka“. V globalizovaném světě 21. století se význam sportu ještě zvýšil, dokáže ovlivňovat široké masy obyvatel, politiku, ekonomiku a stává se tak součástí každodenního života.

„Původní význam slova sport hledejme v latinském disportare – bavit se, rozptylovat, či v staroanglickém desport, disport – roznášet, bavit se. Je tedy zřejmé, že původní podstata sportu souvisí s rozptýlením mysli člověka, pobavením, odháněním dlouhé chvíle a zpestřením života“ (Krátký 1974, cit. v Šichan 2011, s. 9-10). „Sport je rekreační fyzická aktivita tvořící složku volného času a životního stylu, ve vrcholové podobě prováděná i jako profese. Plní funkci zdravotní i rekreační, zahrnuje momenty soutěživosti, výkonu, regulované ventilace agrese, příslušnosti ke skupině. Se sportem souvisí i problém diváctví jako masové zábavy. Pohybová činnost soutěžního charakteru prováděná podle určitých pravidel. Závodní soutěžení se vyznačuje snahou po nejvyšším výkonu“ (Vojtášek 2001, cit. v Brychta 2010, s. 8). Podle evropské charty sportu se „sportem rozumí všechny formy tělesné činnosti, které ať již prostřednictvím organizované účasti či nikoli, si kladou za cíl projevení, či zdokonalení tělesné i psychické kondice, rozvoj společenských vztahů nebo dosažení výsledků v soutěžích na všech úrovních“ (Evropská charta sportu 1992, s. 1).

Za kolébkou sportu se všeobecně považuje antické Řecko, ve kterém vznikly olympijské hry. Jejich součástí byl běh na různě dlouhých tratích, běh se zbrojí, zápas, box, bojové a vozatajské disciplíny a pětiboj, který se skládal ze zápasu, běhu, hodů diskem a oštěpem a skoku do dálky (Tomeš, 2012).

Počátky moderního sportu lze však spatřit ve viktoriánské Anglii. V souvislosti s průmyslovou revolucí a velmi často neutěšenými pracovními a životními podmínkami začalo docházet k sociálním hnutím, která zajišťovala zvyšování životní úrovně a vzdělanosti populace a také nárůst volného času, s čímž úzce souvisí i sport. Přesun obyvatel do měst a průmyslová výroba se odrazily ve změnách sociální stratifikace společnosti, jež se stávala pestřejší. Vznikající počet městského obyvatelstva byl spojen i s častějším výskytem profesí poskytujících nejen ekonomické zázemí pro běžný život, ale nabízející i prostor volného času. Vznikala silná střední třída, jež se zapojovala do zábav ve volném čase, které jí vyhovovaly a vyjadřovaly její ideologii a hodnoty. Ale i dělníci pěstovali své sportovní zábavy. Například horníci na jihu Anglie si sami organizovali, bez vazby na veřejné instituce, své vlastní zábavy a sporty. Populárními se staly například bowling, psí dostihy nebo střelba na holuby. Předvádění sportovních výkonů v různých soutěžích poskytovalo dramatickou podívanou přítomným divákům, a to posléze vedlo k propagaci těchto akcí. S rostoucím diváckým zájmem začaly soutěže přecházet z místních úrovní na regionální a posléze i na úroveň celostátní. Cestou k tomu byl proces, kdy hry a soutěže dostaly jasnou organizační strukturu a pevná pravidla. Obliba různých sportovních odvětví i nadále rostla a později došlo k rozdělení sportu na profesionální a amatérský. Dlouhodobý proces rozporů mezi amatérizmem a profesionalizmem na poli soutěží byl uzavřen až ve druhé polovině dvacátého století, kdy byl povolen start profesionálů i na olympijských hrách a sport ovládla komercializace (Slepičková, Slepička, 2012). Avšak členění na amatérský a profesionální sport není zcela striktní, protože i v současnosti lze sledovat souboje amatérů s profesionály (například národní pohárové soutěže ve fotbale).

2.2 Vymezení území

Pro potřeby diplomové práce byly vybrány státy Evropy, které patří dlouhodobě mezi úspěšné v ledním hokeji. Konkrétně se jedná o skandinávské státy Finsko a Švédsko, dále Slovensko, Švýcarsko a Česko. Prvoplánově měla být ve výběru států samozřejmě i Ruská federace, avšak u převážné většiny hráčů z celého bývalého Sovětského svazu chyběla data, podle nichž by se dal zjistit jejich hokejový původ. Z tohoto důvodu bylo Rusko z práce vyřazeno.

Pro lepší identifikaci hokejových líhní (viz. kapitola 2.3 Hokejová líheň) práce operuje s nejpřirozenější úrovní, tedy úrovní měst, případně obcí, resp. v cizině municipalit. Ekonomické zhodnocení hráčů se posuzuje na úrovni samotných oddílů.

2.3 Hokejová líheň

Hokejová líheň je termín používaný převážně hokejovými odborníky a lidmi pohybujícími se okolo tohoto sportu. Nedá se říci, že se jedná o všeobecně uznávaný termín, je to spíše výraz z hokejového (sportovního) prostředí.

Slovo líheň je nejčastěji spojováno se zemědělskou výrobou převážně s chovem drůbeže, ale i v oblasti sportu patří k běžně používanému pojmu, v této souvislosti nově objevuje termín škola či akademie sportu. Vzájemnou spojitost těchto na první pohled dosti nesourodých lidských činností lze spatřit v tom, že jde v obou případech o chov nových kusů, respektive v případě sportu výchovu nových talentů a hráčů.

Přesné vymezení či definice pojmu sportovní (hokejová) líheň ale v podstatě neexistuje. Samotný termín hokejová líheň je nejčastěji spojován s určitým územím či administrativní jednotkou (například s městem) nebo úzejí s konkrétním sportovním oddílem, v případě ledního hokeje s hokejovým klubem.

V populární literatuře lze nalézt informace o dlouhodobě úspěšných regionech, městech a klubech, čili o hokejových líhních. V případě Česka lze hovořit o regionu Vysočiny, odkud pochází mnoho reprezentantů a úspěšných hráčů. Stejně tak se jedná o Litvínov, Kladno či Pardubice. Ve Finsku se mezi hokejové líhně dá jistě zařadit Kärpät Oulu, kterému se říká pýcha severu a továrna na hokejové talenty. K dalším významným oddílům ve výchově hokejistů ve Finsku patří TPS Turku, kluby z Helsinek a samozřejmě město Tampere, kde byla první umělá ledová plocha i první krytý stadion ve Finsku. Na Slovensku lze identifikovat dlouhodobě dobrou práci s mládeží zejména v trojlístku klubů Dukla Trenčín, Slovan Bratislava a HC Košice. Zejména v Trenčíně se v poslední době hodně snaží, aby i nadále vychovávali mladé nadějně hokejisty. Pomáhají tomu často i místní odchovanci, jako například Marián Gáborík, který ve městě postavil další menší zimní stadion se sportovním areálem. V případě švédských hokejových líhní se musí zmínit hlavní město Stockholm, ve kterém působí nebo působilo hned několik významných švédských klubů, jako například Djurgarden Stockholm, IK Göta Stockholm, Hammarby

IF Stockholm a samozřejmě také AIK Stockholm. Z mimo stockholmských týmů stojí za zmínku Brynäs IF z Gävle, Färjestad nebo město Örnköldsvik, ze kterého pochází několik hráčů, kteří se probojovali až do NHL. Ve Švýcarsku je nutné zmínit hokejový klub z Davosu, který každoročně pořádá slavný Spenglerův pohár (Spengler Cup)¹. Mezi klasické hokejové líhně ve Švýcarsku dále patří EHC Kloten nebo HC Lugano, týmy s bohatou historií a tradicí.

Pro potřeby diplomové práce jsou hokejové líhně rozděleny celkem do dvou úrovní. První je přínosná z geografického hlediska, jedná se totiž o obce a města. Je to zejména proto, že pro geografie je přínosnější konkrétní obec nebo město než hokejový klub. Jako příklad lze uvést Prahu, kde se nachází několik hokejových klubů, jako jsou například HC Sparta Praha, HC Slavia Praha, HC Kobra Praha nebo HC Hvězda Praha atd. (a také dnes už zaniklé či přejmenované kluby). Hráči pocházející ze všech těchto klubů budou pro účely této práce zařazeni do hokejové líhne Praha. Z ekonomického a také sportovního hlediska se práce zaměřuje i na nejnižší úroveň, tedy na konkrétní kluby, což je ona druhá úroveň hokejových líhní. Pomocí platů hráčů, kteří se prosadí v NHL, lze porovnat jednotlivé hokejové líhně a určit nejúspěšnější z nich.

Jelikož mezi hlavní cíle této práce patří zjistit původ hráčů ledního hokeje je ke splnění tohoto úkolu použita výše definovaná hokejová líheň, a to zejména z důvodu, že rodiště hráčů sice představuje geograficky důležitý údaj, ale pro výchovu hráče nemusí být dostatečně relevantním. Místo narození se totiž často neztotožňuje s místem, kde byl hráč vychován pro kariéru profesionálního hokejisty. Důvodů může být několik, například stěhování rodičů nebo prostý fakt, že v obci či městě, ze kterého hráč pochází, není zimní stadion nebo organizovaný oddíl ledního hokeje.

2.4 Původ hráčů ledního hokeje

Ke sběru dat o původu hráčů bylo využito několik databází. K identifikaci hokejových líhní byl použit tzv. juniorský klub, což je klub, ve kterém hráč působil v juniorském a případně i žákovském věku. Zjednodušeně řečeno, cílem bylo nalezení klubů (měst a obcí), které vychovávají hráče pro profesionální lední hokej. Města, ve kterých je

¹ Spenglerův pohár je nejstarším hokejovým turnajem na světě. Účastníci turnaje jsou zvaní pořadatelským týmem HC Davos. Turnaj se odehrává v termínu mezi Vánoci a Novým rokem.

vychováno nejvíce hráčů, kteří se prosadili v profesionálním hokeji, lze označit za líhně hokejistů.

Stěžejním zdrojem dat pro tuto operaci byla švédská internetová databáze hráčů ledního hokeje eliteprospects (www.eliteprospects.com), která je průběžně aktualizována a k březnu roku 2015 měla již přes 350 000 hokejistů v databázi. V případě nejasností s určením juniorského klubu nebo shodou jmen apod. byly využity další databáze hokejistů, a to eurohockey (www.eurohockey.com) a hockeydb (www.hockeydb.com). V případě dalších nejasností byly hledány informace o konkrétním hráči na stránkách hokejových klubů a dalších serverech věnujících se lednímu hokeji. I přes veškeré snahy nebylo možné z databázi zjistit juniorský klub u všech hráčů.

Informace o původu hráčů byly zjišťovány za sezóny² 1993/1994 – 2013/2014 a to v nejvyšších soutěžích v Česku, Švédsku, Švýcarsku, Finsku a na Slovensku. V Česku a na Slovensku se nejvyšší soutěž nazývá totožně Extraliga, ve Švédsku se jedná o Elitserien, ve Švýcarsku National league A (NLA), ve Finsku se vžil název SM-liiga. Názvy soutěží jsou spíše ilustrativní, protože se mohou v průběhu let měnit. Jako příklad lze uvést změnu názvu české soutěže z 1. ligy ledního hokeje na Extraliga ledního hokeje. Často se název mění podle sponzora, který konkrétní soutěž podporuje.

Získaná data z jednotlivých soutěží bylo nutné utřídit, aby jejich následné zpracování bylo jednodušší. Jako velký problém se ukázala duplicita hokejistů (jeden konkrétní hráč se vyskytoval v databázi několikrát), a tak byl použit systém, kde se hledala líheň jen u hráčů z jednoho konkrétního státu.

Líheň hráčů byla vyhledávána vždy jen u hokejistů, kteří pocházeli ze státu, ve kterém probíhalo šetření. Jako příklad lze uvést Česko. Tam byli zjišťováni pouze hráči původem z Česka a zároveň hrající Extraligu ledního hokeje. Stejným způsobem probíhalo šetření na Slovensku, ve Finsku, Švédsku a Švýcarsku. Bylo tak učiněno zejména z důvodu, že hráči za svou kariéru mnohokrát přestoupí nejen mezi kluby jedné země, ale i mezi kluby z různých států. V konečném důsledku by se jeden hráč mohl ve vznikající databázi ocitnout vícekrát a tím zkreslit počty hráčů vychovaných hokejovou líhni. Díky tomuto systému zpracování dat se zmíněná chyba minimalizovala a lze tvrdit, že se s velkou

² Klubová hokejová sezona začíná zpravidla v září či v říjnu a končí dubnu (v kanadsko – americkém případě se soutěže, jako NHL, AHL atd. hrají až do června) následujícího roku, proto se vždy sezóna udává ve zmíněném formátu například 1993/1994.

pravděpodobností každý hráč v databázi objevuje opravdu pouze jedenkrát. Drtivá většina hokejistů zahajuje kariéru ve své rodné zemi, a tak i přes určité výjimky lze výslednou databázi považovat za geograficky relevantní.

Nově vzniklý soubor obsahuje vzorek 10 632 hráčů z Extraligy ledního hokeje Česka a Slovenska, finské nejvyšší soutěže SM liiga (od roku 2013 Liiga), švýcarské NLA a švédské Elitserien. Zahrnuje všechny hráče, kteří nastoupili (nebo byli na soupisce) za kluby, které hrály nejvyšší soutěže v sezónách 1993/1994 – 2013/2014 podle databáze Eliteprospects. V rámci následující analýzy se konkrétně pracuje se 7 286 hráči; ostatní hráče tvoří cizinci (3236, tj. 30,53 %) a zbytek hráči, u nichž nebyl zjištěn juniorský, resp. mateřský klub, ve kterém na začátku hokejové kariéry působili (viz Tabulka 1).

Tabulka 1: Počty profesionálních hráčů vybraných evropských států

stát	hráči celkem	původ nezjištěn	cizinci	počet hráčů se zjištěným juniorským klubem
Česko	2 208	7	450	1 751
Finsko	2 485	4	810	1 671
Slovensko	1 754	29	436	1 289
Švédsko	2 254	44	729	1 481
Švýcarsko	1 931	27	821	1 083
celkem	10 632	111	3 246	7 275

Vlastní zpracování, zdroj: www.eliteprospects.com, www.eurohockey.com, www.hockeydb.com

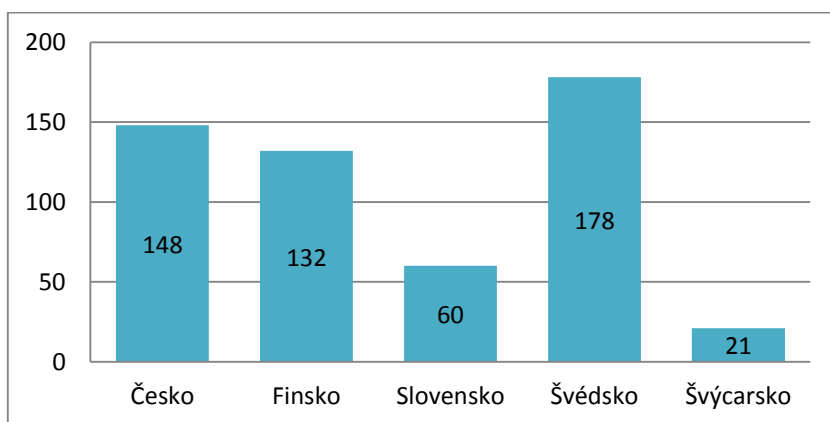
Pro potřeby zjištění geografického obrazu původu hráčů ve sledovaných zemích byly použity údaje o rodištích hráčů a lokalizaci prvních (juniorských) klubů, ve kterých tito hráči působili. Počty hráčů byly relativizovány na 10 000 mužů, a to na úrovni měst a obcí. Získané údaje sloužily k zjištění koncentrovaného výskytu hráčů a identifikaci konkrétních hokejových líhní v rámci jednotlivých zemí. Údaje o počtu obyvatel měst i obcí se váží k datu 31. 12. 2014 a byly získány z databází statistických úřadů sledovaných zemí. Výsledky za jednotlivé státy jsou podrobněji popsány níže. Pro zachycení trendu vývoje hokejových líhní ve vybraných státech byla podrobně zpracována data za prvních a posledních pět sezón, tedy konkrétně za sezóny 1993/1994 – 1997/1998 a 2008/2009 – 2013/2014.

2.5 Ekonomické zhodnocení hráčů

Ekonomické zhodnocení hráčů ledního hokeje v tomto případě představuje ukazatel úspěšnosti jednotlivých oddílů (nejnižší úroveň hokejových líhní) ve výchově hráčů, zejména pak skutečných talentů a profesionálů, kteří se mohou uplatnit jak v nejvyšší soutěži příslušného státu, tak na mezinárodním trhu. Týká se tedy tzv. juniorských klubů, které byly zjištěny u 7 275 hráčů. Cílem tohoto údaje je identifikace nejúspěšnějších hokejových líhní na úrovni klubů a jejich vzájemné porovnání. Z ekonomického hlediska lze kvalitu hráčů porovnávat například podle výše jejich platu, a protože je cílem práce nalézt nejúspěšnější líhne hráčů, byl plat zjišťován u těch nejlepších, u těch, kteří pronikli do nejprestižnější hokejové soutěže, tedy do NHL³.

Ekonomické zhodnocení hráčů bylo pro potřeby této práce definováno jako součet ročních platů z NHL všech hráčů s určitým juniorským klubem, kteří ve sledovaném období (1993/1994 – 2013/2014) nastoupili v NHL a zároveň v domácí soutěži a dále byl tento údaj relativizován všemi odchovanci klubu. Za nejúspěšnější hokejovou líheň lze proto považovat klub, jehož odchovanci v součtu platů, který relativizován všemi odchovanci, dosáhnou nejvyšší hodnoty (v amerických dolarech). I zde může docházet ke zkreslení, a to tehdy, když klub má jen jednoho odchovance a on se prosadí do NHL. Jeho plat tedy představuje také průměrný plat za celý klub. Veškeré informace o hráčských platech pocházejí ze serveru www.dropyourgloves.com. Počet hráčů z jednotlivých zemí, kteří se prosadili do NHL, ilustruje Graf 1.

Graf 1: Počet hráčů NHL z vybraných zemí v letech 1993 – 2014

Vlastní zpracování, zdroj: www.eliteprospects.com

³ V NHL platí povinnost zveřejňovat platy hokejistů.

2.6 Korelační analýza

V práci jsou použity konkrétně dvě korelační analýzy za každý stát samostatně. První je použita na úrovni měst a obcí a zkoumá závislost mezi proměnnými podíl měst na populaci mužů a podíl měst na odchovaných hokejistech. Druhá korelační analýza byla provedena na úrovni klubů a hledá závislost mezi počtem hráčů vychovaných v konkrétním klubu a dalšími proměnnými, jež především dokumentují kvalitu/úspěšnost hráče v mezinárodním srovnání. Mezi tyto proměnné byly vybrány následující: kumulovaný plat z NHL, který získali odchovanci klubu, body a počty titulů, které klub získal v nejvyšší soutěži a součet startů na olympijských hrách odchovanců klubu.

Korelační analýza hledá sílu závislosti mezi proměnnými. Korelační koeficient nabývá hodnot od -1 do $+1$, přičemž čím více se hodnota korelačního koeficientu blíží jedné, tím větší je závislost mezi sledovanými proměnnými. Výpočty byly prováděny v programu SPSS.

3 LEDNÍ HOKEJ – ŠÍŘENÍ A GEOGRAFICKÉ ASPEKTY

V současnosti existuje mnoho kolektivních sportů, ale každý je jiný. Mezi společné rysy patří například to, že proti sobě nastupují dvě skupiny hráčů, kteří spolupracují za dosažení společného cíle, jímž je vítězství (Kolektivní sport, 2015). Vítězství bývá dosaženo nejčastěji ziskem vyššího bodového skóre, rychlejšího času nebo vyšším počtem vstřelených branek.

Lední hokej patří do široké „rodiny“ kolektivních sportů. Hrají jej dvě družstva o šesti hráčích v poli (brankář, dva obránci, tři útočníci), kteří se střídají během hry. Celkem se do hry v každém mužstvu může zapojit 20 – 22 hráčů. Hrací doba je 3 x 20 minut čistého času (může následovat prodloužení či samostatné nájezdy) a hřiště je ohraničeno hrazením (Gut a Pacina, 1986). Rozměry ledové plochy se pohybují v rozmezí maximálně 61 m x 30 m a minimální velikost je 56 m x 26 m. Zásadní rozdíl existuje mezi tzv. evropským (také mezinárodním) a zámořským (Kanada a USA) rozměrem ledové plochy. Ledová plocha v zámoří je dlouhá 60,96 metrů a široká 25,9 metrů, zatímco evropské rozměry jsou většinou široké až na maximální hranici 30 m (NHL portal, 2012). I proto se vžily názvy úzké a široké kluziště používané pro severoamerické respektive evropské ledové plochy.

3.1 Historie ledního hokeje

Historické kořeny ledního hokeje sahají hluboko do minulosti. První výjevy hry připomínající hokej pocházejí již ze starověku (obraz v muzeu v Athénách cca 5 000 let př. n. l.). První vyobrazení mužů na ledě s holemi jsou zřejmě z 16. století, a to z různých částí světa, zejména však z Nizozemí. Počátky ledního hokeje, tak jak je známe dnes, se datují do druhé poloviny 19. století, z geografického hlediska do Severní Ameriky, konkrétně Kanady. Podle některých zdrojů podobnou hru hráli již původní obyvatelé na východě kontinentu. První utkání v kryté hale se odehrálo ve Victoria Skating Ring v Montrealu 3. března 1875. Ve stejném roce byla v platnost uvedena první pravidla, jako zákaz zdvihání holí nad úroveň ramen, držení za límec nebo kopání. Tato pravidla byla z velké části inspirována ragbyovými zvyklostmi, což je nejpatrnější především na tom, že bylo zakázáno přihrávat dopředu. Pravidlo se však ukázalo jako neefektivní a po jeho zrušení byla zavedena modrá čára (v roce 1913) a později i rozdělení kluziště na třetiny.

Míček byl nahrazen nejdříve plochým kusem dřeva a až později, zřejmě v roce 1877, se objevil gumový puk.

K dalšímu mohutnému rozvoji ledního hokeje pomohl vznik profesionálních soutěží. Významné zásluhy v rozvoji patří zejména lize Pacific Coast Hockey Association (profesionální liga Pacifického pobřeží), která jako vůbec první soutěž začala používat dresy s čísly nebo dovolila brankářům jakýkoli pohyb (v jiných soutěžích musel brankář pouze stát). V roce 1910 byla stanovena délka hry na 3 x 20 minut čistého času (Gut a Pacina, 1986). Za další důležitý milník lze považovat rok 1892, kdy kanadský generální guvernér Frederic Arthur Lord Stanley of Preston věnoval hokejistům pohár, který nesl jeho jméno, a měl být každoročně udělován nejlepšímu mužstvu Kanady. V roce 1926 se pohár dostal do vlastnictví NHL, od této chvíle o něj mohla bojovat pouze mužstva této nejprestižnější soutěže světa. Samotná NHL vznikla již v roce 1917 a tvořily ji pouze 4 kluby: Montreal Wanderers, Montreal Canadiens, Toronto Arenas a Ottawa Senators (Charousek, 2013).

První mezinárodní turnaj se uskutečnil v roce 1909 v Berlíně a nedlouho poté ve francouzském Chamonix, kde poprvé startovali i čeští hokejisté. Dalším faktorem, který přispěl k rozvoji ledního hokeje v Evropě, byla oblíbenost tzv. bandy hokeje. Ten se hrál s kulatým míčkem a vznikl v polovině 19. století zřejmě v Anglii. Mnoho hráčů přešlo rovnou z bandy hokeje na lední hokej (Gut a Pacina, 1986).

S rozvojem ledního hokeje, zejména kvůli zvyšující se rychlosti a tvrdosti, se upravovala pravidla. Lední hokej je dynamický a stále se rozvíjející sport, takže tento proces probíhá i v současnosti. Mezi nejvýznamnější změnu posledních let lze zařadit použití videotechniky. Pomocí opakovaných záběrů se ve sporných situacích zkoumá, zda bylo branky dosaženo v souladu s pravidly. Lední hokej se díky tomuto kroku stal jedním z průkopníků používání moderních technologií ve sportu.

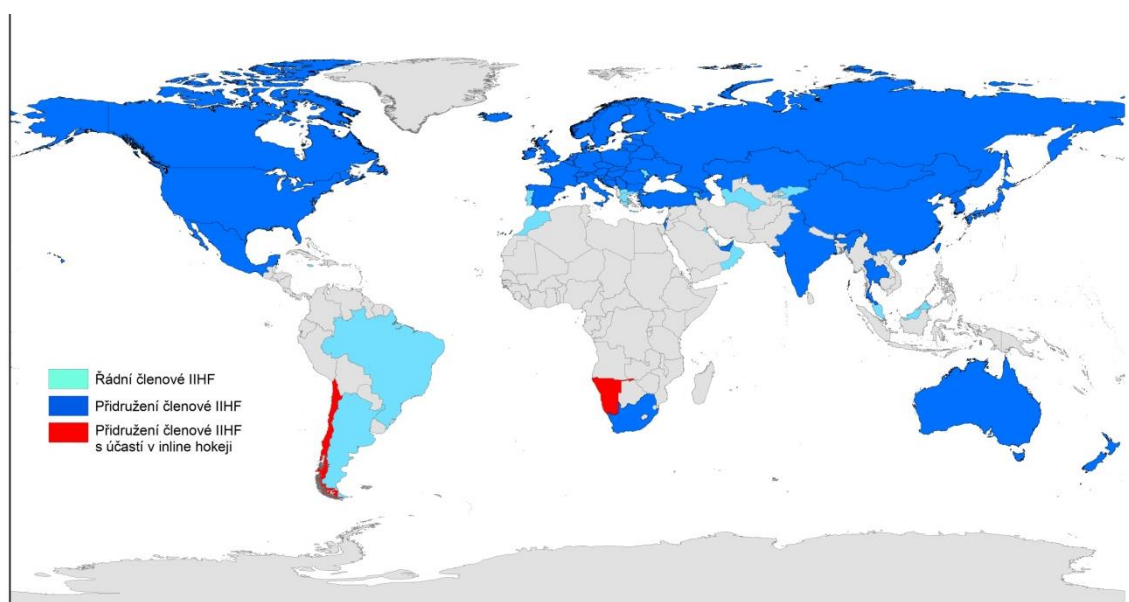
3.2 Mezinárodní hokejová federace – IIHF

Mezinárodní hokejová federace ledního hokeje neboli International Ice Hockey Federation (IIHF) sdružuje národní svazy a federace a řídí soutěže nejen ledního hokeje, ale i inline hokeje, a to jak mužů, tak žen. Organizace byla založena v roce 1908 v Paříži pod názvem Ligue Internationale de Hockey sur Glace (LIHG). Mezi zakládající členy patřily Velká

Británie, Belgie, Francie, Švýcarsko a Čechy (jako část Rakouska - Uherska) (It all started in Paris, 1908, 2010). Ke změně názvu na Mezinárodní hokejovou federaci ledního došlo v roce 1957.

IIHF sídlí ve švýcarském Curychu a k roku 2015 zastřešuje 74 členských svazů a asociací. Členské státy se dělí do tří kategorií (viz Obrázek 1). Do první skupiny patří země, které jsou řádným členem IIHF, mají vlastní nezávislý svaz a každoročně se účastní nějaké úrovně šampionátu pod hlavičkou IIHF. Takovýchto členů je 53 a pouze oni mají hlasovací právo na valném shromáždění IIHF. Do druhé kategorie spadají přidružení členové, kterých je 19. Jedná se o národy, které buď nemají zcela nezávislou národní asociaci, nebo mají nezávislou národní asociaci, ale účastní se mistrovství světa IIHF jen výjimečně. Poslední skupinu tvoří přidružení členové, kteří se účastní pouze soutěží v inline hokeji. Do této kategorie však patří pouze Chile a Namibie. Zatím posledním přijatým členem se stal Turkmenistán, který spadá do kategorie přidružených členů (IIHF Member National Associations, 2010).

Obrázek 1: Geografická distribuce členských států IIHF

Vlastní zpracování, zdroj: www.iihf.com

Historicky prvním prezidentem IIHF (tehdy ještě pod francouzským názvem LIHG) byl zvolen Francouz Louis Magnus. Právě on se stal iniciátorem založení mezinárodní hokejové federace v roce 1908. Ve funkci prezidenta byl od jejího založení v roce 1908 až do roku 1912, po té byl zvolen ještě v roce 1914, ale to byl ve funkci jen několik hodin.

(Gut, 2008). Zatím posledním prezidentem federace je Švýcar René Fasel, který stojí v čele IIHF nepřetržitě od roku 1994 (History of Presidents, 2015).

IIHF je uznávanou organizací především v Evropě. Ve Spojených státech amerických a Kanadě její vliv není tak silný, což dokládají například i rozdíly v pravidlech, rozměrech ledové plochy atd. IIHF organizuje většinu významných mezinárodních turnajů v ledním hokeji mimo Světového poháru (viz níže). Mezi akce pořádané IIHF patří turnaje profesionálních klubů (například Liga mistrů⁴) a i národních výběrů (například Euro hockey tour⁵). Nejvýznamnější soutěží, kterou IIHF organizuje je turnaj Mistrovství světa v ledním hokeji mužů. Mistrovství světa má několik výkonnostních a věkových kategorií pro muže i ženy. Význam IIHF v Evropě potvrzuje fakt, že národní ligové soutěže se hrají podle pravidel stanovených federací. IIHF má také rozsáhlou pravomoc v oblasti udělování trestů pro hráče, vydávání celoevropských zákazů činnosti.

Výkonnost jednotlivých členských zemích IIHF za poslední olympijské hry a čtyři mistrovství světa ilustruje žebříček IIHF. Každý reprezentační výběr obdrží daný počet bodů podle svého umístění. Kvůli co největší aktuálnosti žebříčku mají nejnovější výsledky vyšší váhu (turnaje z aktuálního roku mají 100 % hodnotu, z předešlého roku 75 % atd.). Žebříček je využíván k nasazování týmů do dalšího mistrovství světa. Je používán také k určení týmů, které se přímo kvalifikují na olympijské hry, a které budou hrát kvalifikaci o olympijský turnaj (World Ranking, 2015).

3.3 Turnaje v ledním hokeji

Na úrovni reprezentačních mužstev se v ledním hokeji konala či koná celá řada turnajů. Za významné lze však považovat pouze mistrovství světa, hokejové turnaje na Olympijských hrách a Kanadský, později tzv. Světový pohár.

Mistrovství světa je soutěž reprezentačních družstev členských zemí Mezinárodní hokejové federace. První mistrovství světa se konalo v rámci VII. Olympijských her v Antverpách v roce 1920. Avšak oficiálního uznání se tomuto turnaji dostalo až v roce 1982. Jako samostatný turnaj je mistrovství světa pořádáno až od roku 1972. Mnohokrát se

⁴ Liga mistrů – prozatím se jedná spíš o projekt, v rámci něhož se utkávají kluby z různých evropských soutěží a nejedná se vždy o nejlepší týmy konkrétních zemí.

⁵ Euro Hockey Tour je série hokejových turnajů, na kterých se utkávají reprezentační výběry Česka, Finska, Švédska a Ruska.

měnily systémy turnaje i počty účastnických zemí. Od roku 1961 se byl stanoven žebříček výkonnosti reprezentačních družstev a hrálo se ve třech skupinách – A, B, C (v roce 1987 přibyla ještě skupina D) s postupem a sestupem mezi skupinami. Vítěz skupiny A získal titul mistrů světa (Gut a Pacina, 1986). Zatím poslední změna nastala v roce 2001, kdy byl zaveden systém divizí. Divize jsou rozděleny podle výkonnosti do tří kategorií I, II a III. Divize jsou propojeny formou postupů a sestupů. Výkonnostně nad všemi divizemi je finálový turnaj mistrovství světa, jehož vítěz získává titul mistrů světa. Jednotlivé divize jsou tedy kvalifikací na finálový turnaj. Postup do něj má jistý vždy nejlepších 14 týmů z předešlého finálového turnaje mistrovství světa.

Hokejový turnaj se měl poprvé představit na VI. Olympijských hrách v Berlíně v roce 1916, ale hry se z důvodu první světové války neuskutečnily. Premiéru měl tedy až na VII. Olympijských hrách v roce 1920, ale pouze jako ukázkový sport (Bárta, 2007). Od roku 1924, kdy se v Chamonix uskutečnily první oficiální zimní olympijské hry, je lední hokej trvalou součástí zimních olympijských her. Až do roku 1968 byl olympijský turnaj současně turnajem mistrovství světa. Samostatně se turnaje pořádaly až od roku 1972. Hokejový turnaj na olympijských hrách je pod patronací Mezinárodní hokejové federace, tudíž se hraje i podle jejích pravidel. Herní řád se často měnil a stále mění. Zpočátku se tak dělo kvůli počtům přihlášených mužstev, později kvůli výkonnosti. Za určitý mezník pro lední hokej lze považovat Olympijské hry v Naganu v roce 1998, kterým se posléze začalo přezdívat Turnaj století. Před tímto turnajem došlo k dohodě mezi IIHF a NHL o desetidenním turnaji. Poprvé v historii byla NHL přerušena v průběhu sezóny kvůli účasti hráčů na olympijských hrách, a tak mohli nejlepší hráči světa reprezentovat své země. Původně se mělo jednat pouze o tento jediný turnaj. Následně byla NHL přerušena i kvůli dalším olympijským turnajům v Salt Lake City (2002), v Turíně (2006), ve Vancouveru (2010) i v Soči (2014).

Kanadský pohár byl mezinárodní turnaj reprezentačních týmů založený v roce 1976 společností Hockey Canada. Byl hrán na kluzištích v Kanadě a ve Spojených státech amerických (Gut a Pacina, 1986). Hlavní myšlenkou pořádání turnaje bylo umožnit soupeření nejlepších hráčů světa na reprezentační úrovni. To doposud nebylo možné, jelikož NHL neuvolňovala své hráče pro mistrovství světa a olympijských her se v té době nemohli účastnit profesionálové. Kanadský pohár se v rozmezí let 1976 – 1991 odehrál celkem pětkrát, a to v letech 1976, 1981, 1984, 1987 a 1991 (World Cup, 2016). Od roku 1996 se turnaj hraje pod názvem Světový pohár a uskutečnil se prozatím v letech 1996

a 2004. Na rok 2016 se plánuje třetí pokračování tohoto turnaje. Na rozdíl od kanadského poháru se část zápasů světového poháru odehrává v Evropě. Nicméně celý turnaj se hraje podle zámořských pravidel. Počet a výběr mužstev, která budou hrát na tomto turnaji, je plně na rozhodnutí organizátorů z Hockey Canada. Z čehož vyplývá, že se často měnil jak model turnaje tak i složení týmů. Zajímavostí je že na plánovaném Světovém poháru 2016 by se poprvé měly představit nejen reprezentace zemí, ale také výběr Evropy, který bude složen z hráčů ze zemí, které se turnaje neúčastní, a výběru mladých severoamerických hráčů do 23 let. Celý turnaj se odehraje v kanadském Torontu.

3.4 Šíření ledního hokeje

Mezi významný předmět zájmu geografie sportu patří zkoumání šíření a distribuce rozmanitých sportů. I tato práce se pokusí nastínit prostorovou difuzi ledního hokeje, i přes několik problémů, které jsou popsány dále.

Všeobecně se za kolébkou ledního hokeje považuje Kanada, odkud se tento sport šířil dále do Evropy. Velkou zásluhu na rozšiřování ledního hokeje do Evropy měli studenti a vojáci, kteří se vraceli z Kanady do Londýna. Avšak první hokejový klub v Evropě nebyl založen v Londýně, ale v Paříži, a to pod názvem Hockey Club Paris (Gut, Pacina, 1986). Na šíření ledního hokeje se podíleli také Češi. Konkrétně se jednalo o hokejisty LTC Praha, kteří se v roce 1948 vypravili do Moskvy, kde Rusům v Sovětském svazu představili lední hokej, tak jak ho známe dnes. To se týkalo i výstroje, kterou sovětští hráči neměli, místo puku hráli s míčkem a v 11 hráčích – formu bandy hokeje (Česká televize, 2012). Svědectví o dění v Moskvě vyprávěl například Vlastimil Bubník:

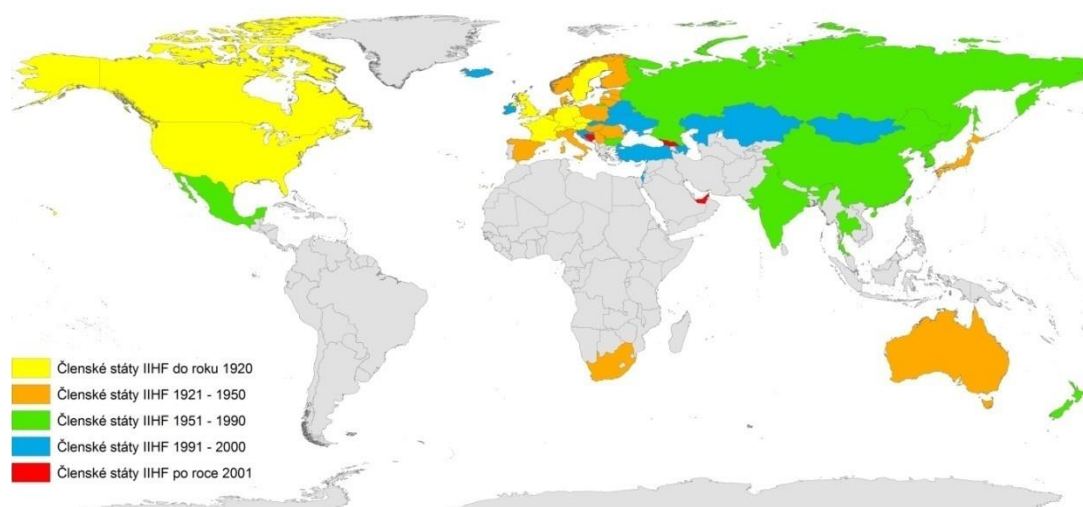
„Rusy jsme učili hrát hokej. Povolali si nás do Moskvy, hrálo se za zavřenými dveřmi, nikdo to nesměl vidět. Jen papaláši tam mohli. Všechno si psali, fotili. Oni měli tehdy rychlobruslařské brusle, pod kotníkem, žádné pevné „kanady“. Na hlavě měli tankistické kukly. Učili se za pochodu“ (Idnes, 2015).

Mezinárodní hokejová federace vznikla v Paříži v květnu roku 1908. Mezi zakládajícími členy chyběla organizace Hockey Canada, protože na schůzce, již pořádal francouzský krasobruslař a novinář Louis Magnus, byly pozvány jen evropské země; ze šesti pozvaných se zúčastnily čtyři země (It all started in Paris, 1908, 2010). Kanada se stala členem Mezinárodní hokejové federace až v roce 1920 stejně jako organizace USA Hockey

ze Spojených států amerických. Tento fakt tedy ukazuje, že rok vstupu do hokejové federace ne zcela koresponduje s šířením ledního hokeje, protože v Kanadě se lední hokej hrál organizovaně a také masově prokazatelně dříve, než země vstoupila do Mezinárodní hokejové federace. Nicméně tato komplikace se týká v podstatě pouze raného období ledního hokeje. Aby nedošlo ke zkreslení, v důsledku pozdního připojení Kanady k IIHF, byly národy v této práci rozděleny do pěti skupin. Klasifikace byla rozhodnuta podle roku připojení se k federaci a týká se pouze řádných členů IIHF. První skupinu tvoří národy, které se připojily k IIHF do roku 1920 (11 členů), druhá skupina je vymezena lety 1921 – 1950 (16), třetí 1951 – 1990 (11), čtvrtá 1991 – 2000 (12) a v poslední páté skupině jsou členové připojení od roku 2001 (3).

Ačkoli kolébka hokeje Kanada není jedním ze zakládajících členů IIHF, stále patří do 1. skupiny zemí, které se k IIHF připojily. Do jisté míry může být překvapením, že Rusko popř. Sovětský svaz se nachází až ve třetí skupině členů připojených k federaci až po roce 1940 (Sovětský svaz se stal členem IIHF až v roce 1952). Proti tomu například pobaltské státy se připojily k IIHF dříve Litva (1938), Lotyšsko (1931), Estonsko (1935) a patří tak do druhé kategorie. Slovensko lze nalézt až ve čtvrté skupině členů (připojeno v roce 1993), což může být další důkaz toho, jak problematická je otázka šíření ledního hokeje. Dále lze ve čtvrté skupině nalézt státy bývalé Jugoslávie, jako jsou Slovinsko či Chorvatsko, nebo post sovětské republiky Ázerbájdžán, Bělorusko, Kazachstán a Ukrajina, všichni tito členové se připojili v roce 1992. Do poslední páté skupiny patří pouze tři členové, a to Bosna a Hercegovina, Spojené arabské emiráty (oba připojení shodně 2001) a Gruzie (2009) (IIHF Member National Associations, 2010). Rozdělení řádných členů IIHF dokumentuje Obrázek 2, na kterém lze jasně vidět dominanci severní polokoule. Toto rozdělení je dané jak historicky, tak i klimatickými a ekonomickými podmínkami, jelikož lední hokej je dosti finančně náročný sport. Dnes se soutěžní utkání konají téměř výhradně v halách. Pod otevřeným nebem se dnes hraje jen výjimečně. Většinou se jedná o utkání v nižších soutěžích nebo jde o různé speciální zápasy. Nejznámější z nich je Winter Classic (dále existují například Stadium Series nebo Heritage Classic). Jedná se o klasický ligový zápas, který se počítá do statistik a tabulek jako každý jiný. Většinou se odehrává na baseballovém nebo fotbalovém stadionu, které mají větší kapacitu (Novotný, 2015).

Obrázek 2: Vývoj členství v Mezinárodní federaci ledního hokeje – IIHF

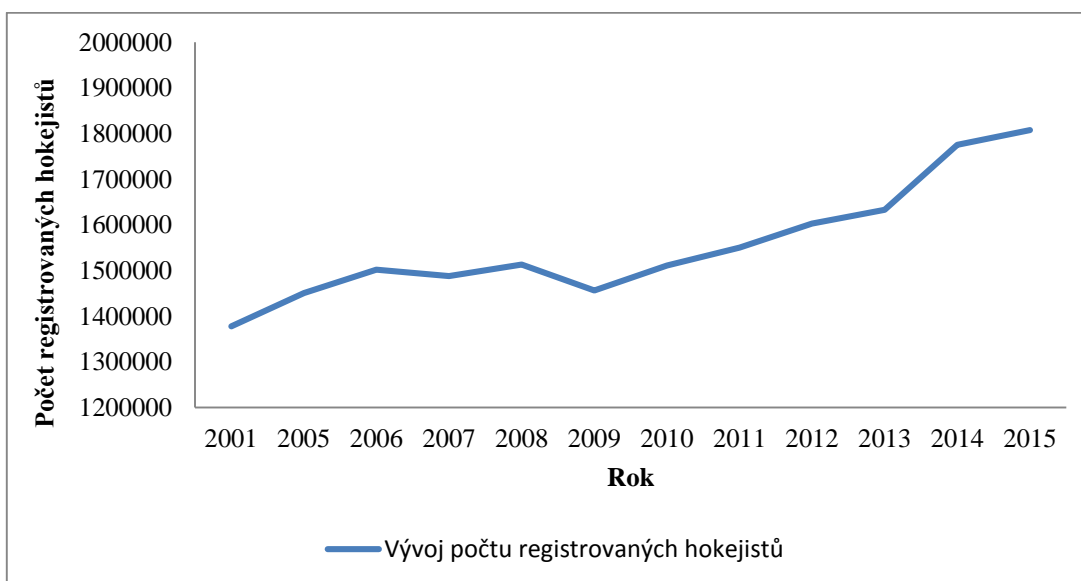

Vlastní zpracování, zdroj: www.iihf.com

Dalším hlediskem, dle kterého je možné zkoumat šíření ledního hokeje, je počet registrovaných hráčů. Nicméně na oficiálních stránkách IIHF se nacházejí pouze data od sezóny 2010/2011. Ze starších oficiálních údajů byl vyhledán ještě údaj za sezónu 2000/2001. Údaje za sezón 2004/2005 – 2008/2009 se podařilo získat po kontaktování Českého svazu ledního hokeje. Starší údaje se nepodařilo zajistit, ani po několikanásobném kontaktování IIHF. Z těchto důvodů tato část práce dokládá šíření hokeje pouze v novém století.

Vývoj počtu registrovaných hráčů za roky 2001 a 2011 – 2015 zobrazuje Graf 2, na kterém je patrná rostoucí tendence v počtu registrovaných hráčů ledního hokeje. Mezi lety 2005 až 2011 se počty hokejistů pohybovaly stále kolem milionu a půl. Od roku 2012 se počty registrovaných hráčů zvyšují až na prozatímní maximum, jímž je údaj z roku 2015, který činí 1 807 937 registrovaných hokejistů. Nutno podotknout, že všechna data o počtu registrovaných hokejistů zahrnují jak muže, tak i ženy.

Graf 2: Vývoj počtu registrovaných hokejistů na světě

Vlastní zpracování, zdroj: Ročenky IIHF za jednotlivé roky

Úskalí statistických údajů lze dokumentovat na faktu, že ne všichni registrovaní hokejisté jsou stále aktivními hráči. Například v Česku existuje problém tzv. „černých duší“. Jedná se o hráče, kteří už několik let aktivně nehrají, ale zůstávají v systému. Dokonce existují případy, že registraci má někdo, kdo nikdy lední hokej nehrál (Pavlíček, 2013). Tato praxe odráží špatné nastavení „systému“, v jehož rámci platí, čím více hráčů, resp. registrovaných členů, tím více peněz pro oddíl. Dalším problémem představují chyby v počtech registrovaných hokejistů, jež se v publikovaných statistikách některých zemí objevují. Jako příklad může být uvedeno Rakousko, kde se dlouhá léta pohyboval počet registrovaných hráčů kolem deseti tisíc, ale v roce 2006 došlo k náhlému skokovému přírůstku na 31 508 hokejistů. Již v následujícím roce 2007 však se počet vrátil na obvyklou úroveň (počet registrovaných hráčů činil 9 711). Statistické chyby vykazují také data za Rusko. Jako příklad lze uvést údaje za rok 2009, kdy počet hráčů činil 84 720 (i tento údaj vzbuzuje pochybnosti, když je nižší než v případě Česka, kde jsou ovšem hodnoty pravděpodobně nadhodnocené). Avšak v roce 2010 zmizelo více jak 30 tisíc hokejistů (více než třetina) a počet se snížil na neuvěřitelných 53 280 hráčů, aby v roce 2011 zase stoupl na 63 580 registrovaných hráčů. Tyto příklady ukazují, že statistika registrovaných hráčů ledního hokeje je značně problematická.

Největší hokejovou baštou je bezesporu Kanada, která se podílí 40 % na celkovém počtu registrovaných hokejistů světa. Země může spoléhat na obrovskou základnu mladých hokejistů, kteří tvoří 72 % všech registrovaných hokejistů, a jejich počet neustále roste. Celkem na Kanadu připadá 45,5 % všech hokejistů mladších 20 let na světě. Díky této základně a značným prostředkům věnovaných na rozvoj a údržbu herní infrastruktury i na lokální úrovni zásobuje Kanada největším dílem (v sezóně 2015/16 50 %, historicky 68 % všech hráčů) nejlepší ligu na světě – NHL. Také USA mají rozsáhlou hráčskou základnu a kvalitní infrastrukturu. Roste počet mladých hráčů (310 000 mladších 20 let) a v porovnání s ostatními hokejovými zeměmi zde byl vytvořen US National Team Program, který sdružuje nejlepší hokejisty ze Spojených států; další pilíř rozvoje představuje USHL – liga nejlepších juniorských družstev. Oba programy mají velmi silné ekonomické zázemí i infrastrukturu. Švédsko má relativně – vzhledem k celkovému počtu registrovaných hráčů, vysoký podíl mladých hráčů (2/3). Země má finanční prostředky na financování dobré hokejové infrastruktury a Elitserien patří k nejsilnějším soutěžím v Evropě. Ačkoli již nedisponuje velkými hvězdami, které vesměs brzy odcházejí do NHL, je švédský ligový systém pozitivně hodnocen, zejména pro efektivní odchov mladých hráčů. Tento fakt potvrzuje skutečnost, že hráči, kteří prošli švédskou nejvyšší soutěží, našli zejména v posledním desetiletí výborné uplatnění v rámci NHL (tvoří více než 9 % hráčů NHL, tj. více než Rusko a Česko dohromady). Ve Finsku došlo v posledních 10 letech k silnému rozvoji členské základny (počet registrovaných hokejistů dokonce převýšil počty Švédska), což se pravděpodobně také odrazilo v růstu kvality soutěže, která je se švédskou Elitserien zcela srovnatelná; rozvinula se i hokejová infrastruktura. Rusko má relativně nízký počet juniorských hráčů vzhledem k počtu obyvatel. Jako jeden z důvodů relativně nízkého počtu mladých hokejistů může být obtížná ekonomická situace a finanční náročnost pro rodiče mladých hokejistů. I přesto se v Rusku hraje kvalitní soutěž – Kontinentální hokejová liga (KHL)⁶, kde působí mnoho prvotřídních hráčů a kluby se snaží, aby se staly velkými značkami, které přitahují jak fanoušky, tak eventuální sponzory a byznysmeny. V následujících letech bude zajímavé sledovat, zda bohatí průmysloví majitelé klubů z KHL budou investovat i směrem k hokejové infrastruktuře a pomohou tak k výchově příštích generací. Švýcarský hokej se opírá o špičkové zázemí hokejové infrastruktury, a jejich nejvyšší domácí soutěž se i nadále zlepšuje. V sezóně 2013/14 však působí pouze sedm švýcarských hráčů v NHL, ale většinou se jedná o mladé a působivé

⁶ KHL je mezinárodní hokejová liga, která byla založena v roce 2008 a navazuje na ruskou superligu. V současnosti je považována po NHL za druhou nejlepší hokejovou ligu na světě.

hráče. Výsledky na mezinárodní úrovni se v posledních letech výrazně zlepšily. Švýcarský národní tým skončil druhý na mistrovství světa 2013 a výběr hráčů do 20 let skončil čtvrtý na mistrovství světa 2010. Nicméně Švýcarsko má relativně malý počet obyvatel a lední hokej není v této zemi tak zakořeněn, jako například v Česku nebo ve Švédsku. Česko a Slovensko mají poměrně podobné trendy týkající se rozvoje ledního hokeje. Obě země mají malé populace a nižší ekonomickou úroveň než výše zmíněné (kromě Ruska). Navzdory některým zlepšujícím se výsledkům na nedávných světových šampionátech juniorů a mistrovství světa mužů, kvalita vychovaných hokejistů z těchto zemí se oproti předchozím generacím zhoršila. Celkově je v příštích letech prognóza pro tyto dvě země velmi obtížná (Kanungo, 2014).

4 VYBRANÉ HOKEJOVÉ STÁTY

Následující kapitola je věnována vybraným státům Evropy, na které je tato práce zaměřena. Konkrétně se jedná o Česko, Finko, Slovensko, Švédsko a Švýcarsko. U každého státu je nastíněna historie ledního hokeje, jeho organizovanost, vznik soutěží a nejúspěšnější týmy a také samotná identifikace hokejových líhní.

V každém zmíněném státě byl zjišťován původ hráčů ledního hokeje pomocí tzv. hokejových líhní na úrovni měst a obcí a v případě hráčů, kteří se dostali do NHL, i na úrovni samotných klubů. Identifikace líhní byla provedena dvěma způsoby. První byl vyjádřen v absolutních hodnotách a odpovídá počtu vychovaných hokejistů. Druhé údaje byly z důvodu větší vypovídající hodnoty zrelativizovány počtem mužů z vybraných měst a obcí, protože v práci jsou zahrnuti pouze mužští hráči ledního hokeje. Na úrovni klubů byla pozornost zaměřena na ekonomické hledisko, kterým je plat, který získali odchovanci klubu v NHL.

4.1 Česko

Podobně jako jinde v Evropě se i v Rakousko – Uhersku na přelomu 19. a 20. století hrál spíše bandy hokej (s míčkem a až 11 hráči). Ten byl postupně nahrazován hokejem, tak jak ho známe dnes, který byl podle země původu nazýván kanadským. O prvním hokejovém utkání na českém území referoval tisk z 6. ledna 1901, kdy se utkala mužstva Slavia Praha a Bruslařský závodní klub. Utkání skončilo výsledkem 11:4 pro Slavii. Oddíl Slavia Praha sehrál roku 1901 také první mezinárodní zápas s vídeňským Training – Eisklubem. V listopadu 1908 byl založen hokejový svaz pod názvem Český svaz Hockeyový. Ještě téhož měsíce se Český svaz stal členem Mezinárodní hokejové federace, tehdy ještě pod francouzským názvem Ligue Internationale de Hockey sur Glace. Ustavující valná hromada národního svazu proběhla za účasti zástupců dvanácti klubů až 11. prosince 1908.

Lední hokej si téměř okamžitě získal v Čechách mnoho příznivců, k čemuž jistě pomohla účast českých hokejistů na mezinárodním turnaji v Chamonix v roce 1909. Český tým sice na turnaji prohrál všechny čtyři zápasy, ale i tak zahraniční tisk pěl na Čechy chválu a ti se doma stali středem zájmu veřejnosti. Brzy po návratu z Chamonix se v Praze uskutečnilo

první Mistrovství Čech v kanadském hockeyi, jak turnaj označil dobový tisk (v literatuře lze dohledat také název Mistrovství zemí Koruny české).

K tomu, že se lední hokej stal v Československu a posléze také v Česku stal jedním z nejoblíbenějších sportů, pomohly četné úspěchy na mezinárodním poli. Již na prvním mistrovství Evropy konaném v roce 1911 v Berlíně slavili Češi vítězství. O rok později pak proběhlo mistrovství Evropy v Praze (Historie ČSLH, 2016). Mezi největší úspěchy českého, resp. československého hokeje patří první místo na Olympijských hrách v Naganu v roce 1998, 12 titulů mistrů světa (1947, 1949, 1972, 1976, 1977, 1985, 1996, 1999, 2000, 2001, 2005, 2010), druhé a třetí místo na Kanadském poháru (1976 a 1981), třetí místo na Světovém poháru 2004⁷.

Za předchůdce pozdějších soutěží lze označit turnaje, které se odehrály ještě za Rakouska – Uherska. V letech 1909, 1911 a 1912 se uskutečnily tři turnaje pod názvem Mistrovství zemí Koruny české. Jednalo se vždy o dvoudenní turnaj, kterého se účastnilo 7 družstev v roce 1909 a 10 týmů v následujících dvou ročnících. Všechny tři turnaje opanoval oddíl SK Slavia Praha. Skutečná hokejová liga se v Československu začala hrát až od roku 1936 jako výsledek dlouhodobé snahy vytvořit pravidelnou soutěž pro nejlepší hokejové oddíly v zemi. Avšak začátky hokejové ligy byly provázeny komplikacemi. Jednotlivá kola se nehrála pravidelně a drtivá většina utkání byla odkázána na přírodní kluziště, jediný stadión s umělou ledovou plochou se nacházel v Praze. Soutěž často nebyla dohrána, pokud bylo předčasně rozhodnuto o vítězi a sestupujících. Toto rané období československé hokejové ligy trvalo až do sezóny 1947/48. Za druhé světové války se v Protektorátu Čechy a Morava hrála Českomoravská liga. Poté se název soutěže ještě několikrát měnil (Státní liga, Celostátní mistrovství, Mistrovství republiky) až se od roku 1956 ustálil název 1. liga, který vydržel až do roku 1993. Během tohoto období se ustálil počet účastníků na 12 týmů, s výjimkou 8 ročníků od poloviny 60. let 20. století hraných pouze s 10 účastníky. Zvýšil se počet odehraných zápasů a od sezóny 1965/1966 se hrálo čtyřkolově každý s každým. Od sezóny 1985/86 byl po skončení dlouhodobé části zaveden

⁷ Mezi úspěchy Česka jsou zařazeny také úspěchy bývalého Československa, protože Česko bylo uznáno IIHF jako nástupnický stát. Z tohoto důvodu zůstalo Česko, na rozdíl od Slovenska, v elitní kategorii mistrovství světa i po rozpadu Československa.

systém play – off⁸. Zánik Československa v roce 1992 znamenal také konec společné československé hokejové ligy. Od sezóny 1993/1994 tak byly vytvořeny nové samostatné hokejové soutěže v Česku a na Slovensku (Gut a Pacina, 1986). Česká nejvyšší soutěž nese název Extraliga ledního hokeje (jméno se často doplňuje podle sponzora). Soutěž pravidelně hraje 14 týmů a po základní části následuje play – off a o sestupujícím rozhoduje baráž.

Nejúspěšnější hokejové týmy se obvykle hodnotí podle počtu získaných titulů. První významný klub historie SK Slavia Praha se zúčastnil i prvního ročníku Československé hokejové ligy, ale sestoupil a do nejvyšší soutěže se vrátil až v roce 1994. Nejvíce titulů v historii získala Dukla Jihlava (celkem 12), kterou následuje s 11 tituly Kometa Brno s osmi vítězstvími Sparta Praha. Šest titulů nasbírala mužstva LTC Praha, Poldi Kladno, HC Vsetín a HC Pardubice (u mužstev docházelo několikrát ke změně názvu například podle sponzorů) (Přehled vítězů československé hokejové ligy, 2014). Přehled vítězů české respektive československé nejvyšší hokejové soutěže přináší Tabulka 2, do které nebyly zahrnuty výsledky Mistrovství zemí Koruny české, jelikož se nejednalo o dlouhodobou soutěž, ale pouze o dvoudenní turnaj. V případě vítězů československé hokejové ligy byly započítány pouze vítězové ze současného Česka.

⁸ „Play – off je vrcholící systém soutěže, spočívající na principu „kdo z koho“ a hrající se poté, když základní soutěž byla skončena a umístění v tabulce je již uzavřeno. Obvykle pak hraje čtvrté mužstvo s prvním a třetí s druhým proti sobě buď na jedno, nebo na více utkání. Vítězové se pak spolu utkají se finále. Systém play – off byl zaveden a je nejvíce praktikován v zámořských profesionálních ligách, například v NHL“ (Gut a Pacina, 1986, s. 334).

Tabulka 2: Nejúspěšnějších české hokejové kluby 1946 až 2013/2014

název klubu	počet titulů
Dukla Jihlava	12
Kometa (ZKL, RH) Brno	11
HC Sparta Praha	8
LTC Praha	6
Poldi (SONP) Kladno	6
HC Vsetín	6
HC Pardubice	6
TJ Vítkovice (VŽKG)	2
HC Slavia Praha	2
HC Zlín	2
ATK Praha	1
SKP České Budějovice	1
HC Olomouc	1
HC Energie Karlovy Vary	1
HC Oceláři Třinec	1
HC Škoda Plzeň	1
HC Litvínov	1

zdroj: www.eliteprospects.com

4.1.1 Česko – původ hráčů

V české nejvyšší hokejové soutěži v období 1993/1994 – 2013/2014 nastoupilo celkem 1 751 hráčů, u nichž byl zjištěn juniorský klub (v případě zbývajících 7 hráčů nebyl tento klub identifikován), kteří pocházejí celkem ze 79 měst (zastoupena je většina měst nad 50 000 obyvatel). Do prvních pěti let sledovaného období spadá 618 hráčů se zjištěným juniorským klubem z 57 měst. Posledních pět sezón tvoří 807 hráčů, kteří pocházejí ze 75 měst. Z celkového počtu hráčů se do NHL proboujvalo 8,45 % (148 hráčů).

Identifikace hokejových líhní na úrovni měst

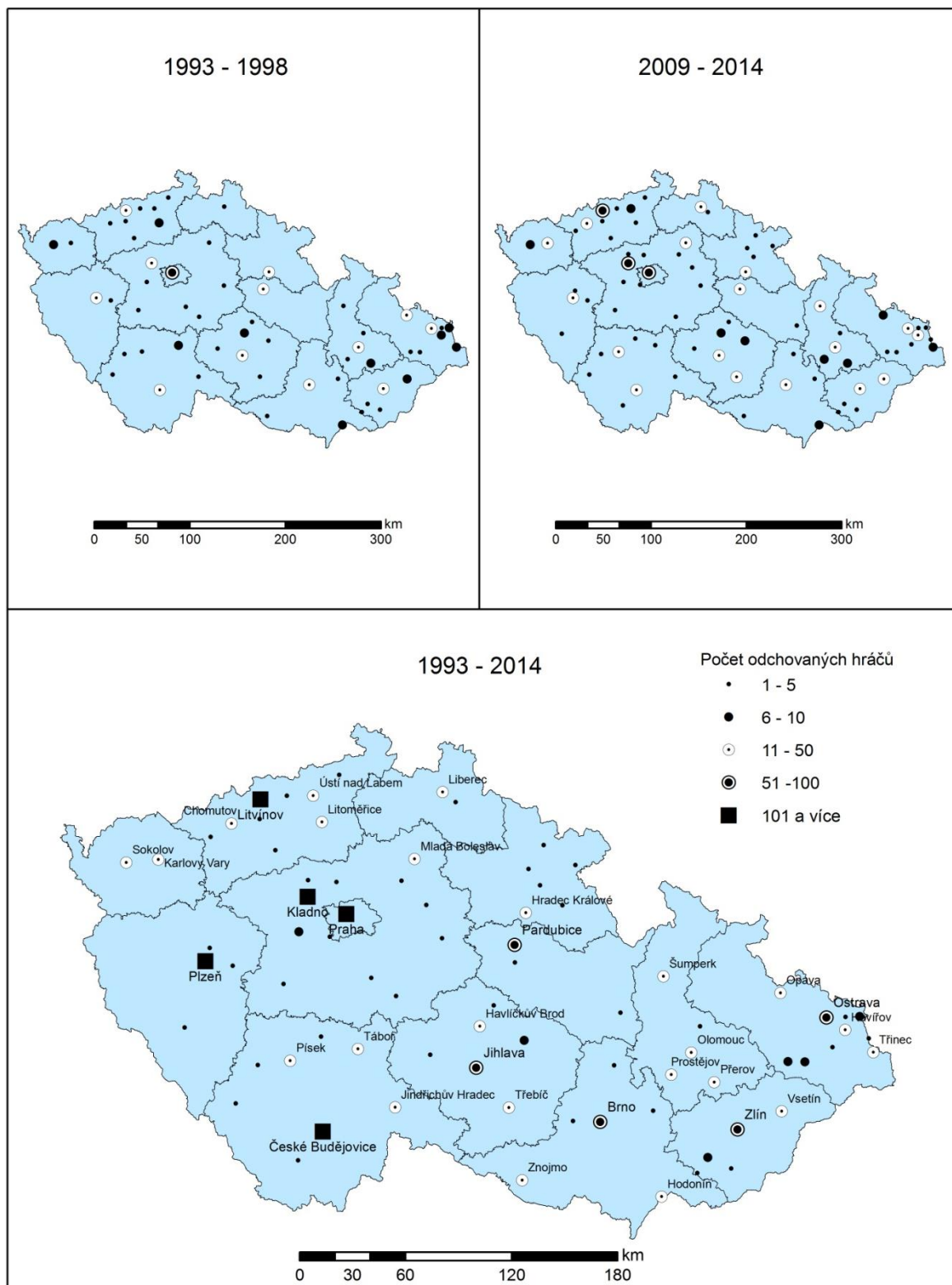
I když při prvním pohledu na mapky se zdá, že rozložení hokejových měst na mapě republiky je poměrně rovnoměrné, některá čísla hovoří jinak. V absolutních hodnotách počtu vychovaných hráčů se nejlépe v prvních pěti sezónách 1993/1994 – 1997/1998 umístila Praha s podílem 8,74% (54 odchovanců). Následují Kladno s 7,77 % (48) Pardubice s 6,96 % (43), České Budějovice s 6,47 % (40) a Plzeň s 6,31 % (39). Ve 14 městech se podařilo vyprodukovat pouze jednoho hokejistu.

Za posledních pět sezón 2009/2010 – 2013/2014 se mezi nejúspěšnější líhně hokejistů řadí opět podobná města, jako z počátku sledovaného období. Opět se v tomto ukazateli na prvním místě umístila Praha, jejíž podíl vzrostl na 9,54 % (77 odchovaných hráčů). Dále se mezi nejúspěšnější řadí Kladno s podílem 7,31 % (59), Litvínov s 6,44 % (52) nebo České Budějovice s 5,95 % (48).

Při porovnání obou pětiletých období lze pozorovat dekoncentrační tendence v produkci hráčů ledního hokeje. Zatímco v prvních pěti letech odchovalo alespoň jednoho hráče 57 měst, ve druhých pěti letech to bylo již 75 měst. Zajímavé je také porovnání klubů, které po delší době opustily extraligu, nebo naopak do ní na více let postoupily. Zatímco v případě Karlových Varů a Liberce, kteří se v průběhu 90. let staly pravidelnými účastníky soutěže, je vidět nárůst produkce hokejistů, u Jihlavy a Opavy, jejichž kluby sestoupily z nejvyšší soutěže, je tomu naopak. Podíl Karlových Varů na produkci hokejistů činil v rozmezí sezón 1993/1994 – 1997/1998 jen 0,16 % v posledních pěti letech to bylo 2,48. U Liberce je nárůst ještě znatelnější z 0,65 % na 4,09 %. Naopak Jihlava zaznamenala pokles z 5,83 % na 2,73 % a Opava ze 4,37 % na 1,12 %. Tato skutečnost dokumentuje důležitost nejvyšší soutěže při odchovu hokejistů.

V absolutních hodnotách počtu vychovaných hráčů za celé sledované období dominuje Česku pětice měst. Jsou mezi nimi i tradiční české hokejové líhně Kladno a Litvínov. Všechna tato města překročila hranici 100 odchovaných hráčů, konkrétně se jedná o Prahu, která se podílí na produkci hokejistů podílem 9,04% (159 odchovaných hráčů). Podíl Kladna je 7,05 % (124), Českých Budějovic 6,20 % (109), Litvínova 5,86 % (103) a Plzně 5,80 % (102). Za celé sledované období vyprodukovalo jednoho až pět hráčů 40 měst (50,63 %) Česka. Nejmenším městem, kterému se podařilo odchovat hokejistu, jež se prosadil až do nejvyšší české soutěže je Opočno s pouhými 3 139 obyvateli. Obrázek 3 znázorňuje rozmístění produkce hráčů ledního hokeje v Česku za prvních i posledních pět sezón a také za celé období.

OBRÁZEK 3: POČET HOKEJISTŮ ODCHOVANÝCH
VE MĚSTECH ČESKA VE VYBRANÝCH LETECH

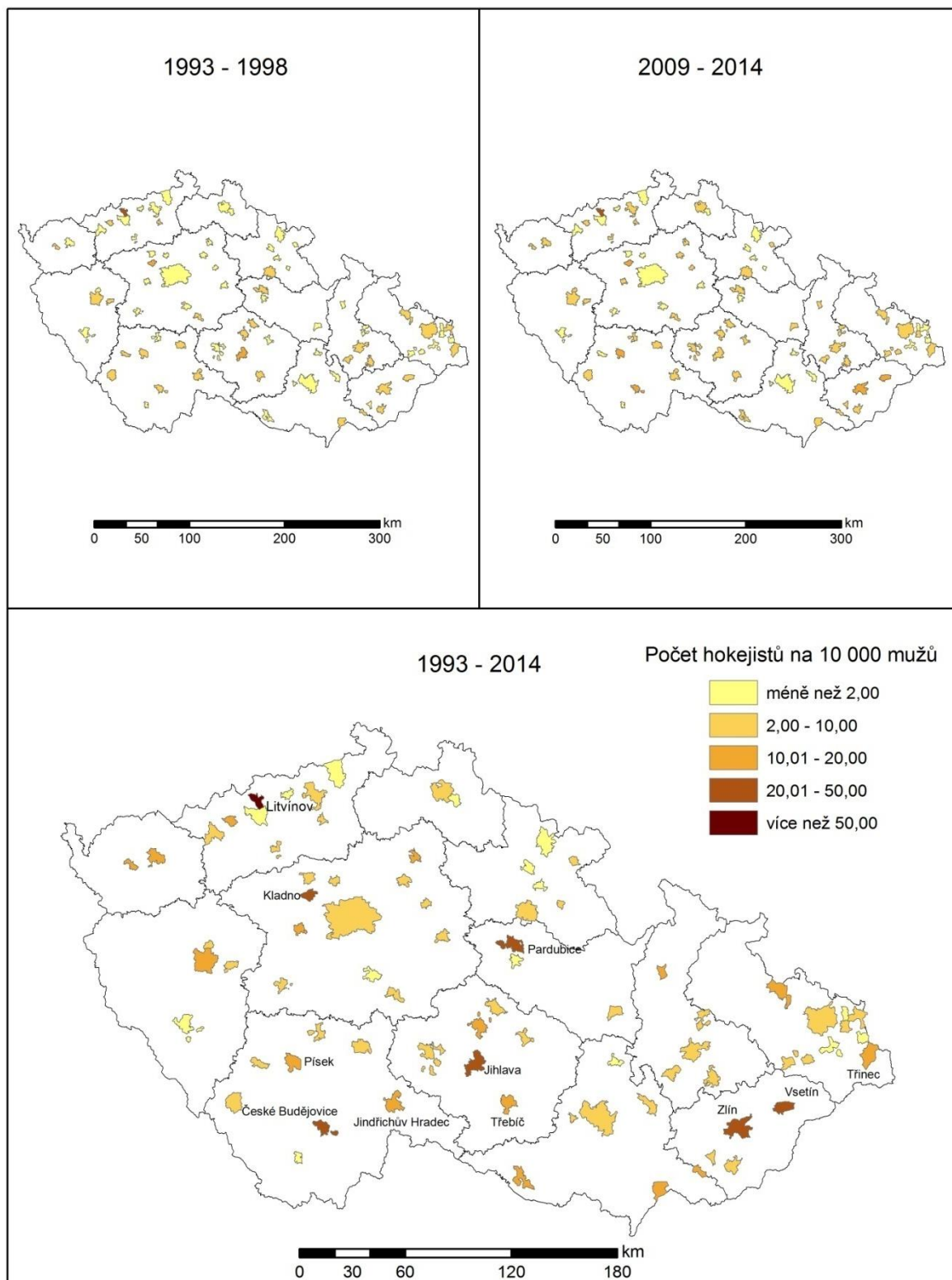
Vlastní zpracování, zdroj: www.eliteprospects.com

V prvních pěti sezónách dosáhlo nejvyššího výsledku v ukazateli úspěšnosti město Litvínov, které dokázalo vyprodukovat 29,01 hráčů na 10 000 mužů. Se značným odstupem následují další tradiční hokejová města Jihlava (14,62) a Kladno (14,51), která se shodně dostala přes 14 vyprodukovaných hráčů na 10 000 mužů. K hranici 10 hráčů se v této pětiletce přiblížila města Pardubice, Zlín, Opava a Uherský Ostroh. Jedná se převážně o města, ve kterých kluby hrály v těchto letech nejvyšší soutěž. Výjimku tvoří Opava, která v nejvyšší soutěži hrála pouze v sezónách 1996/1997 a 1997/1998 a samozřejmě Uherský Ostroh, který v extralize nikdy nehrál.

Také v posledních pěti letech sledovaného období vede v produkci hokejistů na 10 000 mužů město Litvínov. Jeho náskok vůči dalším konkurentům ještě zesílil, jelikož Litvínov se dostal až na hodnotu 41,90. Proti tomu na druhém místě je Kladno s produkcí 17,84 hokejistů na 10 000 obyvatel. Dále následují Vsetín (14,97), který si výrazně polepšil, stejně tak jako Písek (12,61).

Z výpočtů za celé období vyplývá absolutní dominance města Litvínov, který se dostal až na hodnotu 83,00 vychovaných hokejistů na 10 000 mužů. S velkým odstupem za Litvínovem se nacházejí Vsetín a Kladno. Obě tato města nedosahují ani polovičních hodnot jako Litvínov. Výsledek Vsetína je 37,82 a Kladna 37,49 vychovaných hokejistů na 10 000 mužů. Hodnotu 20 vychovaných hokejistů na 10 000 mužů překonala ještě Jihlava (25,59), České Budějovice (24,47) a Zlín (23,95). Některá velká města jako Praha a Plzeň, která se podle absolutních čísel nacházela mezi nejlepší pěticí, se v relativním vyjádření propadla: Plzeň (12,41 vychovaných hokejistů na 10 000 mužů) obsadila 17. místo v pořadí úspěšnosti a Praha s hodnotou 2,6 mužů se umístila až na 64. místě z celkového počtu 79 českých měst. Naopak do „elitní“ dvacítky pořadí se díky relativizaci dat dostala menší města. Jedná se o Písek (19,62 vychovaných hokejistů na 10 000 mužů), Jindřichův Hradec (18,43), Havlíčkův Brod (15,86), Sokolov (14,67) a dokonce i Uherský Ostroh (14,21) viz Obrázek 4.

OBRÁZEK 4: INTENZITA PRODUKCE HOKEJISTŮ
VE MĚSTECH ČESKA VE VYBRANÝCH LETECH

Vlastní zpracování, zdroj: www.czso.cz, www.eliteprospects.com

Na úrovni měst lze v Česku identifikovat jako nejúspěšnější hokejovou líheň Litvínov, který tak potvrzuje skutečnost, že dlouhodobě patří mezi klasické líhně českého hokeje. V produkci hokejistů se Litvínov za sledované období prosadil mezi nejlepší jak v absolutních, tak i relativních ukazatelích, kde dokonce zcela jasně dominoval. Při porovnání prvních a posledních pěti sezón lze říci, že město Litvínov svou převahu nad ostatními městy ještě zvýrazňuje. Trend klasických hokejových líhní dokumentují další hokejová města, jako jsou Kladno, Jihlava a Pardubice. K těmto baštám ledního hokeje se přidala města Zlín, České Budějovice a zejména díky úspěšné produkci v posledních pěti sezónách také Vsetín. Na příkladu Vsetína a Jihlavy lze dokumentovat, že významným faktorem, který přivede děti a mládež k lednímu hokeji, jsou úspěchy (účast v nejvyšší soutěži, tituly). Zejména u Jihlavy při porovnání prvních a posledních pěti let je zřejmý úbytek vyprodukovaných hráčů, což může také souviset se skutečností, že se v Jihlavě od sezóny 1998/1999 nehraje pravidelně extraliga (výjimku tvořila ještě sezóna 2004/2005, kdy se Jihlava probíjela do extraligy, ale jen na jeden ročník). Ačkoli se v Praze nachází hned šest klubů (HC Sparta Praha, HC Slavia Praha, HC Kobra Praha, HC Hvězda Praha, HC Bohemians Praha a 1. ČLTK Praha), patří Praha s 2,60 hokejisty vyprodukovanými na 10 000 mužů k podprůměru za celé sledované období. Avšak je třeba podotknout, že při porovnání prvních a posledních pěti let je vidět nepatrné zlepšení. I přes tyto údaje pochází z Prahy ve všech sledovaných obdobích cca 9 % ze všech hokejistů z Česka.

Identifikace hokejových líhní na úrovni klubů

V Česku se ve sledovaném období povedlo 43 klubům vychovat alespoň jednoho hokejistu, který nastoupil jak v NHL, tak i v domácí nejvyšší soutěži. Celkem se jedná o 148 hokejistů, bohužel ne u všech byl zjištěn plat z NHL. Nejčastějším důvodem těchto chybějících dat je fakt, že hráč odehrál v NHL jen několik utkání a dále již v nejprestižnější hokejové soutěži světa nepůsobil. Součet platů byl získán u 131 hráčů. U týmů HC Energie Karlovy Vary a HC Slezan Opava nebyl plat dohledán.

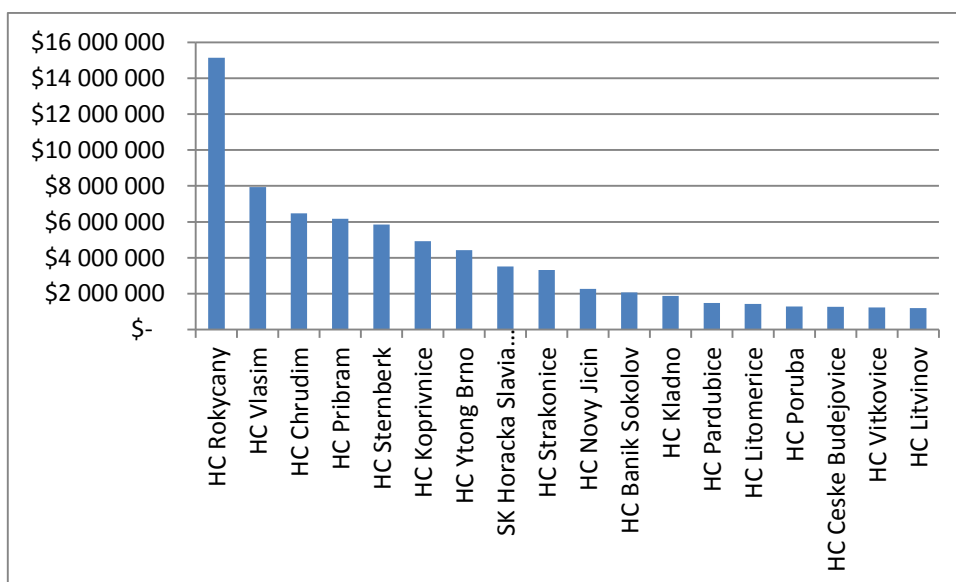
Největší podíl hráčů, kteří se prosadili v NHL, má klub HC Kladno 11,49 % (17 hráčů). Desetiprocentní podíl překročily kluby HC Litvínov a HC České Budějovice. Poté z větším odstupem následují HC Vítkovice a HC Slavia Praha viz Tabulka 3.

Tabulka 3: Podíl českých klubů na počtu hráčů odchovaných pro NHL

Klub	Hraci v NHL	Podíl
HC Kladno	17	11,49 %
HC Litvinov	16	10,81 %
HC Ceske Budejovice	15	10,14 %
HC Vitkovice	10	6,76 %
HC Slavia Praha	10	6,76 %
HC Pardubice	8	5,41 %
HC Zlin	7	4,73 %
HC Plzen	5	3,38 %
HC Sparta Praha	5	3,38 %
HC Dukla Jihlava	4	2,70 %

Vlastní zpracování, zdroj: www.eliteprospects.com

Do ukazatele hodnoty kumulovaného platu hráčů z NHL relativizovaného celkovým počtem odchovanců je zapojeno 41 klubů, u kterých bylo možné dohledat platy. Nejúspěšnějším klubem jsou HC Rokycany. Hodnota relativizovaného platu je 15 149 667 USD. S větším odstupem se na dalších místech umístily kluby HC Vlašim a HC Chrudim, jak ilustruje Graf 3, ve kterém jsou kluby, které v tomto ukazateli překročily hranici 1 mil. USD.

Graf 3: Hodnota kumulovaného platu hráčů z NHL relativizovaného celkovým počtem odchovanců

Vlastní zpracování, zdroj: www.dropyourgloves.com www.eliteprospects.com

Shrnutí

Česko jako tradiční hokejová země má poměrně silnou základnu hokejistů, která je rozmístěna rovnoměrně po celém území. Ve sledovaném období lze pozorovat tendenci k dekoncentraci v produkci hráčů ledního hokeje. Při porovnání prvních a posledních pěti sezón se zvýšil počet měst podílejících se na produkci hokejistů, a to o 18.

I přes sílící trend dekoncentrace lze v Česku poměrně jasně nalézt původ hráčů. Hokejové líhně na úrovni měst byly identifikovány podle přesnějších relativních údajů. Za prvních i posledních pět sezón kralovalo Česku město Litvínov s poměrně velkým náskokem. Za celé sledované období se Litvínov dostal až na hodnotu 83,00 hráčů vyprodukovaných na 10 000 mužů. Dalším městem, které se ve všech obdobích umísťovalo mezi nejlepšími, je Kladno.

Úspěšné hokejové líhně z ekonomického hlediska byly posuzovány na úrovni klubů a podle dvou kritérií. Zprvė podle počtu odchovanců, kteří se dostali do NHL. Zde si nejlépe vedly oddíly HC Kladno, jehož podíl na hráčích odchovaných pro NHL činil 11,49 % a dále HC Litvínov a HC České Budějovice, které překročily desetiprocentní podíl. Jako druhé kritérium byla určena hodnota kumulovaného platu hráčů z NHL relativizovaného celkovým počtem odchovanců. Zde se logicky nejlépe umístily kluby, které nemají příliš mnoho odchovanců, ale i přes to se někdo z nich probíjaval do NHL. Proto lze na čelních pozicích nalézt kluby, jako jsou HC Rokycany, HC Vlašim nebo HC Chrudim.

4.2 Finsko

Stejně jako i v jiných evropských zemích, tak i ve Finsku se ještě před ledním hokejem prosazoval bandy hokej. Lední hokej byl ve Finsku oficiálně přijat v roce 1927. Počátky ledního hokeje ve Finsku doprovázelo soupeření dvou asociací, které se naštěstí brzy dohodly a v roce 1929 společně založily Finský svaz ledního hokeje. Mezi členy Mezinárodní hokejové federace patří Finsko od roku 1928. Historicky první mezinárodní utkání sehráli Finové se Švédskem. Hrál se v Helsinkách a domácí podlehli Švédsku 1:8.

Než se lední hokej dostal mezi nejpoblárnější sporty ve Finsku, uplynulo 20 let. K dalšímu nárůstu zájmu o lední hokej přispělo mistrovství světa, které se poprvé konalo ve Finsku v roce 1965 v Tampere na zbrusu novém krytém stadionu, který byl prvním

svého druhu ve Finsku. Obliba ledního hokeje ještě rostla od počátku 70. let 20. století, kdy se z nejvyšší hokejové soutěže v zemi stala profesionální liga.

Prvního mistrovství světa se Finsko zúčastnilo v roce 1939, kde však skončilo na 13. místě ze 14 účastníků. Svou první medaili z velké akce, typu mistrovství světa nebo olympijských her, tak získalo Finsko až na Olympijských hrách v Calgary 1988. K největším úspěchům finského hokeje na mezinárodní scéně patří celkem šest medailí z olympijských her (2x druhé místo – 1988 a 2006, 4x třetí místo – 1994, 1998, 2010 a 2014) dva tituly z mistrovství světa z let 1995 a 2011 (Finnish Ice Hockey History, 2014).

Organizovaná soutěž v ledním hokeji se ve Finsku hrála od roku 1928 pod názvem SM – sarja. V počátcích provázely soupeření nejlepší finských týmů problémy. Například ročník 1929/1930 se neodehrál z důvodu mírné zimy a nehrálo se také v období 2. světové války. SM – sarja byla amatérskou soutěží, která nestačila rozvoji ledního hokeje, a to zejména z důvodů větší náročnosti na hráče, rostoucímu počtu zápasů atd. (ve Finsku byl například systém play – off zaveden již v 70. letech). A tak od sezóny 1975/1976 vznikla první profesionální soutěž ve Finsku, hokejová SM – liiga. Nejvyšší hokejovou soutěž v zemi hrálo po jejím založení 10 týmů. Nejlepší čtyři týmy po základní části postupovaly do play – off a na nejhorší čekala baráž s nejlepšími účastníky druhé nejvyšší soutěže. Hrací systém soutěže se častokrát měnil a rostl i počet účastníků. V sezóně 1988/1989 soutěž SM – liiga hrálo 12 týmů, od sezóny 2000/2001 to už bylo 13 mužstev a od ročníku 2005/2006 až do sezóny 2013/2014 se počet účastníků SM – liigy rozrostl již na 14. Zajímavostí je, že od sezóny 2000/2001 je soutěž uzavřena, což znamená, že nikdo nesestupuje a o nově příchozím oddílu rozhodují orgány soutěže. Prozatím poslední změna se dotkla názvu, který od ročníku 2013/2014 zní pouze Liiga (Liiga, 2016).

Nejúspěšnějším hokejovým městem ve Finsku je, alespoň podle počtu ligových vítězství, Tampere. Město, ve kterém byla první umělá ledová plocha i první krytý zimní stadion a také město, které jako první ve Finsku pořádalo mistrovství světa. Pochází z něj hned čtyři různé týmy (Ilves Tampere, Tappara Tampere, TaPa Tampere a Koo-Vee Tampere), které vyhrály finský titul celkem 33x. Třetím nejúspěšnějším oddílem je TPS Turku s 11 tituly. Z hlavního finského města Helsinek pochází dokonce pět různých týmů (IFK Helsinki, Jokerit Helsinki, HJK Helsinki, KIF Helsinki a HSK Helsinki), které slavily

mistrovský titul. Kompletní přehled vítězů nejvyšší finské hokejové soutěže znázorňuje Tabulka 4.

Tabulka 4: Nejúspěšnější finské hokejové kluby 1931 až 2013/2014

název klubu	počet titulů
Ilves Tampere	16
Tappara Tampere	15
TPS Turku	11
IFK Helsinki	7
Jokerit Helsinki	6
Kärpät Oulu	6
HJK Helsinki	3
KIF Helsinki	3
Ässät Pori	3
HSK Helsinki	2
Tarmo Hämeenlinna	2
JYP Jyväskylä	2
Viipurin Reipas	1
TaPa Tampere	1
Lukko Rauma	1
Karhut Pori	1
RU-38 Pori	1
Koo-Vee Tampere	1
HPK Hämeenlinna	1

zdroj: www.eliteprospects.com

4.2.1 Finsko – původ hráčů

Z finské nejvyšší hokejové soutěže bylo za sezóny 1993/1994 – 2013/2014 identifikováno 1 671 hráčů s juniorským klubem (u dalších 4 hráčů nebyl identifikován juniorský klub). Tito hráči pocházejí celkem z 92 měst. Do prvních pěti sezón sledovaného období patří 622 hráčů se zjištěným juniorským klubem ze 43 měst. V posledních pěti letech je vzorek tvořen 712 hráči z 83 měst. Z celkového počtu hráčů se do NHL probojovalo 7,90 % (132 hráčů).

Identifikace hokejových líhní na úrovni měst

Za prvních pět let se absolutním počtu vyprodukovaných hráčů nejvíce dařilo městu Tampere se 105 odchovanci, což činí podíl 16,88 % ze všech finských hokejistů. Dále následuje hlavní město Helsinki, ve kterém se podařilo vyprodukovat 12,38 % (77

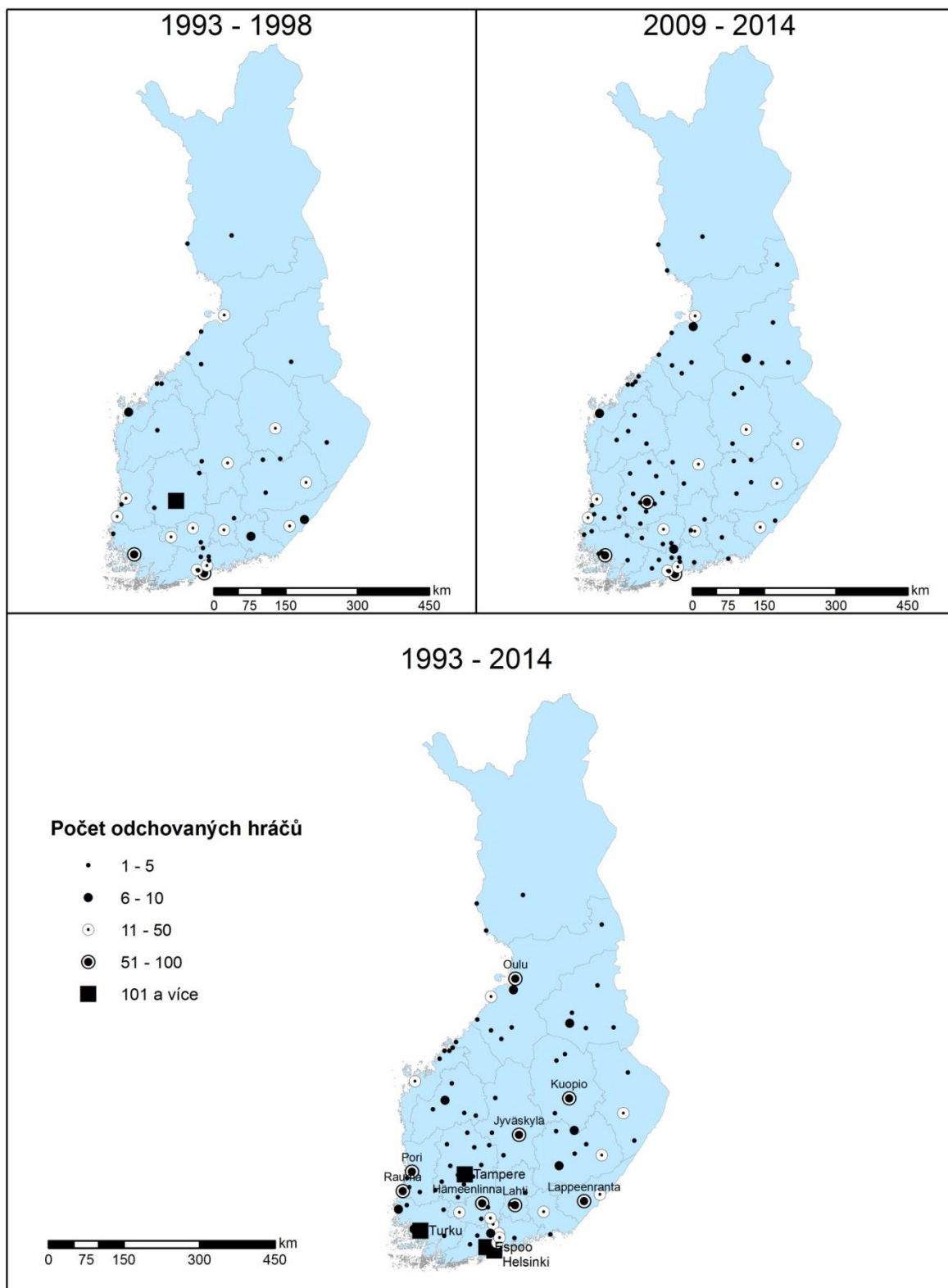
hokejistů). Hranici 5% podílu překonala již pouze města Turku s 8,68 % (54), Espoo se 7,72 % (48), Jyväskylä s 6,59 % (41) a Kuopio s 5,79 % (36). Pouze jeden hráč ledního hokeje byl vychován v 16 městech.

V posledních pěti letech se mezi nejúspěšnější řadí opět stejná města, avšak s mírně pozměněným pořadím. Vůbec nejlépe si v druhé pětiletce vedly Helsinky s podílem 12,36 % (88 odchovanců). Druhým nejlepším městem je tentokrát Tampere s 11,94 % (55) a pětiprocentní hranici dále překonaly již pouze Turku (9,13 %), Jyväskylä (5,48 %) a Espoo (5,20 %). Jednoho hráče pro profesionální hokej vyprodukovalo 26 měst.

Při porovnání prvních a posledních pěti let je na první pohled patrný nárůst počtu měst, kterým se podařilo vyprodukovat alespoň jednoho hráče ledního hokeje. Zatímco v první pětiletce to bylo 43 měst, v posledních pěti letech se tento počet téměř zdvojnásobil. Uvedená data dokumentují zvyšující se teritoriální diverzifikaci produkce kvalitních hokejistů. Také to lze demonstrovat na příkladu města Tampere, kterému se v porovnání prvních a posledních pěti let snížil podíl na počtu vyprodukovaných hokejistů o 4,94 p. b. Tato skutečnost je způsobena vznikem hokejových klubů v dalších městech nedaleko Tampere, jako jsou Nokia nebo Kangasala. Jedním z důvodů, proč se v popředí obou pětiletých období umisťují stejná města, může být fakt, že se jedná o města, jejichž kluby byly součástí nejvyšší finské hokejové soutěže i při jejím uzavření v roce 2000.

V počtu vychovaných hokejistů se v celém sledovaném období nejlépe vedlo městu Tampere, které se jako jediné dokázalo dostat přes 200 vychovaných hráčů, až na hodnotu 215, což je 12,87 %. Tato hodnota potvrzuje silnou hokejovou historii města Tampere. Na druhého místě v počtu vychovaných hráčů se nacházejí Helsinky s 11,61 % (194 hokejistů) a dále následuje Turku s 8,38 % (140). Hranici 100 odchovanců překročilo ještě město Espoo se 109 hráči, což je podíl 6,52 %. Velmi početná je skupina měst v kategorii 1 – 5 odchovanců (viz Obrázek 5). Nachází se zde celkem 59 měst což je více než 64 % ze všech měst, které ve Finsku vychovaly hokejistu pro nejvyšší soutěž. Nejmenším z nich je Luvia s 3 340 obyvateli, která vychovala jednoho hráče ledního hokeje.

OBRÁZEK 5: POČET HOKEJISTŮ ODCHOVANÝCH
VE MĚSTECH FINSKA VE VYBRANÝCH LETECH

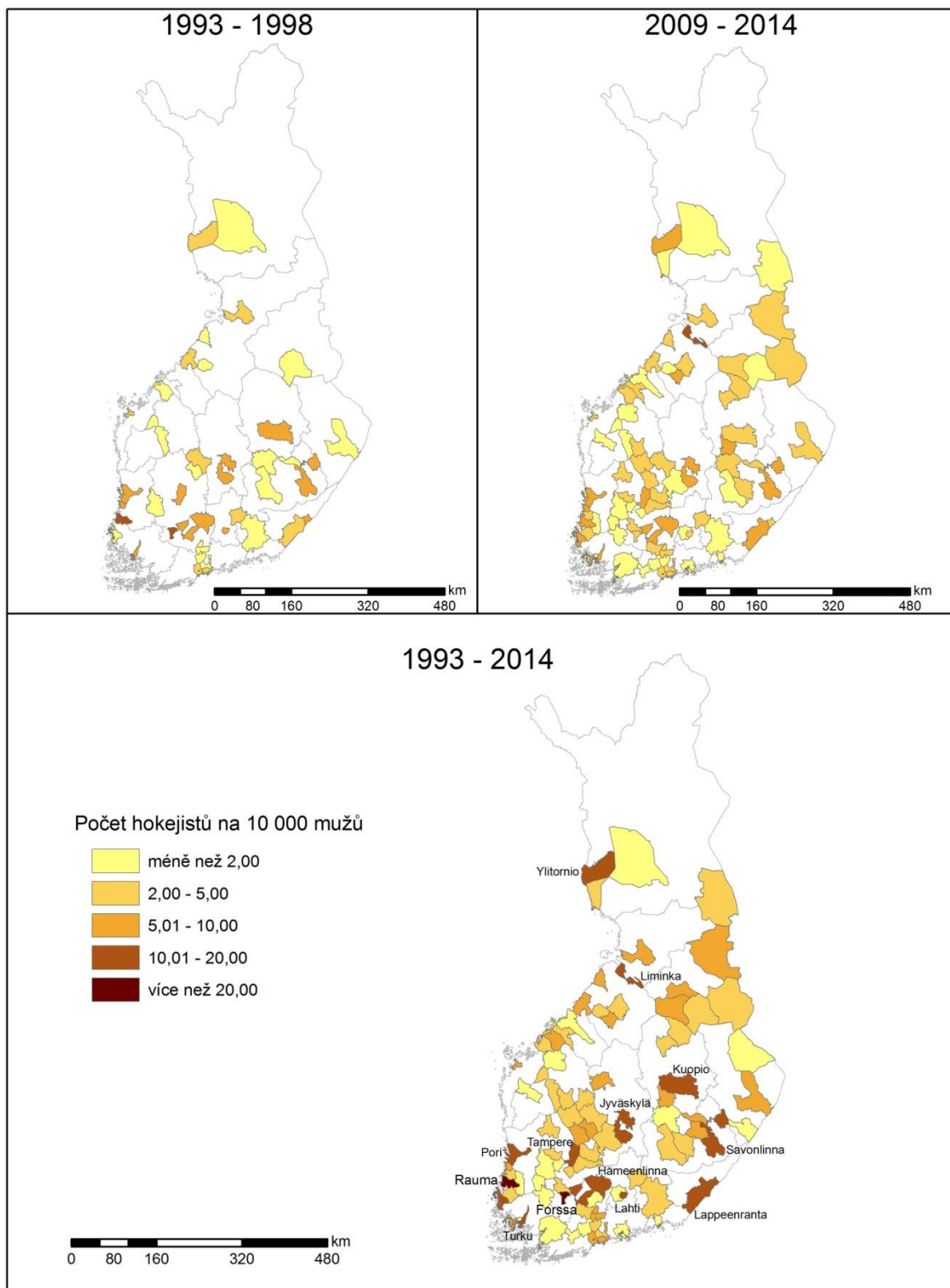
Vlastní zpracování, zdroj: www.eliteprospects.com

V prvních pěti letech si nejlépe v relativním ukazateli vedlo město Forssa, kterému se podařilo vyprodukovat 17,72 hráčů na 10 000 mužů. Na dalších místech se již nacházejí města, jejichž kluby pravidelně hrají finskou nejvyšší soutěž. Druhé nejúspěšnější město je Rauma s výsledkem 14,16 a následují Tampere (9,73), ve kterém bylo vyprodukováno nejvíce hráčů v absolutním počtu, Hämeenlinna (7,93) a Pori (6,99).

Také za posledních pět sezón se jako nejlepší na pozici relativního ukazatele neumístilo město účastníka nejvyšší soutěže. Avšak tentokrát se jedná o město Liminka, které se díky svému nižšímu počtu obyvatel dostalo až na hodnotu 16,11 vyprodukovaných hokejistů na 10 000 mužů. Stejný případ nalezneme také na druhém a čtvrtém místě, kde se rovněž umístila menší města, a to Kauniainen s hodnotou 11,02 a Ylitornio s 9,18 vyprodukovanými hokejisty na 10 000 mužů. Ze slavnějších hokejových měst se nejvíce dařilo městu Rauma (9,61) a dále pak následovala města Tampere, Turku a Hämeenlinna, která shodně překročila hranici 7 hokejistů na 10 000 mužů.

V relativních údajích za celé sledované období lze ve Finsku pozorovat vcelku malé rozdíly mezi jednotlivými městy, jak je pomocí intervalů znázorněno na Obrázku 6. V počtu vychovaných hokejistů na 10 000 mužů překročila hodnotu 20 hráčů dvě města, která se historicky za hokejové líhně příliš nepovažují, a to Rauma a Forssa. Nicméně výsledky za celé sledované období ukazují, že se zřejmě v těchto dvou městech dobře pracuje s mladými hokejisty, jelikož jejich výsledky byly v tomto ukazateli nejlepší ze všech. V intervalu 10,00 – 20,00 se nacházejí dvě klasické líhně finského hokeje, a to Tampere a Turku. Tampere i přes to, že v absolutních hodnotách dominuje, tak po relativizaci dat zaujímá místo až v druhém nejsilnějším intervalu, i když jen těsně, jelikož přesná hodnota je 19,92 vychovaných hokejistů na 10 000 mužů. Hlavní město Helsinky, sídlo několika slavných klubů, jako Jokerit nebo IFK, se nachází až v intervalu 5,00 – 10,00 vychovaných hokejistů na 10 000 mužů. Město Oulu, tradiční severská hokejová líheň, se výrazně neprosadilo ani v relativních datech a nachází se ve stejném intervalu jako Helsinky.

OBRÁZEK 6: INTENZITA PRODUKCE HOKEJISTŮ VE MĚSTECH
FINSKA VE VYBRANÝCH LETECH

Vlastní zpracování, zdroj: www.stat.fi, www.eliteprospects.com

Na úrovni měst ve Finsku lze pozorovat výrazný trend teritoriální diverzifikace, který souvisí se stále rostoucí popularitou ledního hokeje v této severské zemi. I přes tento fakt se dají identifikovat úspěšná města v produkci hokejistů. Jedná se o město Rauma, které se sice v absolutních údajích nedostalo mezi nejlepších deset měst, avšak po relativizaci dat na počet mužů se ve všech sledovaných obdobích pohybuje mezi elitními městy. Vůbec nejvíce hráčů ve Finsku pochází z města Tampere, které je úspěšné také v relativních údajích, a to jak v prvních i posledních pěti letech, a potvrzuje tak stále svou pozici mezi klasickými hokejovými líhněmi Finska, a to i přes fakt, že při porovnání prvních a poslední pěti let se podíl Tampere na vychovaných hokejstech snížil o téměř 5 %. Z hlavního města Helsinek pochází ve všech sledovaných obdobích cca 12 % ze všech finských hokejistů.

Identifikace hokejových líhní na úrovni klubů

Mezi nejúspěšnější finské hokejové kluby z ekonomického hlediska patří celkem 42 oddílů, jedná se totiž o kluby, kterým se podařilo vychovat alespoň jednoho hokejistu, který se prosadil až do NHL. Těchto 40 klubů celkem pro NHL vychovalo 132 hráčů, u kterých byl zjišťován jejich plat. Zmíněný údaj nebyl dohledán celkem u 21 hráčů, což se nejvíce projevilo u oddílů Diskos (klub sídlí ve městě Jyväskylä), Karhu-Kissat (Helsinki) a Warkis (Varkaus), které vychovaly pro NHL po jednom, respektive dvou hráčích (Diskos), a tak u nich nelze zjistit ekonomickou úspěšnost. Plat nebyl dohledán z důvodu nedostatečného počtu odehraných zápasů v NHL.

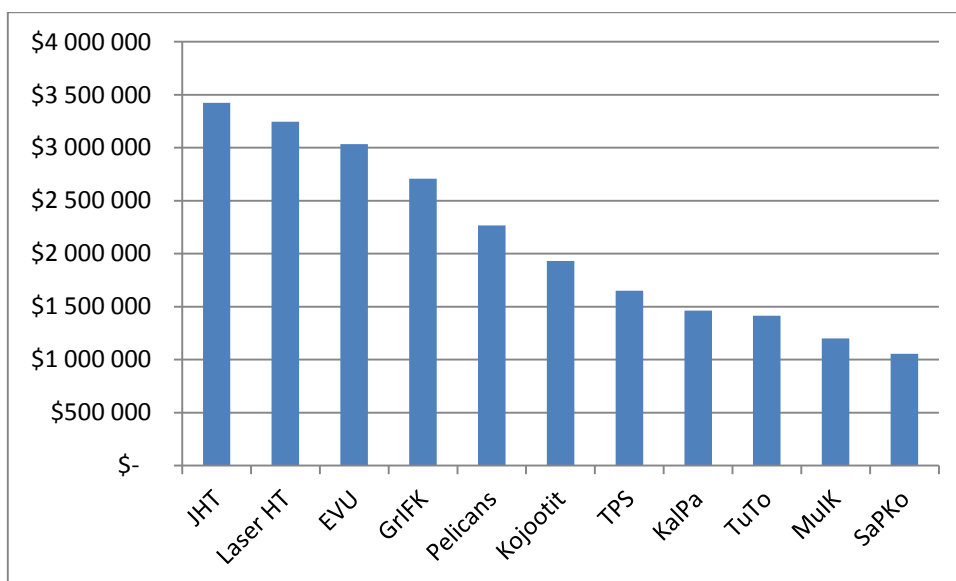
Nejvíce hráčů pro NHL vyprodukoval klub TPS z Turku, jehož podíl činí 7,87 % (14 hráčů). Následují dva oddíly, které se podílejí shodně 5,06 % na odchovu hráčů pro NHL. Jedná se o klub Kärpät (Oulu) a Ilves (Tampere). K pětiprocentní hranici se s výsledkem 4,49 % přiblížil helsinský Jokeritu (viz Tabulka 5).

Tabulka 5: Podíl finských klubů na počtu hráčů odchovaných pro NHL

Klub	Hráči v NHL	Podíl
TPS	14	7,87 %
Kärpät	9	5,06 %
Ilves	9	5,06 %
Jokerit	8	4,49 %
KalPa	7	3,93 %
EVU	7	3,93 %
Tappara	5	2,81 %
Pelicans	5	2,81 %
EJK	5	2,81 %
HPK	5	2,81 %
Lukko	5	2,81 %

Vlastní zpracování, zdroj: www.eliteprospects.com

V dalším ukazateli ekonomické úspěšnosti klubů, kterým je hodnota kumulovaného platu relativizovaného celkovým počtem odchovanců, se nejvíce dařilo oddílu JHT (Kalajoki). Hodnota platu, který získali jeho odchovanci po relativizaci, je 3 425 000 USD. Přes tři mil. USD se ještě dostaly kluby Laser HT (Liminka) a EVU (Vantaa), jak lze vidět také v Grafu 4, kde jsou znázorněny kluby, jejichž relativizovaný plat se dostal přes jeden mil. USD. Celkem v tomto ukazateli figuruje 37 oddílů.

Graf 4: Hodnota kumulovaného platu hráčů z NHL relativizovaného celkovým počtem odchovanců

Vlastní zpracování, zdroj: www.dropyourgloves.com, www.eliteprospects.com

Shrnutí

Lední hokej patří ve Finsku k velmi populárním sportům, ale největších úspěchů se finská reprezentace dočkala až v posledních dvou dekadách, které jsou i předmětem zkoumání v této práci. I tento fakt tedy jistě souvisí se stále rostoucí členskou základnou hokejistů ve Finsku.

V porovnání prvních a posledních pěti let je vidět značný nárůst počtu měst, která se zapojila do produkce hokejistů. S touto skutečností souvisí také nárůst počtu hokejistů při porovnání začátku a konce sledovaného období. V posledních pěti sezónách bylo hokejistů téměř o sto více. Tyto skutečnosti naznačují trend dekoncentrace v produkci hokejistů, ale i přes tuto skutečnost lze identifikovat hokejové líhně.

Z výše zpracovaných výsledků vyplývá, že největší počet hokejistů ve Finsku pochází z Tampere. Tato klasická hokejová líheň vyprodukovala ve sledovaném období nejvíce hokejistů (215 hráčů což je 12,87 %), po relativizaci dat se umístila mezi nejlepší trojicí s výsledkem 19,92 vychovaných hráčů na 10 000 obyvatel. Hlavní město Helsinky má druhý největší podíl na produkci hokejistů (11,61 %) a jako třetí se umístilo město Turku (8,38 %). Jako možné nové hokejové líhně lze označit města Rauma a Forssa, která se umístila jako nejlepší v počtu vychovaných hráčů na 10 000 mužů. V případě Forssy tato hodnota činí 25,99 a v případě Raumu dokonce 28,82.

Nejúspěšnějším klubem v ekonomickém hledisku počet hráčů odchovaných pro NHL je klub TPS (7,87 %). Úspěch města Tampere dokumentuje také místní klub Tapara, který měl sedmý nejvyšší podíl hráčů, kteří se dostali do NHL. V ukazateli hodnota kumulovaného platu hráčů z NHL relativizovaného celkový počtem odchovanců se nejvíce dařilo trojici klubů JHT, Laser HT a EVU. Všechny tyto kluby překonaly hranici tří mil. USD.

4.3 Slovensko

Vývoj slovenského hokeje je v počátcích spojený s vývojem českým, proto tato kapitola obsahuje jen doplnění skutečností ze Slovenska. Členskou zemí IIHF se Slovensko stalo téměř okamžitě po svém vzniku, v únoru 1993.

Jako ve všech evropských zemích tak i na Slovensku zprvu vládl bandy hokej. Lední hokej na Slovensku opravdu zpopularizovalo až mistrovství Evropy ve Vysokých Tatrách v roce 1925. Dalším důležitým mezníkem byl rok 1929, kdy se konal první ročník Tatranského poháru⁹. První slovenské kluby byly členy Československého svazu kanadského hockeye. Slovenská župa Československého svazu kanadského hockeye vznikla 29. 12. 1929. Zakládajícími členy se staly Ski klub Bratislava, ŠK Slávia Banská Bystrica, ŠK Vysoké Tatry, ČsŠK Košice a ŠK Žilina. První organizovaná soutěž vznikla v roce 1930. Jednalo se o mistrovství Slovenska a v roce 1936 se první mužstvo ze Slovenska probjovalo do celostátní československé hokejové ligy. Byl to klub HC Tatry. Po rozbití Československa vznikl v roce 1938 Slovenský hokejový svaz a také samostatná slovenská reprezentace (História slovenského hokeja, 2015). Svůj první mezinárodní zápas sehrálo Slovensko v roce 1940 proti Protektorátu Čechy a Morava, který prohrálo 0:12 (Prehľad zapasov A-tímu SR od roku 1940, 2015). Po 2. světové válce se Slovenský svaz stal opět součástí Československého svazu a v prvním ročníku obnovené soutěže hrály tři týmy ze Slovenska – ŠK Bratislava, ŠK Banská Bystrica a HC Vysoké Tatry. Další dva slavné slovenské kluby, Dukla Košice a Dukla Trenčín, se do 1. ligy probjovaly až později. Jak klub v Košicích, tak i Trenčíně mají vojenskou minulost, neboť si v nich hráči odsluhovali povinnou vojenskou službu. Dukla Košice, později VSŽ Košice se do 1. ligy probjovala v sezóně 1964/1965 a Dukle Trenčín se postup podařil až na čtvrtý pokus v sezóně 1976/1977.

Na reprezentačním poli bylo Slovensko poněkud pozastaveno v rozkvětu hned po svém vzniku v roce 1993. Z rozhodnutí IIHF bylo zařazeno až do nejnižšího výkonnostního stupně tehdejší C kategorie mistrovství světa. První mistrovství světa nejvyšší výkonnostní úrovně odehrálo Slovensko v roce 1996. Mezi největší úspěchy Slovenska patří kompletní čtyři medaile z mistrovství světa. První medaili získalo Slovensko v roce 2000 za druhé místo. Dále následovalo první místo (2002), poté třetí (2003) a opět druhé místo (2012). Na olympijských hrách je nejlepším umístěním Slovenska čtvrté místo z roku 2010. V rámci světového poháru se slovenská reprezentace nikdy nedostala dál než do čtvrtfinále (História slovenského hokeja, 2015).

Nejvyšší hokejová soutěž na Slovensku nese od sezóny 1993/1994 název Extraliga, který je vždy doplněn o jméno sponzora (od ročníku 2015/2016 již jen Liga a jméno sponzora).

⁹ Druhý nejstarší turnaj v Evropě po Spengler Cupu

Extraligu hrálo nejčastěji 10 týmů, výjimkou jsou ročníky 1998/1999, 2007/2008 – 2009/2010, kdy soutěž hrálo 12 mužstev a v sezónách 1999/2000 a 2000/2001 pouze osm týmů. Od sezóny se 2008/2009 se Extraligy účastní také reprezentační výběr Slovenska do 20 let, který ovšem není do konečných výsledků započítáván a ani nehraje všechny zápasy. Soutěž je také jako většina hokejových soutěží rozdělena na základní část a na play – off, do kterého postupuje osm nejlepších týmů po základní části. Poslední tým po základní části hraje baráž s vítězem nižší soutěže (Tipsport liga, 2016). Ztrátou pro slovenskou Extraligu byl jistě odchod Slovanu Bratislava do ruské soutěže KHL od sezóny 2012/2013.

Nejlepší kluby ze Slovenska podle počtu získaných titulů lze identifikovat pomocí Tabulky 6, do které jsou zahrnuty i mistrovské tituly ze společné československé nejvyšší hokejové soutěže. V té se ze slovenských týmů podařilo zvítězit pouze HC Košicím (1986 a 1988), Slovanu Bratislava (1979) a Dukle Trenčín (1992). Zajímavostí jistě je, že mistrovský titul se v historii slovenského hokeje podařilo vybojovat pouze pěti klubům, z nichž nejúspěšnějšími týmy jsou HC Košice a Slovan Bratislava, které soutěž vyhrály shodně devětkrát. Nicméně Slovan Bratislava alespoň prozatím žádný další titul nepřidá, jelikož působí v prestižnější a bohatší KHL.

Tabulka 6: Nejúspěšnější slovenské hokejové kluby 1993/1994 - 2013/2014

název klubu	počet titulů
HC Košice	9
Slovan Bratislava	9
Dukla Trenčín	4
HKm Zvolen	2
MsHK Žilina	1

zdroj: www.eliteprospects.com

4.3.1 Slovensko – původ hráčů

Ve slovenské nejvyšší hokejové soutěži bylo za sezóny 1993/1994 – 2013/2014 zjištěno 1 289 hráčů s juniorským klubem (u dalších 29 slovenských hráčů nebyl identifikován juniorský klub). Tito hráči pocházejí celkem z 29 měst. Prvních pět let tvoří vzorek 360 hráčů z 21 měst. Do posledních pěti let patří 666 hráčů z 27 měst. Z celkového počtu hráčů se do NHL probojovalo 4,65 % (60 hráčů).

Identifikace hokejových líhní na úrovni měst

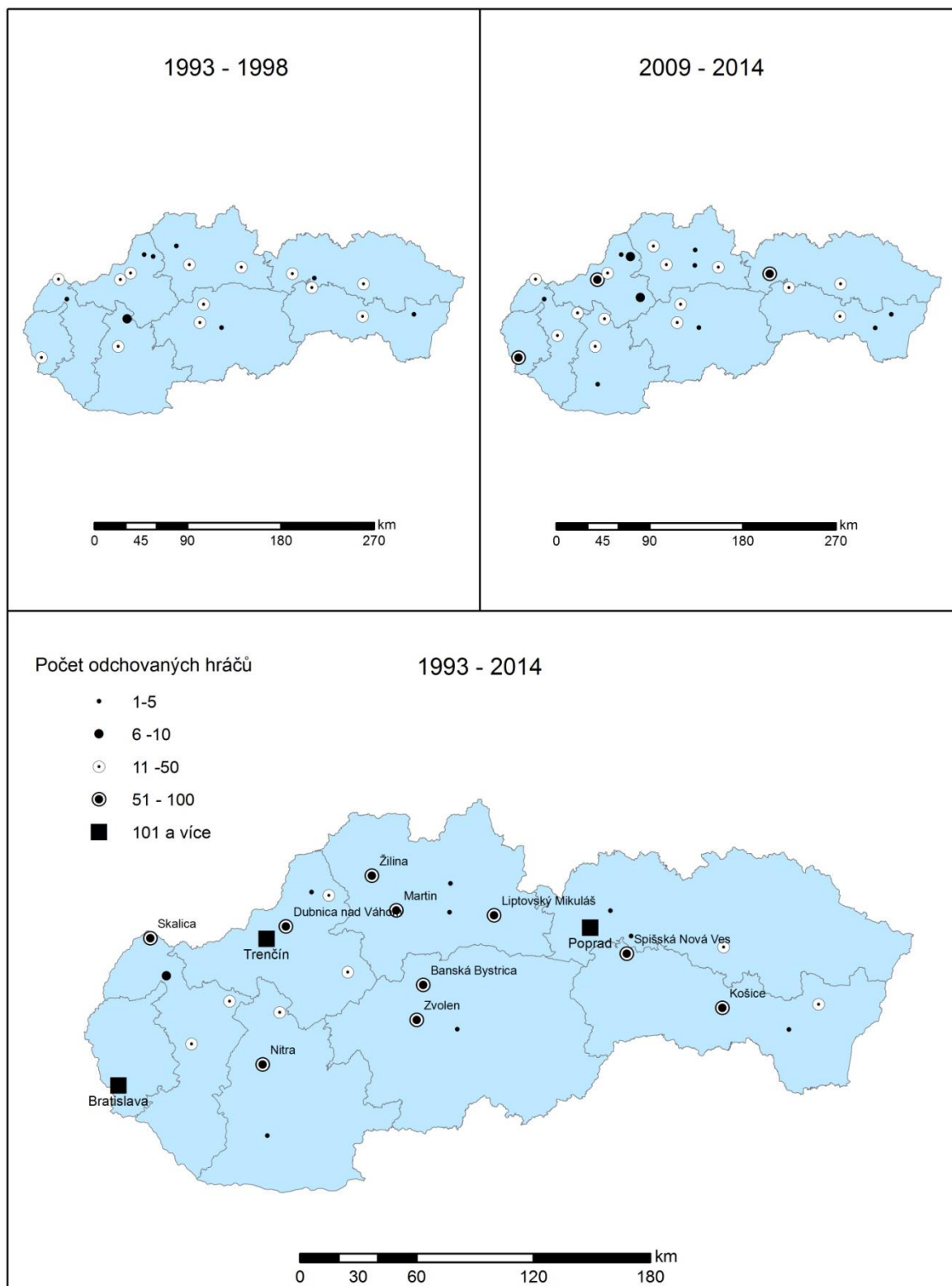
V prvních pěti letech se podle absolutního počtu odchovaných hráčů nejvíce dařilo dvěma městům. Bratislava a Trenčín vyprodukovaly shodně 41 hráčů, což odpovídá 11,4 % celkového počtu odchovanců. Následovaly Košice a Nitra odkud pochází 9,72 % (35 hráčů), resp. 9,44 % (34). Pouze jediného profesionálního hokejistu vyprodukovaly Detva, Levoča, Púchov a Senica.

Ve výsledcích za posledních pět sezón je nejlepší opět Trenčín s podílem 11,26 % (75 odchovanců). Dále se mezi nejúspěšnější v tomto ukazateli řadí města Poprad s 9,01 % (60), Bratislava s 8,26 % (55). Ve městech Trebišov, Púchov a Ružomberok má svůj původ jen jeden hráč.

Při porovnání prvních a posledních pěti sezón v ukazateli absolutní produkce hráčů je na první pohled patrné, že ve druhém období je téměř dvakrát více hokejistů. Zajímavá jistě je i skutečnost, že část svého podílu na trhu v produkci hráči ztratila města jako Bratislava a Košice. Bratislava ztratila 3,13 p. b. a Košice ztratily dokonce 3,56 p. b. Naopak největší zlepšení podílu v produkci hráčů zaznamenala města Skalica a Žilina. Skalica si polepšila o 2,38 p. b. a Žilina dokonce o 3,82 p. b. Důvody tohoto nárůstu lze hledat v tom, že kluby, které působí v těchto městech, postoupily do slovenské extraligy. Klubu ze Skalice se to podařilo v roce 1997, oddílu ze Žiliny ještě o další čtyři roky později. Ani jeden z těchto dvou klubů od té doby nesestoupil.

Nejvyššího počtu vychovaných hráčů ledního hokeje se na Slovensku podařilo dosáhnout dvojici měst Trenčín a Bratislava. Trenčínu se podařilo vyprodukovat 137 hráčů, což je 10,63 %, v Bratislavě má svůj původ 10,55 % (136 hokejistů). Třetím nejlepším městem v absolutním počtu vychovaných hráčů je Poprad s podílem 8,30 % (107). Je zajímavé, že nejmenší město, kterému se podařilo vychovat hráče pro nejvyšší soutěž, je Skalica s více než 14 tisíci obyvateli. Skalici se však v produkci hokejistů poměrně daří, protože se jí podařilo odchovat celkem 66 hokejistů, a to je podíl 5,12 %. Původ hráčů ledního hokeje na Slovensku ilustruje obrázek 7.

OBRÁZEK 7: POČET HOKEJISTŮ ODCHOVANÝCH
VE MĚSTECH SLOVENSKA VE VYBRANÝCH LETECH

Vlastní zpracování, zdroj: www.eliteprospects.com

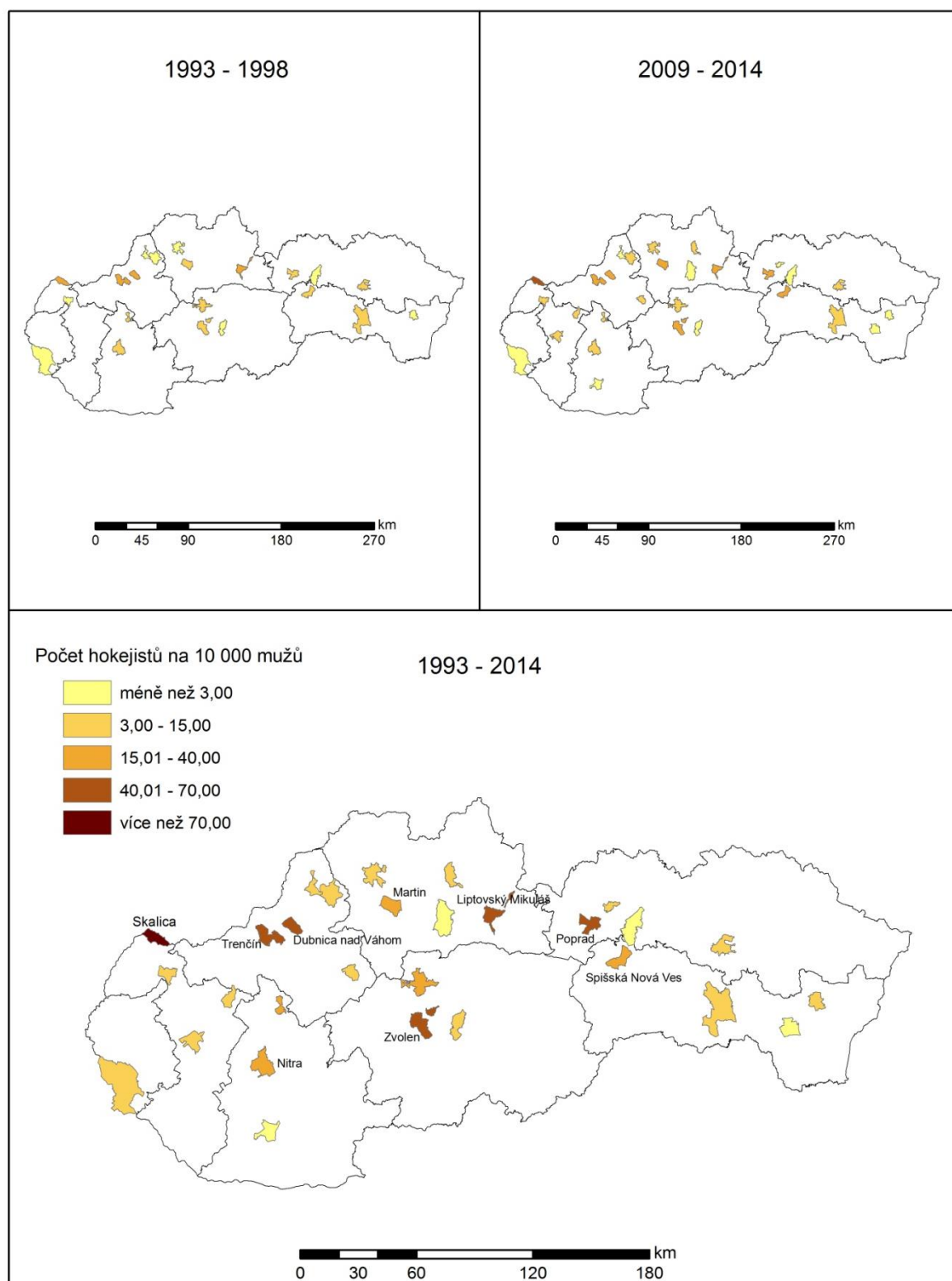
V první pětiletce sledovaného období se ukazateli úspěšnosti města vyprodukovat hráče ledního hokeje nejvíce dařilo Liptovskému Mikuláši, který se dostal na hodnotu 19,86 hráčů na 10 000 mužů. Následují města Skalica, Dubnica nad Váhom a Trenčín, která překonala hranici 15 vyprodukovaných hráčů na 10 000 mužů.

Vzhledem k nárůstu počtu hokejistů v porovnání s prvními pěti lety, se zvýšily hodnoty i v tomto ukazateli. První místo v tomto období jasně opanovala Skalica s 53,04 hráči na 10 000 mužů. Následuje čtveřice měst, která překročila hodnotu 20 odchovanců na 10 000 mužů. Konkrétně se jedná o Trenčín (28,04), Liptovský Mikuláš (25,15), Poprad (23,87) a Zvolen (22,49).

Také pokud hodnotíme odchov hráčů za celé sledované období, je pořadí klubů podle ukazatele relativní produkce hráčů na 10 000 mužů podobné a charakterizuje poměrně velké rozdíly, zejména na úrovni měst. První místo s velkým náskokem před ostatními opět zaujímá Skalica, jejíž klub vyprodukoval 92,11 hráčů na 10 000 mužů. Tato hodnota znamená, že klub představuje jednoznačně nejlepší současnou hokejovou líheň Slovenska¹⁰. Na druhém místě se nachází tradiční líheň slovenského hokeje – Trenčín. Tomu se podařilo vychovat 51,21 hokejistů na 10 000 mužů. V těsném závěsu na třetím místě je podle relativního ukazatele Liptovský Mikuláš, který dokázal pro nejvyšší slovenskou soutěž vyprodukovat 50,96 hráčů na 10 000 mužů. Další kluby, jež se považují za tradiční hokejové líhně, zůstaly za očekáváním. Jedná se o kluby největších slovenských měst Bratislavy a Košic, které v rámci země vykazují jen podprůměrné hodnoty. V případě Bratislavy se jedná jen o 6,93 hokejisty a u Košic je hodnota odchovaných hráčů na 10 000 mužů jen o málo vyšší, činí 8,36. Na konci žebříčku hokejových měst se nachází Ružomberok, který za sledované období dokázal vychovat jen 0,76 hráče na 10 000 mužů. Údaje za všechna hokejová města Slovenska vyjadřuje obrázek 8

¹⁰ Ačkoli není jisté, jak bude pokračovat místní oddíl ledního hokeje HK 36 Skalica. Ten z finančních důvodů ukončil během sezóny 2015/2016 předčasně své působení v nejvyšší slovenské soutěži.

OBRÁZEK 8: INTENZITA PRODUKCE HOKEJISTŮ VE MĚSTECH SLOVENSKA VE VYBRANÝCH LETECH

Vlastní zpracování, zdroj: slovak.statistics.sk, www.eliteprospects.com

Na úrovni měst lze na Slovensku identifikovat jako nejúspěšnější hokejové líhně čtveřici měst. Na prvním místě se jedná o Trenčín, který patří dlouhodobě mezi nejsilnější tradiční hokejová města Slovenska. Trenčín se ve všech sledovaných obdobích umístil mezi nejlepšími městy, a to jak v absolutním počtu vyprodukovaných hráčů, tak i v přepočtu na 10 000 mužů. Svůj podíl na tomto výsledku má jistě hokejová tradice v tomto městě, tak i úspěchy (mistrovské tituly či slavní odchovanci). Překvapením mohou být další dvě úspěšná města Poprad a Liptovský Mikuláš. Poprad se stejně jako Trenčín ve všech sledovaných obdobích dokázal dostat mezi nejlepší slovenská města (v každém ukazateli byl vždy nejhůře na šesté pozici). Za vzestupem produkce hráčů při porovnání prvních a posledních pěti let (z 11,93 hokejistů na 10 000 mužů až na 23,87) může být i fakt, že zde v sezóně 2011/2012 působila dva kluby, a to HK SKP Poprad se všemi mládežnickými týmy, tak i Lev Poprad hrající KHL, který měl ještě své juniorské mužstvo Tatranské Vlci. Klub z Liptovského Mikuláše se sice od sezóny 2010/2011 pohybuje v druhé nejvyšší soutěži, ale i tak se stále řadí mezi nejlepší slovenská města v produkci hokejistů. V ukazateli produkce hokejistů na 10 000 mužů dominuje Slovensku město Skalica, a to i přes fakt, že to je nejmenší město, ze kterého hokejisté ve sledovaném období pocházejí. V první pětiletce byla Skalica v ještě na druhém místě s 16,75 vyprodukovanými hokejisty, ale v druhé pětiletce již jasně dominovala s výsledkem 53,04 a za celé období dosáhla dokonce výsledku 92,11 hráčů na 10 000 mužů. Za úspěchem Skalice stojí její postup do nejvyšší soutěže Slovenska. Tím se otevřela možnost pro nadějně odchovance Skalice, kteří dostávali šance v prvním týmu mužů.

Identifikace hokejových líhní na úrovni klubů

Na Slovensku je celkem 15 hokejových klubů, kterým se ve sledovaném období povedlo vyprodukovat hráče pro NHL. Z těchto 15 klubů pochází celkem 60 hokejistů. Získaný plat v NHL nebyl zjištěn u klubu HK Spišská Nová Ves.

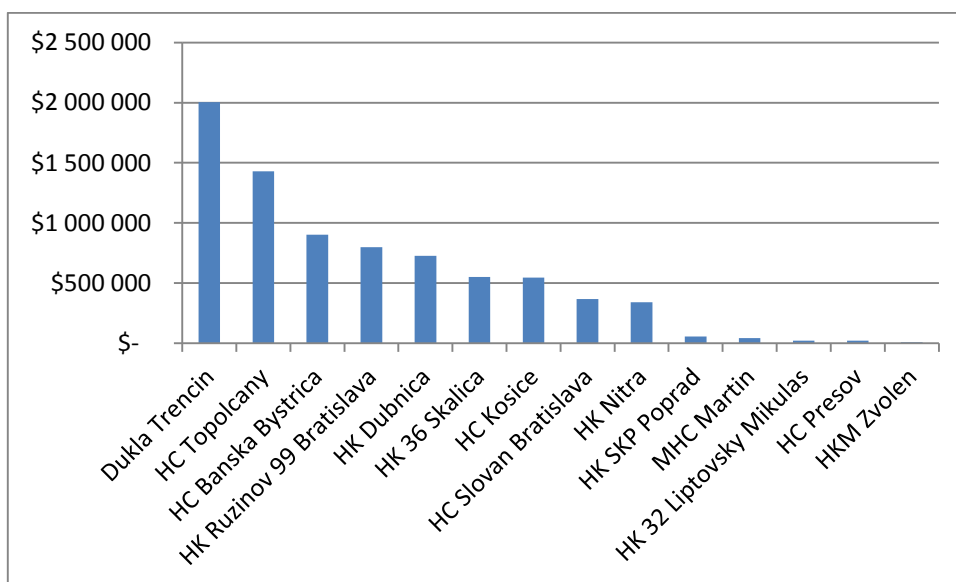
Produkce špičkových hráčů, kteří se dostali do NHL, je na Slovensku koncentrována do klubu Dukla Trenčín. Svůj původ má v tomto oddíle 28,33 % hráčů. Druhý nejvyšší podíl má v tomto ukazateli klub HC Košice (11,67 %) a nejlepší trojici uzavírá HC Nitra, která se na produkci slovenských hráčů pro NHL podílí 10,00 %, viz Tabulka 7.

Tabulka 7: Podíl finských klubů na počtu hráčů odchovaných pro NHL

Klub	Hráči v NHL	Podíl
Dukla Trenčín	17	28,33
HC Košice	7	11,67
HK Nitra	6	10,00
HC Slovan Bratislava	5	8,33
HC Banská Bystrica	5	8,33
MHC Martin	4	6,67
HKM Zvolen	3	5,00
HK Dubnica	3	5,00
HC Prešov	2	3,33
HK SKP Poprad	2	3,33
HK 36 Skalica	2	3,33

Zdroj: www.dropyourgloves.com, www.eliteprospects.com

Dalším ukazatelem ekonomické úspěšnosti oddílů je hodnota kumulovaného platu hráčů z NHL relativizovaného celkovým počtem odchovanců. Na Slovensku je v tomto ukazateli 14 klubů. Nejvíce se i zde dařilo Dukle Trenčín, která jako jediná překonala hranici dvou mil. USD (2 003 900 USD), čímž potvrzuje své jedinečné postavení mezi slovenskými kluby. Následují HC Topolčany (1 428 494 USD) a HC Banská Bystrica (903 760 USD).

Graf 5: Hodnota kumulovaného platu hráčů z NHL relativizovaného celkovým počtem odchovanců

Zdroj: www.dropyourgloves.com, www.eliteprospects.com

Shrnutí

Na Slovensku patří lední hokej společně s fotbalem mezi národní sporty a jeho popularita je dlouhodobě na vysoké úrovni. Při porovnání prvních a posledních pěti let narostl počet hokejistů o 306 a zvýšil se i počet měst, ze kterých hráči pocházejí, ale pouze o 6. Města, kde mají slovenští hráči svůj původ, jsou spíše větší (na slovenské poměry). Nejmenším z nich je totiž Skalica, která má 14 749 obyvatel.

Mezi hokejové líhně na úrovni měst lze na základě výsledků v této práci zařadit Trenčín, Poprad a Skalicu. Trenčín prokázal, že stále patří mezi hokejové líhně, jelikož ve všech sledovaných obdobích a všech ukazatelích se umístil mezi elitou. To stejné platí i pro klub, který v Trenčíně sídlí, místní Duklu. Ta dokázala 17 odchovanců dostat do NHL což je podíl 28,33%. Navíc si odchovanci Dukly Trenčín v NHL vedli velmi dobře, jak dokazuje nejvyšší hodnota kumulovaného platu hráčů z NHL relativizovaného celkovým počtem odchovanců. Město Poprad bylo úspěšné jak v absolutních počtech vyprodukovaných hráčů, tak i v ukazateli počtu hráčů na 10 000 mužů. Avšak v tomto parametru dominuje Skalica, která se v první i poslední pětiletce umísťovala na špici a za celé období jasně dominuje s hodnotou 92,11 hráčů na 10 000 mužů. Za úspěchy Skalice stojí postup do nejvyššího hokejové soutěže, protože její odchovanci poté dostávají více prostoru v profesionálním týmu, který hraje v extralize.

Poněkud překvapivými se zdají výsledky Bratislavy a Košic. Při pohledu na absolutní počty vychovaných hráčů není úpadek těchto měst až tak znatelný, ale po relativizaci dat se jak Bratislava, tak Košice nacházejí mezi horšími městy.

Na úrovni samotných hokejových klubů se kromě již výše zmíněné Dukly Trenčín podařilo vyprodukovat hráče pro NHL dalším 14 klubům. HC Košice vyprodukovaly druhý nejvyšší počet hráčů 7, což činí podíl 11,67 % ze všech slovenských hráčů, kteří se prosadili v NHL. Na třetím místě se s nepatrným odstupem na HC Košice umístila HC Banská Bystrica, protože pěti odchovancům (8,33 %) toho klubu se podařilo dostat se až do NHL. Klubu z Banské Bystrice se dařilo tak v ekonomickém hledisku, jímž byla hodnota kumulovaného platu hráčů z NHL relativizována celkovým počtem odchovanců klubu, kde obsadila třetí pozici za oddílem HC Topolčany.

4.4 Švédsko

I ve Švédsku byl na přelomu 19. a 20. století předchůdcem ledního hokeje bandy hokej. Ačkoli většina literatury operuje s rokem 1891 jako počátkem ledního hokeje v zemi, není to přesné. V tu dobu byly založeny kluby AIK Stockholm a Djurgardens IF, ale nikoli jako hokejové oddíly, ale jako sportovní kluby, jejichž součástí byla bruslařská část. Švédsko se stalo členem IIHF již v roce 1912, ačkoli se v tu dobu v zemi hrál stále jen bandy hokej. Lední hokej do Švédska uvedli Američané, konkrétně je tato událost spojována se jménem Raoula Le Mata. Ten výraznou měrou přispěl k založení švédského hokejového svazu, k němuž došlo v roce 1922 a fakticky až od té doby lze hovořit o rozvoji ledního hokeje ve Švédsku. Historicky první mezinárodní utkání sehráli Švédové na olympijských hrách v roce 1920 s týmem Belgie, který porazili 8:0. První umělá ledová plocha byla vybudována v roce 1931 ve Stockholmu a první hokejová hala byla postavena v roce 1958 v Jönköpingu (Swedish Ice Hockey History, 2008).

Švédská hokejová reprezentace patří celosvětově k vůbec nejúspěšnějším týmům. Titul z mistrovství světa slavilo Švédsko celkem devětkrát (v letech 1953, 1957, 1962, 1987, 1991, 1992, 1998, 2006 a 2013). Zlaté medaile získali švédští hokejisté na olympijských hrách dvakrát, a to v letech 1994 a 2006. Na kanadském poháru slavili zisk druhého (1984) a třetího místa (1987) a na světovém poháru získali rovněž třetí místo (1996).

První ligová soutěž ve Švédsku odstartovala již v sezóně 1921/1922, ale z počátku se jí zúčastnily pouze týmy z oblasti Stockholmu. Avšak mistr Švédska pocházel z celostátní soutěže, která se hrála vyřazovacím způsobem. S postupujícími roky se rozšiřoval i počet účastníků soutěže. Od sezóny 1944/1945 se tato liga rozdělila do dvou skupin – sever a jih, jejichž vítězové se utkávali ve finále. Zajímavostí je, že až do sezóny 1951/1952 se jednalo o otevřenou soutěž, které se mohl bez kvalifikace zúčastnit jakýkoli organizovaný tým. Teprve od ročníku 1952/1953 se za mistra země považuje vítěz ligové soutěže. Několik let o titul soupeřili vítězové severní a jižní skupiny ve finále. Poprvé byl ve švédské nejvyšší soutěži použit systém play – off v sezóně 1965/1966, nicméně již po dvou letech bylo play – off zrušeno. Zásadní změnu ve švédské nejvyšší hokejové soutěži přinesl ročník 1974/1975, kdy byla vytvořena jedna skupina o 16 týmech a po konci základní části hrají o titul čtyři nejlepší týmy v opětovně zavedeném play – off. O rok později nese nejvyšší hokejová soutěž jméno Elitserien a počet účastníků je stanoven na 10. V sezóně 1987/1988 se počet účastníků zvyšuje na 12 týmů. Tento počet zůstal neměnný až do současnosti.

I ve švédské nejvyšší soutěži je zaveden systém baráže mezi nejhoršími celky z Elitserien a nejlepšími z druhé nejvyšší soutěže. Prozatím poslední změnou byla změna názvu, kdy Elitserien od sezóny 2013/2014 nahradil název Svenska hockeyligan (SHL) (Svenska hockeyligan, 2015).

K nejúspěšnějším týmům ze Švédska se řadí hned čtveřice týmů z hlavního města Stockholmu (Djurgarden Stockholm, IK Göta Stockholm, Hammarby IF Stockholm a AIK Stockholm). Vůbec nejčastějším vítězem švédské nejvyšší hokejové soutěže je s 16 tituly Djurgarden Stockholm, který následuje Brynäs Gävle se 13 tituly a dvě mužstva IK Göta Stockholm a Färjestad BK, jenž mají shodně devět vítězství. Kompletní přehled všech vítězů nabízí Tabulka 8.

Tabulka 8: Nejúspěšnější švédské hokejové kluby 1924 – 2014

název klubu	počet titulů
Djurgarden Stockholm	16
Brynäs Gävle	13
IK Göta Stockholm	9
Färjestad BK	9
Hammarby IF Stockholm	8
AIK Stockholm	7
Södertälje SK	7
Leksands IF	4
HV 71 Jönköping	4
Frölunda Indians	3
Skellefteå AIK	3
Malmö FF	2
MoDo AIK Örnköldsvik	2
Gävle SK	1
Björklöven BK Umeå	1
Luleå HF	1

Vlastní zpracování, zdroj: www.eliteprospects.com

4.4.1 Švédsko – původ hráčů

Ve švédské nejvyšší hokejové soutěži nastoupilo za celé sledované období 1 479 hráčů, u kterých byl identifikován juniorský klub (u 44 hráčů nebyl tento klub nalezen). Tito hráči pocházejí ze 167 měst. Do prvních pěti let sledovaného období spadá 525 hráčů ze 107 měst a posledních pět sezón tvoří soubor 711 hráčů ze 143 měst. Z celkového počtu hráčů se do NHL probojovalo 12,02 % (178 hráčů).

Identifikace hokejových líhní na úrovni měst

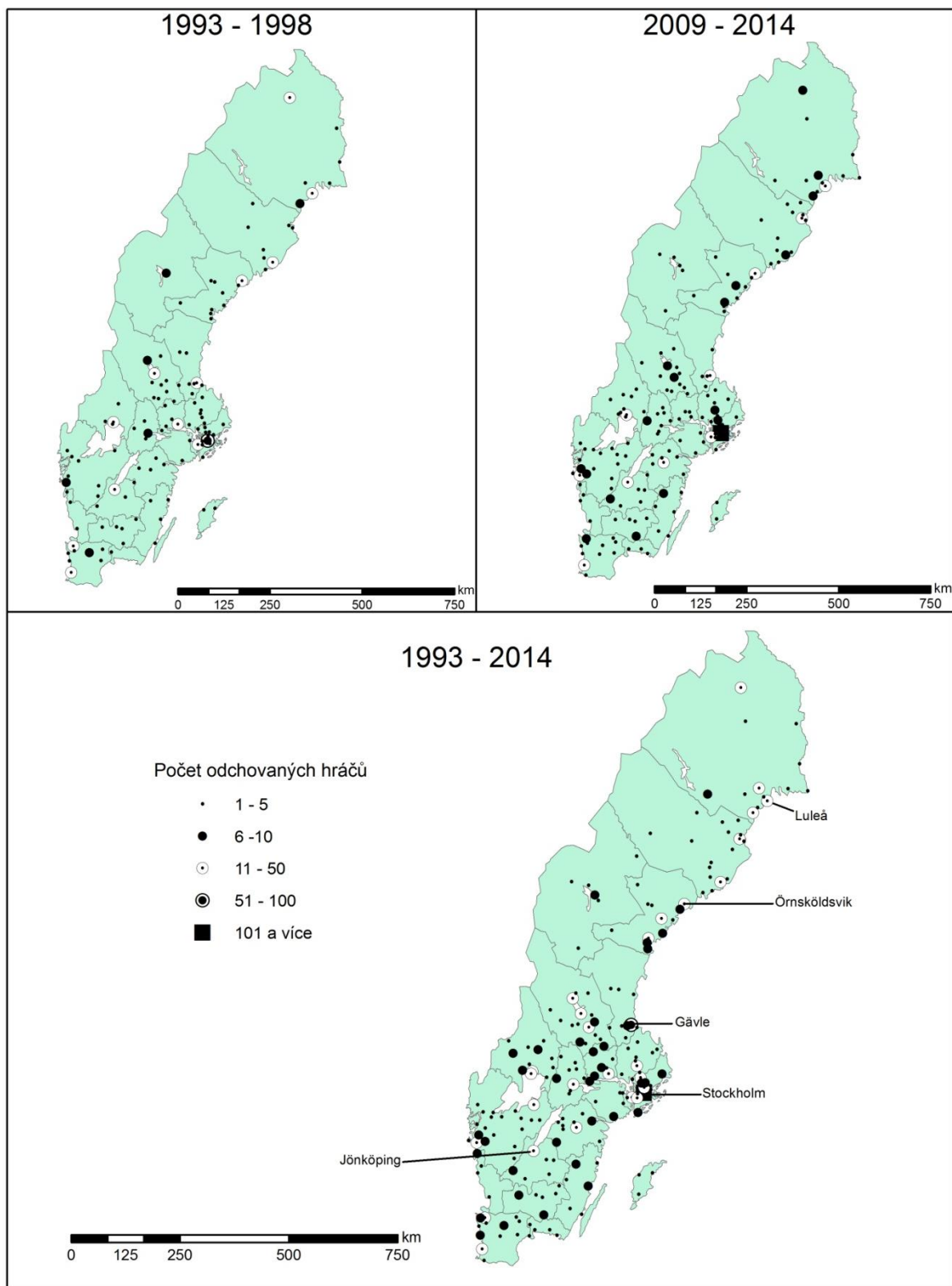
Největší podíl na počtu vychovaných hráčů za prvních pět let má Stockholm, ze kterého pochází 13,90 % (73 hráčů). Následuje větší odstup, protože žádné město nepřekročilo 5 %. Druhé nejúspěšnější město je Gävle, jehož podíl činí 4,76 %, a dále Luleå (4,19 %), Jönköping a Örnköldsvik se shodnou hodnotou podílu 4 %.

Za posledních pět sezón se v popředí absolutních počtů hráčů pohybují téměř stejná města. Mezi první pětici jen Skellefteå nahradila město Luleå. Stockholm posílil svou vedoucí pozici. Jeho podíl na počtu odchovanců činí 16,74 % (119 hráčů). Nepatrný propad zaznamenala další města ze špičky toho ukazatele. Podíl Gävle za těchto pět let je 3,80 %, Jönköping a Skellefteå mají shodně 3,52 % a Örnköldsvik 3,38 %.

Při porovnání deseti nejúspěšnějších měst v produkci hráčů ledního hokeje za prvních a posledních pět let není téměř žádný rozdíl. Nárůst lze sledovat v počtu měst, která vychovávají hokejisty. Při porovnání začátku a konce sledovaného období přibylo 36 měst. V obou pětiletých obdobích nejvyššího podílu dosahuje Stockholm, a to také proto, že v něm sídlí několik klubů (např. AIK, Huddinge IK, Hammarby IF, Djurgårdens IF atd.)

V absolutních hodnotách počtu vyprodukovaných hráčů za celé sledované období dominuje Stockholm, odkud pochází 14,81 % hokejistů. Další města již mají značný odstup, žádné nepřekročilo hranici 5 %. Druhý největší podíl na počtu odchovaných hráčů má Gävle (4,73 %). Následují města Luleå (3,45 %), Örnköldsvik (3,25 %) a Jönköping (3,18 %). Do výchovy hokejistů ve Švédsku je zapojeno celkem 167 měst a více než 60 % z nich vyprodukovalo 1 – 5 hráčů. Tento fakt svědčí o dekoncentraci ve výchově hokejistů. Nejmenším městem, které odchovalo dokonce čtyři hráče, je Djurås s 1 278 obyvateli. Absolutní produkci hokejistů ve Švédsku ilustruje Obrázek 8.

OBRÁZEK 9: POČET HOKEJISTŮ ODCHOVANÝCH VE MĚSTECH ŠVÉDSKA VE VYBRANÝCH LETECH

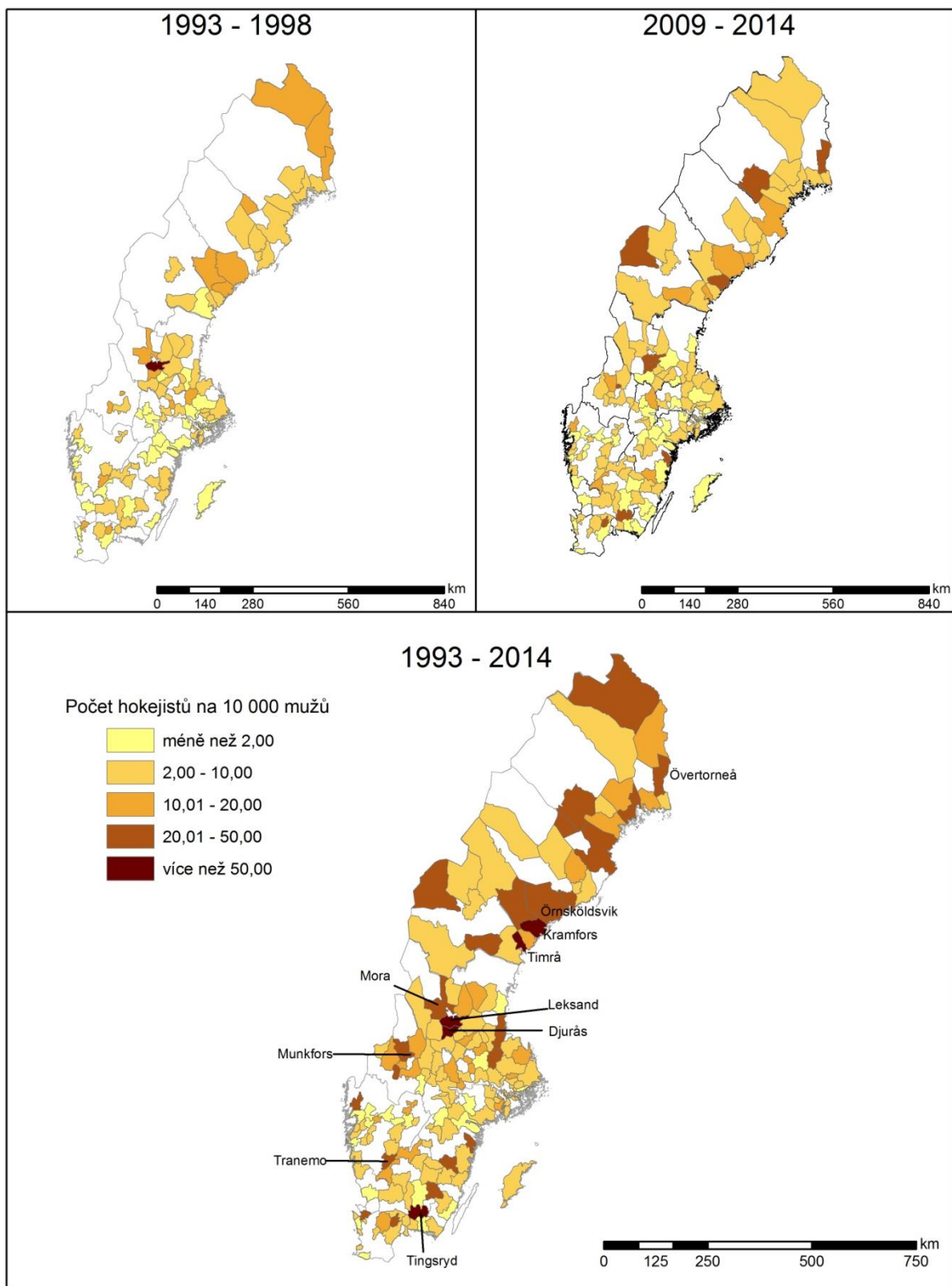
Vlastní zpracování, zdroj: www.eliteprospects.com

V prvních pěti letech sledovaného období se v ukazateli úspěšnosti města vyprodukovat hráče ledního hokeje nejvíce dařilo menším městům. Město Leksand si v tomto ukazateli vedlo nejlépe a dokázalo vychovat 52,69 hráčů na 10 000 mužů. Následuje celkem značný odstup a na druhém místě se nachází město Munkfors s hodnotou 19,79. Hranici 15 odchovaných hráčů na 10 000 mužů překročila města Sollefteå (17,17), Kramfors (16,98), Djurås (16,42), Ängelholm (16,33) a Heby (15,60).

V posledních pěti sezónách jsou v tomto ukazateli nejúspěšnější malá města, která obsadila všech prvních deset míst. Žádné z nich nepřekročilo 6 000 obyvatel. Nejlépe se umístil Tingsryd, odkud pochází 48,01 hokejistů na 10 000 mužů. Následuje nejmenší město, které odchovalo hráče, Djurås s hodnotou 32,84. Přes hranici 25 hráčů na 10 000 mužů se ještě dostaly Åre (27,86), Kramfors (27,16) a Munkfors (26,39). Prvním větším městem je Örnköldsvik s hodnotou 16,93 hráčů na 10 000 mužů.

Z výpočtů za celé sledované období vyplývá, že nejlépe pracují s hokejovou mládeží ve městě Leksand, která se dostalo na hodnotu 87,81 vychovaných hráčů na 10 000 mužů. Přitom klub, který působí v tomto městě, se neustále pohybuje na pomezí nejvyšší a druhé nejvyšší soutěže. Dále následují další menší města Tingsryd (68,59), Djurås (65,68) a Kramfors (57,72). Prvním větším městem je Timrå s 10 443 obyvateli, jejíž výsledek je 55,67 hráčů na 10 000 mužů. Klub sídlící v Timrå působil po většinu sledovaného období v nejvyšší švédské soutěži. Dále se umístila opět dvě menší města Övertorneå (40,94) a Munkfors (39,58). S hodnotou 33,88 hokejistů na 10 000 mužů následuje Mora, jejíž klub hraje nejčastěji druhou nejvyšší soutěž. Rodiště mnoha slavných švédských hokejistů Örnköldsvik dokázalo vyprodukovat 33,85 hráčů na 10 000. Klub Modo Hockey, který sídlí právě v Örnköldsviku, hraje pravidelně nejvyšší Svenska hockeyligan. Naopak se v tomto ukazateli nevedlo Stockholmu, který obsadil až 126. místo s hodnotou 3,24 vyprodukovaných hráčů na 10 000 mužů viz Obrázek 13.

OBRÁZEK 10: INTENZITA PRODUKCE HOKEJISTŮ VE MĚSTECH ŠVÉDSKA VE VYBRANÝCH LETECH

Vlastní zpracování, zdroj: www.statistikdatabasen.scb.se, www.eliteprospects.com

Identifikovat jasnou hokejovou líheň na úrovni měst je ve Švédsku složité. Ve dvou zkoumaných ukazatelích se v popředí často pohybují různá města. Zatímco v absolutních počtech vyprodukovaných hráčů se mezi nejlepšími umísťují velká města, u ukazatele počtu odchovaných hráčů na 10 000 mužů jsou to převážně menší města. Největší podíl ve výchově hokejistů ve všech sledovaných obdobích má vždy s velkým náskokem hlavní město Stockholm. Celkový podíl na produkci hokejistů je téměř 15 %. Druhý největší podíl v produkci hráčů zaujímá vždy město Gävle. Dále se v tomto ukazateli nejčastěji objevují města Luleå, Skellefteå, Jönköping nebo Örnköldsvik. Nejlepších výsledků v produkci hráčů na 10 000 mužů dosahuje město Leksand, které bylo nejlepší v prvních pěti letech a také celkově, a to za hodnotu 87,81. Město Tingsryd bylo nejúspěšnějším za druhou pětiletku a za celé sledované období bylo druhé s hodnotou 68,59 hráčů na 10 000 mužů. Dále následují města jako Djurås, Kramfors nebo Timrå. Při identifikaci města, které má dobré výsledky jak v absolutním počtu vychovaných hráčů tak, i ve vyprodukovaných hráčích na 10 000 mužů, vyjde jako hokejová líheň dvojice měst. Jsou jimi Örnköldsvik a Leksand. Město Örnköldsvik se v absolutním počtu vychovaných hráčů umístilo vždy do pátého místa a v produkci hráčů na 10 000 mužů bylo za celé období deváté nejúspěšnější a za prvních pět let osmé. Město Leksand je nejúspěšnější v produkci hráčů na 10 000 mužů a za prvních pět let mělo osmý nejvyšší podíl odchovaných hokejistů.

Identifikace hokejových líhní na úrovni klubů

Ve Švédsku bylo identifikováno 107 klubů, jejichž hráči se prosadili v NHL. Ze všech těchto klubů to je celkem 178 hokejistů. U hráčů, kteří pocházejí z oddílů Enebybergs IF, IFK Mockfjärd, IFK Tumba, Väsby IK, HC Dalen a Kalix HC nebyl dohledán plat.

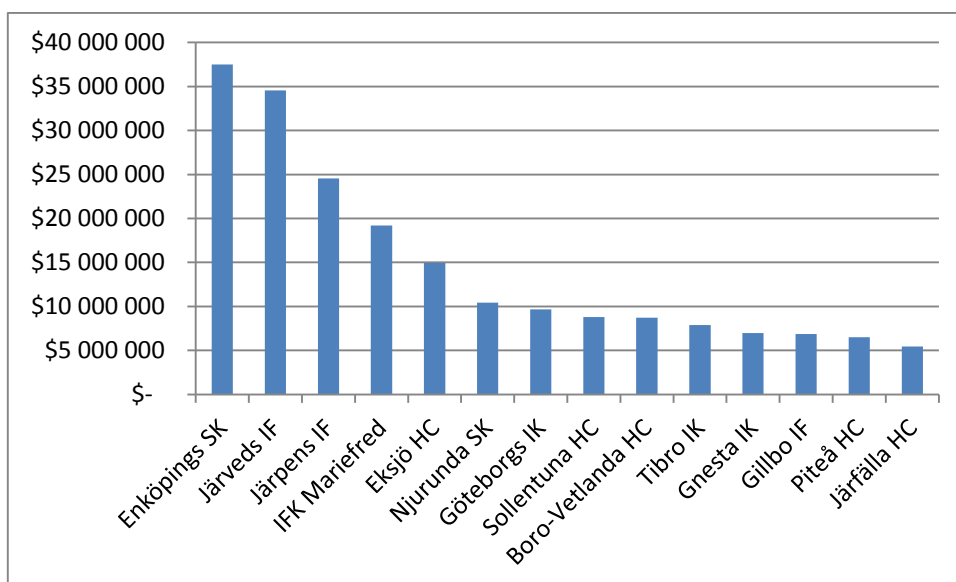
Velké množství klubů, které odchovaly hráče pro NHL, potvrzuje dekoncentrační tendence v produkci hokejistů ve Švédsku. Dekoncentraci ve výchově špičkových hráčů potvrzuje také skutečnost, že největší podíl na švédských hráčích v NHL má oddíl Modo HK (Örnköldsvik), ale je to pouze 3,37 %. Dvouprocentní podíl překročilo ještě sedm klubů. Z deseti nejúspěšnějších švédský oddílů pochází 17,98 % hráčů, kteří se propracovali do NHL. Tyto kluby znázorňuje Tabulka 9.

Tabulka 9: Podíl švédských klubů na počtu hráčů odchovaných pro NHL

Klub	Hraci v NHL	Podíl
Modo HK	6	3,37 %
Hammarby IF	5	2,81 %
IF Malmö Redhawks	5	2,81 %
Huddinge IK	5	2,81 %
Skellefteå AIK	5	2,81 %
Järveds IF	4	2,25 %
Kungälv IK	4	2,25 %
AIK	4	2,25 %
Piteå HC	3	1,69 %
Järfälla HC	3	1,69 %

Vlastní zpracování, zdroj: www.eliteprospects.com

V ukazateli hodnota kumulovaného platu hráčů z NHL relativizována celkovým počtem odchovanců klubu figuruje 101 oddílů, jedná se o ty, u kterých bylo možné dohledat platy hráčů z NHL. Jako nejúspěšnější klub se ukázal Enköpings SK. Hodnota platu, který získali jeho odchovanci po relativizaci všemi hráči, které klub vychoval pro nejvyšší soutěž, činí 37 478 667 USD. Přes hranici 30 mil. USD se ještě dostal klub Järveds IF (Örnköldsvik). V Grafu 6 jsou zaznamenány oddíly, které překonaly 5 mil. USD.

Graf 6: Hodnota kumulovaného platu hráčů z NHL relativizována celkovým počtem odchovanců klubu

Vlastní zpracování, zdroj: www.dropyourgloves.com, www.eliteprospects.com

Shrnutí

Švédsko patří historicky k nejúspěšnějším zemím v ledním hokeji. I proto zde patří lední hokej k nejpobulárnějším sportům, o čemž svědčí fakt, že alespoň jednoho hráče pro nejvyšší soutěž odchovalo 301 klubů ze 167 měst.

Největší podíl na počtu odchovaných hráčů má město Stockholm, ze kterého pochází 14,81 % hráčů. Žádné další město nepřekročilo ani hranici 5 %. Za celé sledované období činí podíl deset nejlepších měst 40,90 %. V ukazateli úspěšnosti města v produkci hráčů ledního hokeje dosáhlo nejvyšší hodnoty za celé období město Leksand, 87,81 hráčů na 10 000 mužů. Zatímco v absolutních počtech vyprodukovaných hráčů se mezi nejlepšími umisťují velká města, u ukazatele úspěšnosti jsou to převážně menší města. Jako Djurås nebo Tingsryd, která se v tomto ukazateli umístila mezi nejlepšími právě díky malému počtu obyvatel. Jako hokejové líhne na úrovni měst označit tedy právě město Leksand a Örnköldsvik, jelikož obě města patří mezi nejlepší v obou zmíněných ukazatelích. Fakt, že město Örnköldsvik je skutečnou hokejovou líhní potvrzují i výsledky na úrovni klubů, protože kluby, které sídlí ve městě Örnköldsvik, patří mezi nejlepší (Modo HK, Järveds IF).

Nejúspěšnějším klubem v počtu odchovaných hokejistů pro NHL je Modo HK, jehož podíl činí 3,37 %. Také tento fakt potvrzuje skutečnost, jak dekoncentrovaná je výchova hokejistů ve Švédsku. V ekonomické hledisku, jímž byla hodnota kumulovaného platu hráčů z NHL relativizována celkovým počtem odchovanců klubu, se nejvíce dařilo klubům Enköpings SK a Järveds IF. Oba kluby překonaly hranici 30 mil. USD.

4.5 Švýcarsko

Ve Švýcarsku se první zmínky o ledním hokeji váží již k roku 1902. V tomto roce byla dokonce již odehrána jakási první ligová soutěž mezi osmi kluby z francouzské části Švýcarska. Švýcarský hokejový svaz byl založen v roce 1908. Ještě téžme roce se Švýcarsko stalo členskou zemí Mezinárodní hokejové federace, a to jako čtvrté v pořadí. První mezistátní utkání sehrála švýcarská reprezentace proti Anglii v roce 1909 a prohrála 0:3 (Switzerland, 2015).

Ze Švýcarska pochází nejstarší hokejový turnaj na světě, slavný Spengler cup (Spenglerův pohár), jehož pořadatelem je tým HC Davos. Původně se jednalo o turnaj na podporu týmů z německy mluvících zemí. Nakonec se turnaj rozrostl nad očekávání a získal silnou prestiž. Historicky první vítězem Spengler cupu se v roce 1923 stal tým Oxford University, který byl složen z kanadských studentů. Zajímavostí turnaje je, že se zde mohou potkávat reprezentační družstva s kluby. Účastníky totiž vybírá pořádající tým HC Davos, který je také nejčastějším vítězem Spengler cupu (celkem 15x), následuje reprezentační mužstvo Kanady (13x) a LTC Praha (7x). Turnaj se od roku 1923 nekonal pouze v letech 1939 a 1940, a to z důvodu 2. světové války a dále v letech 1949 a 1956 (History from today back to its roots, 2015).

Ačkoli patří Švýcarsko mezi vůbec nejstarší hokejové země, příliš mezinárodních úspěchů nemá. K nejlepším výsledkům na mistrovství světa patří dvě stříbrné medaile z let 1935 a 2013 a šest bronzových medailí převážně z prvních turnajů mistrovství světa (1930, 1937, 1939, 1950, 1951 a 1953). Na olympijských hrách slavilo švýcarské reprezentační mužstvo dva bronz (1928 a 1948) (Switzerland men's national ice hockey team, 2015).

Historie nejvyšší hokejové soutěže ve Švýcarsku je složitá. Nejstarší hokejovou soutěží bylo Švýcarské národní mistrovství serie A, které se konalo v rozmezí let 1909 – 1937. Současně se konalo také Švýcarské mezinárodní mistrovství serie A, a to v letech 1916 – 1933. Od sezóny 1937/1938 nesla nejvyšší hokejová soutěž název Nationalliga A, ve které se ovšem hrálo nejčastěji jen jednokolově a počet účastníků se často měnil. Výrazná změna nastala od sezóny 1985/1986 kdy bylo zavedeno play – off a počet mužstev v soutěži se ustálil na 10. Výjimkou byla sezóna 1997/1998, kdy v soutěži nastupoval lichý počet 11 týmů. Prozatím poslední změna v počtu účastníků proběhla od sezóny 2000/2001, kdy byla soutěž rozšířena na 12 mužstev. Od sezóny 2007/2008 nese nejvyšší hokejová soutěž ve Švýcarsku název National league A (National League A, 2015).

Nejlepší týmy ze Švýcarska podle počtu získaných titulů lze nalézt v Tabulce 10. Suverénně nejúspěšnějším mužstvem švýcarské historie je HC Davos, který získal celkem 31 mistrovských titulů. Dále následují SC Bern se 13 tituly a EHC Arosa (9 titulů), která dnes hraje až třetí nejvyšší soutěž.

Tabulka 10: Nejúspěšnější švýcarské hokejové kluby 1926 – 2014

Název týmu	Počet titulů
HC Davos	31
SC Bern	13
EHC Arosa	9
ZSC Lions	8
HC Lugano	7
HC La Chaux-de-Fonds	6
Kloten Flyers	5
EHC Biel	3
HC Villars	2
EV Zug	1
EHC Visp	1
GCK Lions	1
SCL Tigers	1

Vlastní zpracování, zdroj: www.eliteprospects.com

4.5.1 Švýcarsko – původ hráčů

Ve švýcarské nejvyšší hokejové soutěži nastoupilo za celé sledované období 1 083 hráčů, u kterých byl dohledán juniorský klub (u 27 hráčů nebyl juniorský klub nalezen). Původ hráčů je v 74 švýcarských městech. Do prvních pěti let sledovaného období spadá 375 hráčů z 59 měst a posledních pět sezón tvoří soubor 556 hráčů z 66 měst. Z celkového počtu hráčů se do NHL probojovalo 1,93 % (21 hráčů).

Identifikace hokejových líhní na úrovni švýcarských měst

Největšího podílu ve výchově hokejistů za prvních pět sezón dosáhlo město Bern, odkud pochází 7,47 % (28 odchovanců). Druhé nejúspěšnější je jen těsně město Kloten s podílem 7,20 %. Hranici 5 % ještě překročila města Davos (6,13 %), Biel (5,33 %), Zug (5,33 %), a Quinto (5,07 %). Jen jeden hráč má svůj původ ve 14 městech.

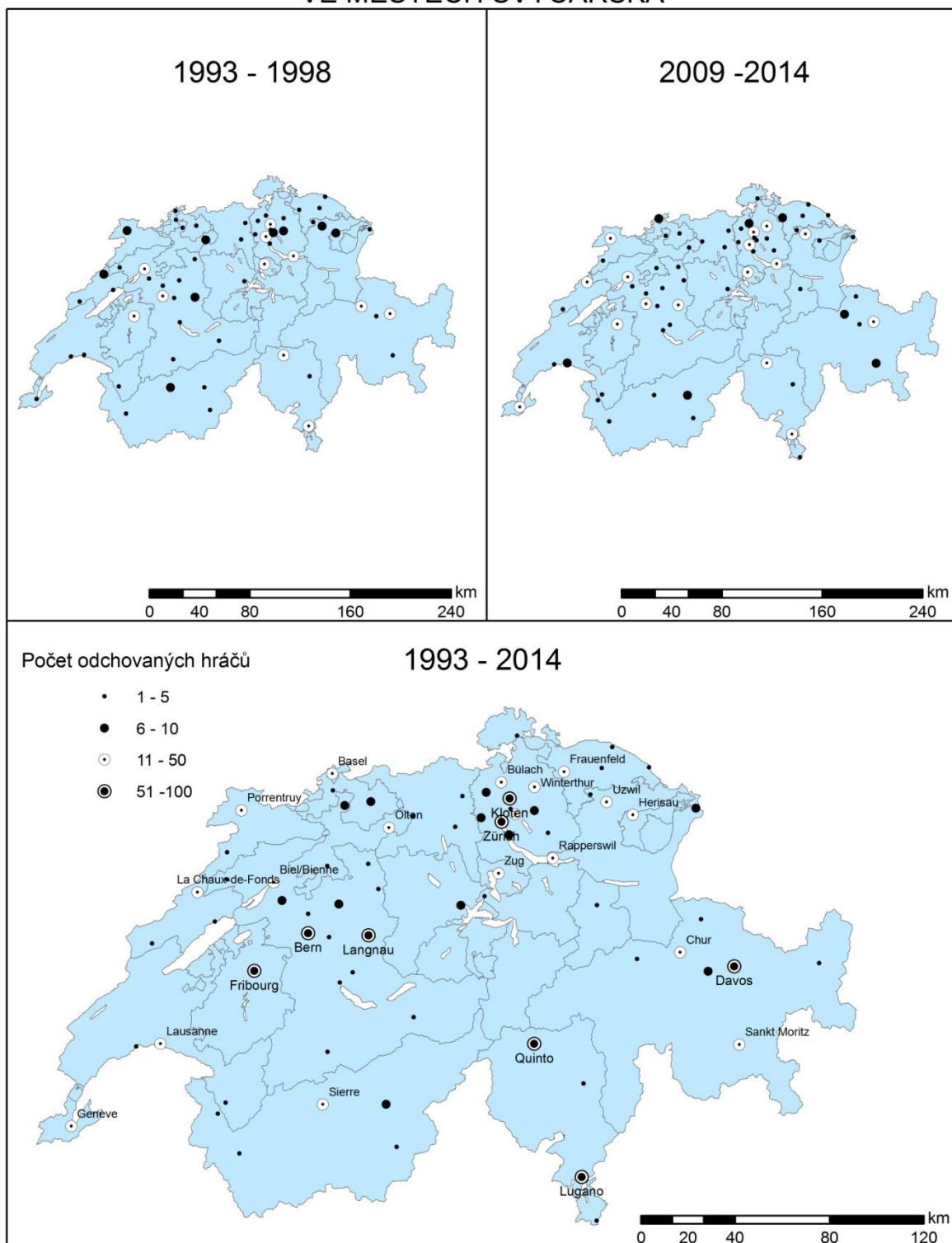
Za posledních pět let si nejlépe vede opět dvojice Bern, Kloten s podílem 7,55 % respektive 7,19 %. Třetím nejúspěšnějším městem je Langnau im Emmental s podílem 5,76 %. Následují Davos (5,58 %) a Zürich (5,04 %) u nichž jsou změny minimální. Pouze jednoho hokejistu odchovalo 14 měst.

Při porovnání prvních a posledních pět let lze sledovat zlepšení o 3,36 p.b. u města Langnau im Emmental. Nárůst souvisí s postupem klubu SCL Tigers, který sídlí právě v Langnau im Emmental, do nejvyšší soutěže. Do výchovy hokejistů se na konci

sledovaného období zapojilo o 7 měst více než na začátku a produkce hráčů vzrostla o 181 hokejistů.

V absolutních počtech odchovaných hráčů za celé období lze sledovat vzácnou vyrovnanost. Ani jedno švýcarské město nemá ani 10% podíl na produkci hokejistů. Nejlépe si vedl Bern, jehož podíl činí 7,20 %. Dále následují Kloten (6,56 %), Davos (6,00 %) či Quinto (5,91 %). Nejmenším městem (obcí), kterému se podařilo odchovat hokejistu je Unterlangenegg s pouhými 914 obyvateli. Absolutní produkci hokejistů ve Švýcarsku ilustruje Obrázek 11.

OBRÁZEK 11: POČET HOKEJISTŮ ODCHOVANÝCH
VE MĚSTECH ŠVÝCARSKA

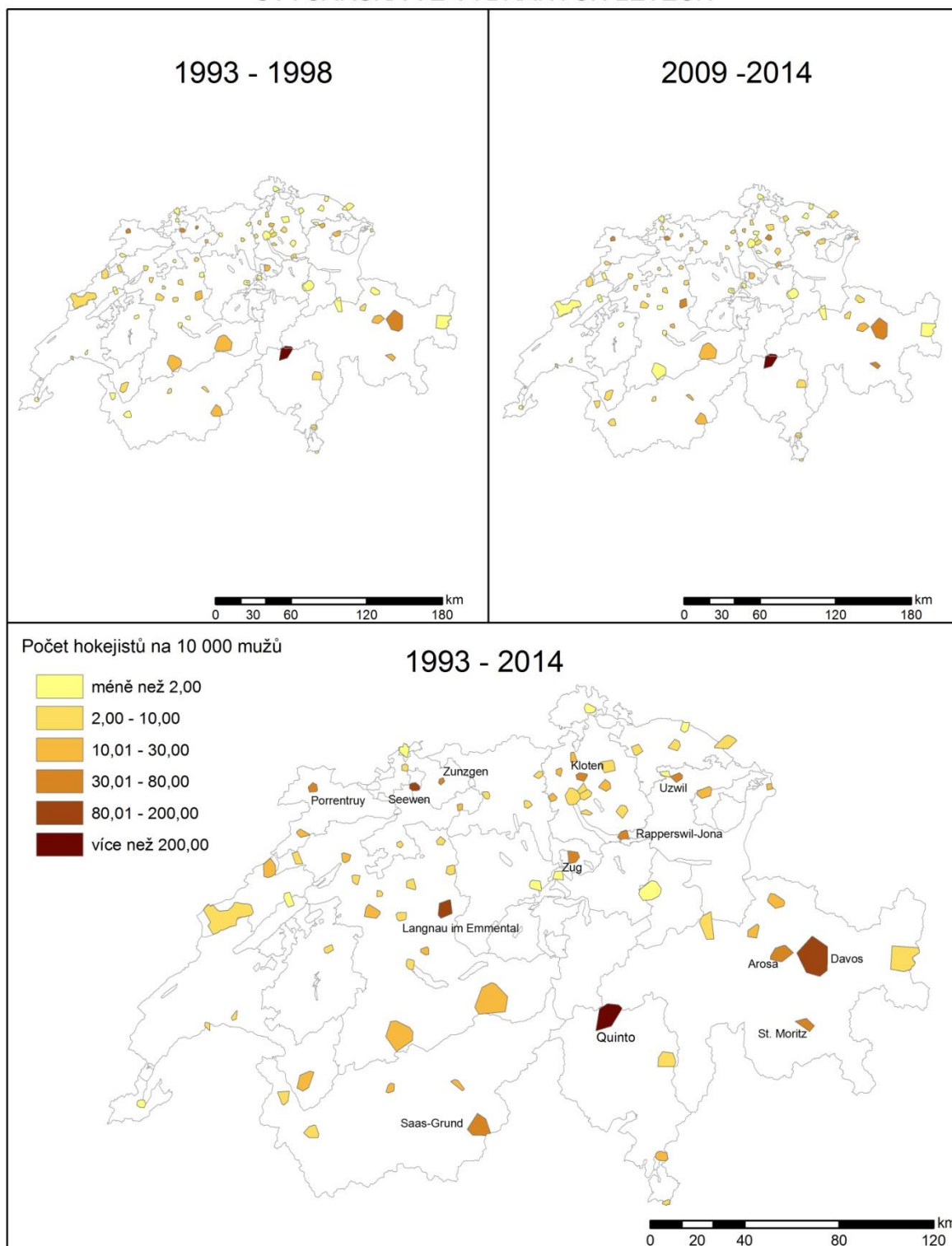
Vlastní zpracování, zdroj: www.eliteprospects.com

Ukazatel úspěšnosti města vyprodukovat hokejistu v prvních pěti letech zcela ovládlo město Quinto, jehož výsledná hodnota je 359,85 hráčů na 10 000 mužů. Jak je tato hodnota výjimečná dokazuje odstup od druhé města, kterým je Seewen s hodnotou 59,64 hráčů na 10 000 mužů. Přes 25 odchovaných hráčů na 10 000 mužů se ještě dostala města Davos (41,52), Zunzgen (32,55), Porrentruy (30,08) a Kloten (28,83).

Také na konci sledovaného období si nejlépe vedlo Quinto, které svůj skvělý výsledek z prvních pěti let ještě vylepšilo na hodnotu 511,36 hráčů na 10 000 mužů. Na druhé místo poskočilo město Langnau im Emmental s hodnotou 72,93 hráčů na 10 000 mužů (v prvních pěti letech činila hodnota Langnau im Emmental 20,51). Dále se v popředí objevují stejná města jako na začátku období: Seewen (59,64), Davos (55,97), Kloten (42,71) a Porrentruy (42,11).

Ve výsledcích za celé sledované období se opět mezi nejlepšími umístila stejná města. Jako v prvních a posledních pěti letech, tak i zde kraluje Quinto s 1212,12 hráčů na 10 000 mužů. Tato hodnota je podpořena nejen malý počet obyvatel Quinta, ale také tím, že zde působí tradiční švýcarský klub HC Ambri-Piotta, který je tvořen oddíly z těch dvou obcí. Velkou dominanci Quinta dokresluje odstup od dalších měst. Na druhém místě se nachází Seewen s 159,05 hokejisty na 10 000 mužů a dále Langnau im Emmental s hodnotou 132,18 hráčů na 10 000 mužů, u kterého lze identifikovat skutečnost, že s postupem oddílu do nejvyšší soutěže roste i počet jeho odchovanců. Dále si úspěšně vedly další tradiční švýcarské kluby jako Davos (117,35 hráčů na 10 000 mužů) a Kloten (75,81 hráčů na 10 000 mužů) viz Obrázek 12.

OBRÁZEK 12: INTENZITA PRODUKCE HOKEJISTŮ VE MĚSTECH
ŠVÝCARSKA VE VYBRANÝCH LETECH

Vlastní zpracování, zdroj: www.pxweb.bfs.admin.ch, www.eliteprospects.com

Na úrovni měst lze ve Švýcarsku identifikovat jako nejúspěšnější hokejovou líheň Quinto, které s velkým náskokem ovládlo všechna sledovaná období u ukazatele úspěšnosti města v produkci hokejistů a navíc se umístilo vždy mezi nejlepší v podílu produkce hokejistů. Největší podíl na produkci hráčů ledního hokeje má ve všech sledovaných obdobích Bern. Avšak ve Švýcarsku je produkce hokejistů značně dekoncentrována, o čemž hovoří i fakt, že hodnota nejvyššího podílu za celé období u Bernu je 7,20 %. Bernu se však nedařilo v ukazateli úspěšnosti, protože dokázal odchovat 12,50 hráčů na 10 000 mužů, což není na švýcarské poměry mnoho. Naopak tradiční hokejová města jako jsou Kloten a Davos se umístila mezi nejlepšími v obou ukazatelích a řadí se tím pádem mezi hokejové líhně. K nim se přiřadilo také město Langnau im Emmental, a to zejména díky úspěchu v posledních pěti letech. Vyšší počet odchovanců je spojen s postupem klubu do nejvyšší švýcarské soutěže NLA, a tak odchovanci tohoto klubu mají větší šanci se prosadit profesionálním hokeji. Druhý nejlepší výsledek v ukazateli produkce hráčů na 10 000 mužů dosáhl Seewen, který však výsledku 159,05 hráčů na 10 000 dosáhl zejména díky malému počtu obyvatel (998 obyv.).

Identifikace hokejových líhní na úrovni klubů

Ve Švýcarsku bylo identifikováno jen 13 klubů, jejichž hráči se prosadili v NHL. Celkem se jedná o 21 hráčů. U odchovanců z HC Ajoie, HC Ambri-Piotta a HC Monthey nebyl dohledán plat.

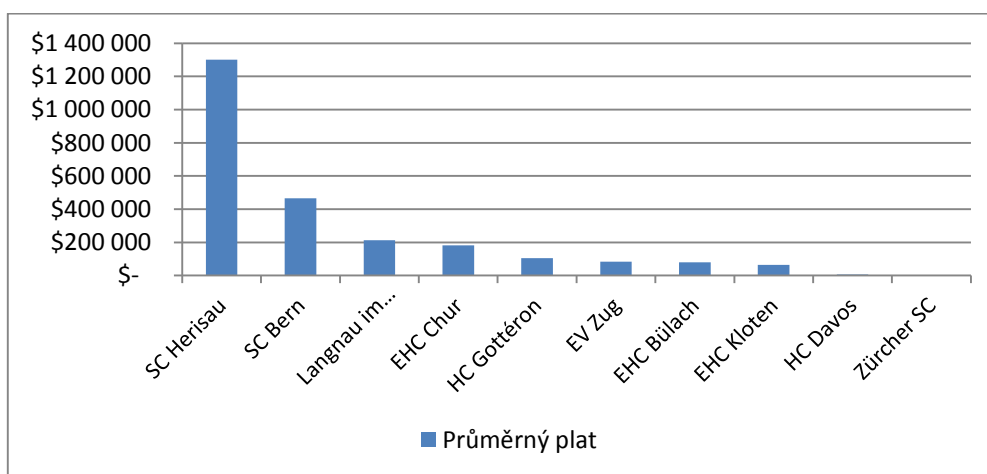
Nízký počet klubů, ze kterých pocházejí hráči, kteří hráli NHL, potvrzuje fakt, že Švýcarsko není v ledním hokeji tak úspěšnou zemí, jako zbývající v této práci. V Tabulce 11 se objevují všechny švýcarské kluby, které odchováli hráče pro NHL. Nejvyšší podíl 14,29 % mají oddíly EHC Kloten, SC Bern a SCL Langnau im Emmental (odchovaly shodně 3 hráče).

Tabulka 11: Podíl švýcarských klubů na počtu hráčů odchovaných pro NHL

Klub	Hraci v NHL	Podíl
EHC Kloten	3	14,29 %
SC Bern	3	14,29 %
SCL Langnau im Emmental	3	14,29 %
EV Zug	2	9,52 %
Zürcher SC	2	9,52 %
EHC Bülach	1	4,76 %
EHC Chur	1	4,76 %
HC Ajoie	1	4,76 %
HC Ambri-Piotta	1	4,76 %
HC Davos	1	4,76 %
HC Gottéron	1	4,76 %
HC Monthey	1	4,76 %
SC Herisau	1	4,76 %

Vlastní zpracování, zdroj: www.eliteprospects.com

V ukazateli hodnota kumulovaného platu hráčů z NHL relativizována celkovým počtem odchovanců klubu se nachází celkem pouze 10 klubů. Jsou to ty, u kterých se bylo možné dohledat platy jejich odchovanců v NHL. Nejúspěšnějším oddílem Švýcarska se stal SC Herisau. Hodnota platu, který získali jeho odchovanci po relativizaci všemi hráči, které klub vychoval pro nejvyšší soutěž, je 1 300 333 USD. Žádný další švýcarský klub se nedostal ani přes hranici půl milionu USD. Za zmínku stojí minimální hodnota u klubů HC Davos (6 923 USD) a Zürcher SC (609 USD), viz Graf 7.

Graf 7: Hodnota kumulovaného platu hráčů z NHL relativizována celkovým počtem odchovanců klubu

Vlastní zpracování, zdroj: www.dropyourgloves.com, www.eliteprospects.com

Shrnutí

Lední hokej ve Švýcarsku není dlouhodobě tak oblíbený jako v ostatních zemích, kterým se věnuje tato práce. Nicméně od 90. let 20. století popularita tohoto sportu ve Švýcarsku opět roste, zejména díky návratu do elitní skupiny mistrovství světa a kvalitní domácí soutěži. I přes tyto skutečnosti patří Švýcarsko stále spíše do širší světové špičky.

Největší podíl na odchovu hráčů ledního hokeje má Bern. Avšak hodnota 7,20 % dokládá, jak je produkce hokejistů ve Švýcarsku teritoriálně diverzifikována. Podíl deseti nejúspěšnějších měst ze začátku a konce sledovaného období na produkci hráčů se téměř nezměnil. Zatímco v prvních pěti letech byl tento podíl 51,73 %, za posledních pět sezón lze pozorovat nepatrný nárůst na 53,06 %. Za všech 21 sezón je podíl deseti nejúspěšnějších měst 54,20 %. Nejlepším městem v produkci hráčů na počet mužů ve městě je zcela jasně Quinto, které se dokázalo dostat až na úctyhodných 1212, 12 hráčů na 10 000 mužů. Díky tomuto výsledku a také podílu na počtu odchovaných hráčů (5,91 %) patří Quinto k hokejovým líhni, spolu s dalšími městy, která byla úspěšná v obou ukazatelích, jako jsou Kloten, Davos a Langnau im Emmental.

Úspěch klubů byl zkoumán pomocí prosazení odchovanců v NHL, a jelikož Švýcarsko není tak úspěšnou hokejovou zemí, je počet jejich hráčů, kteří se dostanou do NHL na úrovni jednotlivců. Největšího podílu 14,29 % hráčů odchovaných pro NHL dosáhla trojice klubů EHC Kloten, SC Bern a SCL Langnau im Emmental. V ukazateli průměrného platu dosáhl nejvyšší hodnoty klub SC Herisau (1 300 333 USD). Druhý byl oddíl SC Bern s průměrným platem 465 853 USD. Také tyto hodnoty potvrzují fakt, že Švýcarsko stále nepatří mezi nejlepší hokejové země světa.

5 KOMPARACE VYBRANÝCH HOKEJOVÝCH STÁTŮ

Srovnání států, kterými se zabývá tato práce, proběhlo na úrovni samotných států, měst i klubů. Na úrovni států byla porovnávána úspěšnost odchovaných hráčů, vyjádřena podílem hráčů, kteří se dostali do NHL z celkového počtu vychovaných hokejistů ve státě. Na úrovni měst byla provedena komparace deseti nejúspěšnějších měst v produkci hokejistů (za celé sledované období) a jejich vývoje mezi začátkem a koncem sledovaného období. Dále byla hledána síla závislosti mezi podílem měst na populaci mužů a podílem měst na odchovaných hokejitech. Na úrovni klubů byly porovnávány kumulované i relativizované hodnoty platů z NHL (kumulovaný plat relativizován odchovanci klubu) a síla závislosti mezi počtem odchovaných hráčů a dalšími proměnnými.

Ze zjištěných podílů hráčů, kteří se probojovali do NHL na celkovém počtu odchovanců ve státě (viz Tabulka 12) lze jednoznačně určit jako nejúspěšnější stát Švédsko, kde se 12,02 % odchovanců probojuje do nejprestižnější hokejové soutěže světa, NHL. Naopak ve Švýcarsku je tento podíl velmi malý, a to jen 1,93 %. Tyto výsledky vypovídají o kvalitě odchovaných hráčů v jednotlivých státech.

Tabulka 12: Podíl hráčů NHL na celkovém počtu odchovanců ve státě

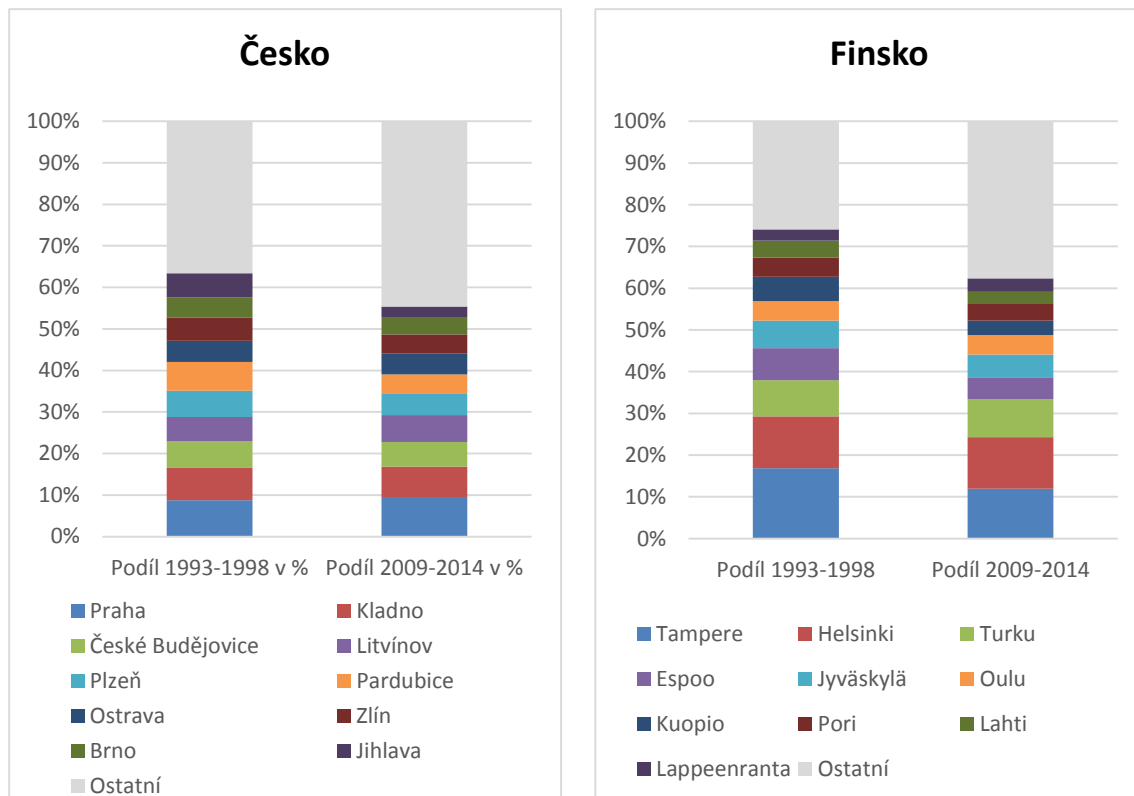
Stát	Počet odchovaných hráčů	Počet hráčů NHL	Podíl
Česko	1 751	148	8,45 %
Finsko	1 671	132	7,90 %
Slovensko	1 289	60	4,65 %
Švédsko	1 481	178	12,02 %
Švýcarsko	1 083	21	1,93 %

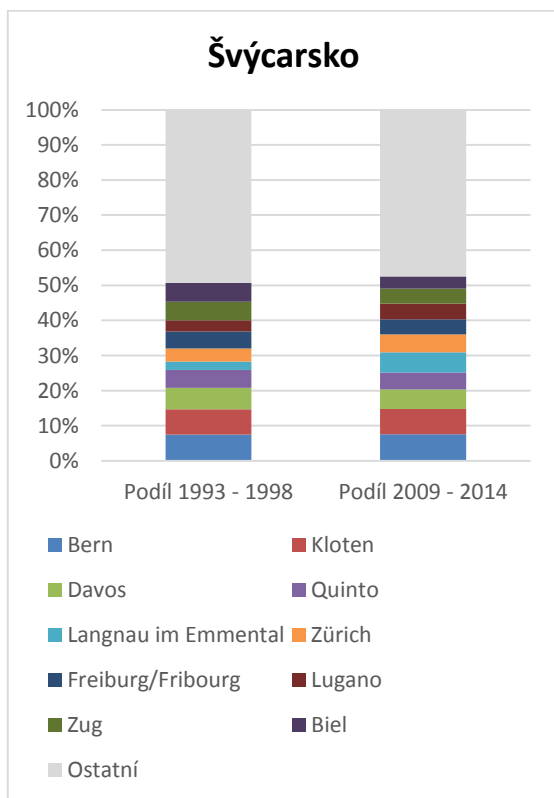
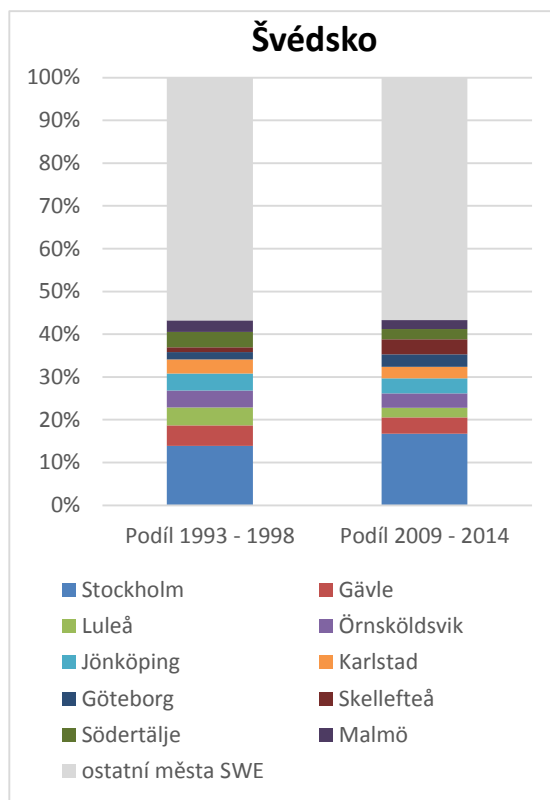
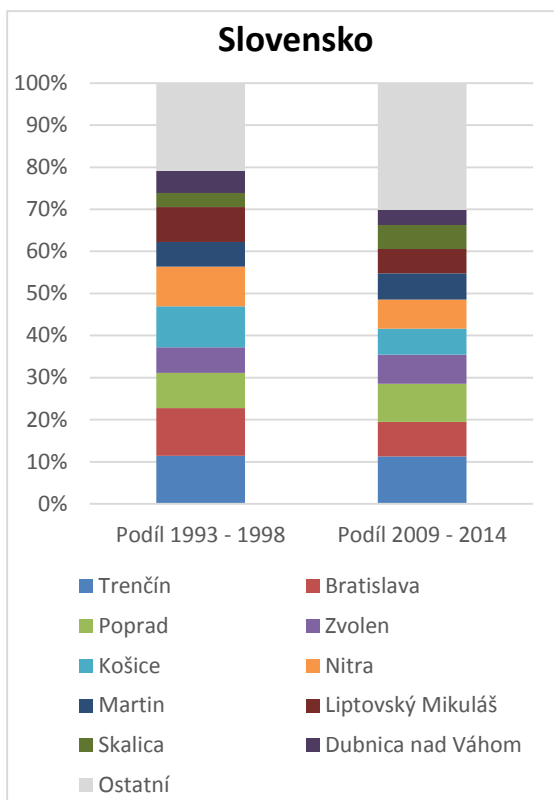
Vlastní zpracování, zdroj: www.eliteprospects.com

Z porovnání deseti nejúspěšnějších měst vybraných států vyplývá (viz Grafy 8), že největší podíl na produkci hráčů ledního hokeje ve státě má deset nejlepších měst Slovenska (v prvním období 79,15 % a v druhém období 69,84 %). Tato skutečnost reflektuje větší koncentraci produkce hokejistů na Slovensku (podobně jako ve Finsku v prvním období). Naopak nejnižší podíl deseti nejlepších měst vykazuje Švédsko (v prvním období 43,23 % a v druhém období 43,33 %), což hovoří o značné teritoriální diverzifikaci v produkci hráčů ledního hokeje, a to za obě období. Podíl deseti měst nejúspěšnějších měst má v jednotlivých zemích rozdílný vývoj. Zatímco klesá v Česku (o 8,05 p. b.), Finsku

(o 11,75 p. b.) a Slovensku (o 9,31 p. b.), údaje ve Švédsku jsou téměř totožné, ve Švýcarsku podíl roste (o 1,85 p. b.).

Grafy 8: Vývoj podílu deseti nejúspěšnějších měst na produkci hráčů ve vybraných zemích

Vlastní zpracování, zdroj: www.eliteprospects.com

Pomocí korelační analýzy byla zjišťována závislost mezi podílem měst na populaci mužů a podílem měst na odchovaných hokejistech. Protože data neodpovídají normálnímu rozložení (testováno Kolmogorov-Smirnov testem) byl použit Spearmanův korelační koeficient. Korelační analýza vyšla u všech států statisticky významná na 99% hladině významnosti a potvrdila vzájemnou závislost mezi danými proměnnými. Hodnoty Spearmanova korelačního koeficientu jsou znázorněny v Tabulce 13.

Tabulka 13: Výsledky korelační analýzy mezi podílem měst na populaci mužů a podílem měst na odchovaných hokejistech

Stát	Hodnota korelačního koeficientu	Interpretace
Finsko	0,767	pozitivní silná závislost
Česko	0,716	pozitivní středně silná závislost
Slovensko	0,615	pozitivní středně silná závislost
Švédsko	0,501	pozitivní středně silná závislost
Švýcarsko	0,383	pozitivní střední závislost

Vlastní zpracování, zdroj: www.stat.fi, www.czso.cz, www.slovak.statistics.sk, www.statistikdatabasen.scb.se, www.pxweb.bfs.admin.ch, www.eliteprospects.com

V korelační analýze na úrovni klubů byl také použit Spearmanův korelační koeficient. Proměnné jsou zde ovlivněny malým počtem vstupních dat, proto korelace není v řadě případů statisticky významná.

Z výsledků korelační analýzy se nepodařilo jednoznačně určit proměnnou, která by ovlivňovala počet odchovaných hráčů ve všech státech. Přesto však lze identifikovat některé závislosti ve více státech zároveň (viz Tabulka 14).

Nejvyšší hodnota Spearmanova korelačního koeficientu je mezi počtem hráčů a body z nejvyšší soutěže na Slovensku (pozitivní velmi silná závislost), tato proměnná také nejvíce ovlivňuje počet hráčů v Česku a ve Švýcarsku. V těchto státech tedy korelační analýza potvrzuje fakt, že nejvíce odchovanců produkují úspěšné kluby z nejvyšší soutěže (podle počtu získaných bodů).

Další statisticky významná závislost (na 95% hladině významnosti) ve více než jednom státě je mezi počtem hráčů a kumulovaným platem odchovanců z NHL. Zatímco ve Finsku a v Česku je tato závislost středně silná, ve Švédsku je nízká.

Poslední statisticky významná závislost (na 95% hladině významnosti) ve více než jednom státě je mezi počtem hráčů a počtem startů odchovanců na olympijských hrách v Česku a ve Finsku (středně silná a střední závislost).

Tabulka 14: Výsledky korelační analýzy mezi počtem odchovaných hráčů a vybranými proměnnými ve všech státech

Correlations							
			pocet_hracu	plat_nhl	body	tituly	pocet_startu_oh
Česko	pocet_hracu	Correlation	1,000	,509**	,682**	,280	,621**
		Coefficient					
	Sig. (2-tailed)		,001	,000	,466	,000	
	N		87	41	24	9	30
Finsko	pocet_hracu	Correlation	1,000	,565**	,306	,186	,355*
		Coefficient					
	Sig. (2-tailed)		,000	,249	,658	,046	
	N		144	37	16	8	32
Slovensko	pocet_hracu	Correlation	1,000	,216	,905**	,500	,294
		Coefficient					
	Sig. (2-tailed)		,459	,000	,391	,268	
	N		31	14	16	5	16
Švédsko	pocet_hracu	Correlation	1,000	,203*	,330	,053	,126
		Coefficient					
	Sig. (2-tailed)		,042	,155	,891	,377	
	N		301	101	20	9	51
Švýcarsko	pocet_hracu	Correlation	1,000	,061	,821**	,441	,286
		Coefficient					
	Sig. (2-tailed)		,868	,000	,381	,140	
	N		78	10	18	6	28

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Vlastní zpracování, zdroj: www.dropyourgloves.com, www.eliteprospects.com

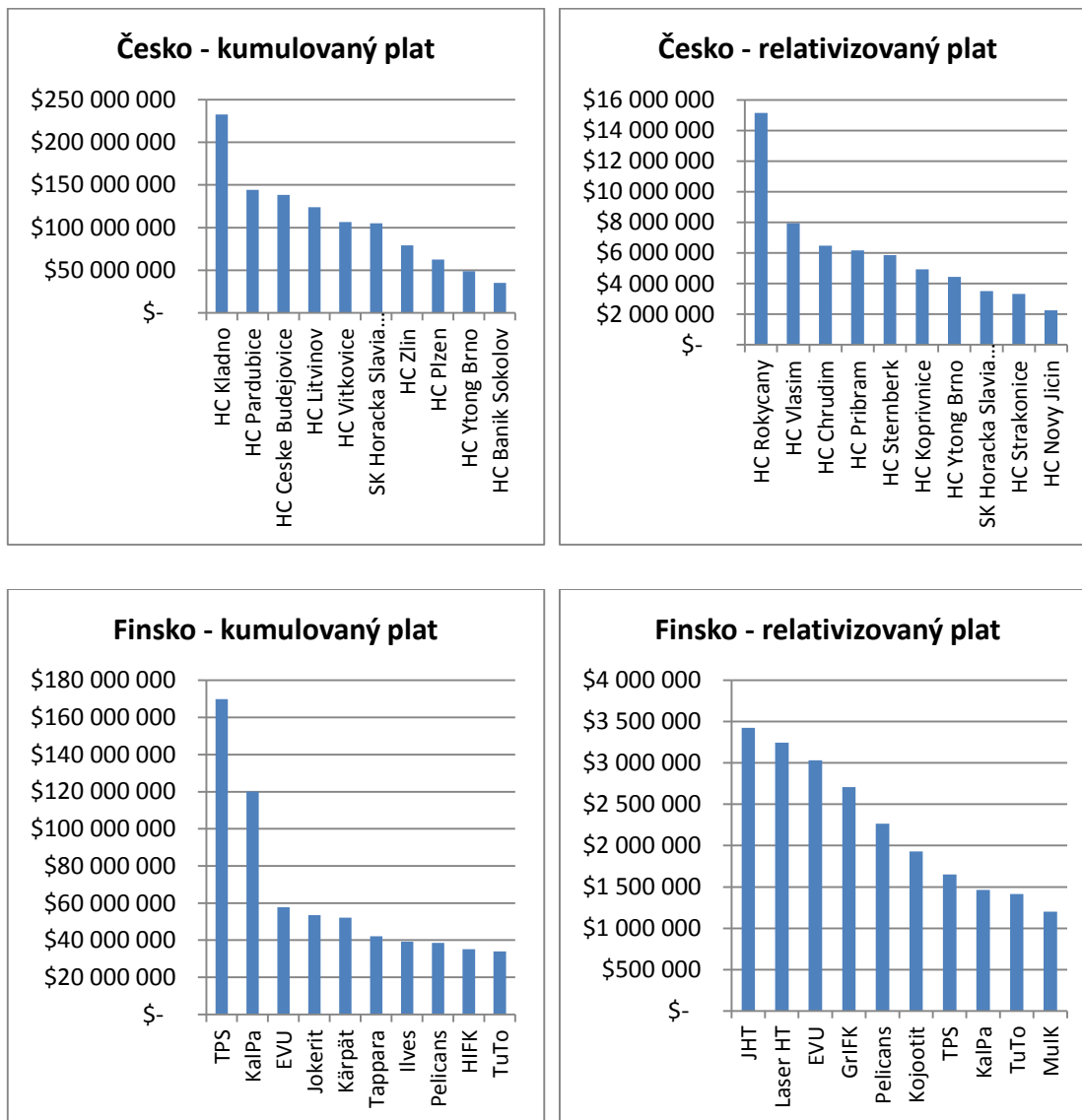
Ze všech zemí bylo vybráno vždy deset nejúspěšnějších klubů, a to jak v případě kumulovaného platu, tak i v případě relativizovaného platu.

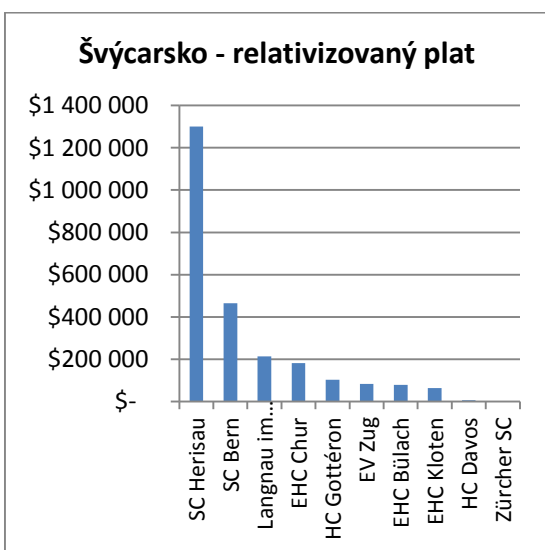
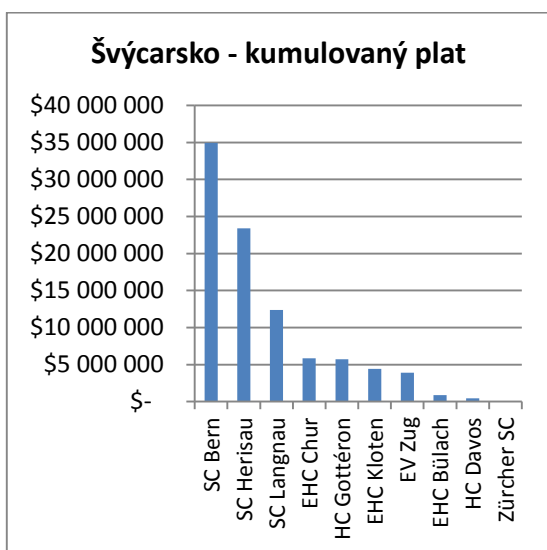
Nejvyšší hodnoty kumulovaného platu dosáhl slovenský klub Dukla Trenčín, který na Slovensku s tímto údajem jasně dominuje. Tento výsledek také potvrzuje tvrzení, že na Slovensku je produkce hokejistů koncentrována do několik měst. Nejmenších hodnot dosahují švýcarské kluby, protože mají nejmenší počet hráčů v NHL.

V relativizovaných hodnotách platů se jako nejúspěšnější jeví švédské kluby, ale díky značné teritoriální diverzifikaci, nemají výsledky švédských klubů takovou vypovídající hodnotu, jako u jiných zemí (často se jediný odchovanec klubu prosadil až do NHL). Také

v tomto ukazateli se nejhůře daří švýcarským klubům, a to z důvodu, že většinou nikdo ze švýcarských hráčů nepatří ke skutečným hvězdám ledního hokeje (viz Grafy 9).

Grafy 9: Hodnoty kumulovaných a relativizovaných platů v klubech ve vybraných zemích

Vlastní zpracování, zdroj: www.dropyourgloves.com, www.eliteprospects.com

ZÁVĚR

Primárním cílem této práce bylo zjistit úspěšnost výchovy profesionálních hráčů ledního hokeje ve vybraných zemích, na úrovni měst a obcí a hokejových klubů. Úspěšnost měst byla posuzována na základě údajů o počtu odchovaných hráčů na 10 000 mužů a jako nejúspěšnější v jednotlivých státech byla identifikována: švýcarské Quinto (1 212,12 hráčů na 10 000 mužů), slovenská Skalica (92,11), švédský Leksand (87,81), český Litvínov (83,00) a finská Rauma (28,82).

Úspěšnost hokejových klubů byla určována pomocí podílu hráčů, kteří se dostali do NHL. Nejúspěšnějšími dle tohoto kritéria v jednotlivých zemích jsou: Dukla Trenčín (28,33), trojice švýcarských klubů EHC Kloten, SC Bern, SC Langnau im Emmental (shodně 14,39), Kladno (11,49), TPS (7,87) a Modo HK (3,37).

Dalším cílem práce byla identifikace hokejových líhní. Tohoto cíle bylo dosaženo porovnáním absolutního počtu odchovanců a ukazatele úspěšnosti jednotlivých měst a pomocí ukazatele ekonomického zhodnocení na úrovni klubů. Z tohoto hlediska práce potvrdila pokračující trend některých tradičních hokejových líhní, jako například Litvínov, Trenčín, Tampere a Örnköldsvik, u kterých se jejich úspěšnost ve výchově potvrdila jak na úrovni měst, tak i klubů, které zde sídlí. Zároveň ale popsala i líhně nové, jako například Rauma, Forssa či Skalica.

Třetím cílem práce byla komparace vybraných hokejových zemí na základě několika kritérií. V podílu hráčů NHL na celkovém počtu odchovanců ve státě dominuje Švédsko, u kterého je zároveň potvrzena nejvyšší míra teritoriální diverzifikace v produkci hráčů ledního hokeje. Rostoucí trend teritoriální diverzifikace byl pozorován ve všech vybraných státech, s výjimkou Švédska, které zůstalo téměř na stejných hodnotách, a Švýcarska, kde byl zaznamenán opačný trend.

Na základě výsledků korelační analýzy na úrovni měst byla prokázána ve všech státech pozitivní závislost mezi podílem měst na populaci mužů a podílem měst na odchovaných hokejitech. Nejvyšší hodnoty Spearmanova korelačního koeficientu dosáhlo Finsko. Na úrovni klubů se z výsledků korelační analýzy nepodařilo jednoznačně určit proměnnou, která by ovlivňovala počet odchovaných hráčů ve všech státech. Statisticky významná závislost ve více zemích se například potvrdila mezi proměnnými počet odchovaných hráčů a počet bodů na Slovensku, v Česku a ve Švýcarsku.

V rámci práce byly zodpovězeny výzkumné otázky z úvodu práce:

1. V absolutních počtech odchovaných hráčů dominují velká města (Bern, Stockholm). V ukazateli úspěšnost, tj. v relativizovaných datech naproti tomu převládají města menší (Quinto, Leksand).
2. V práci byl potvrzen pokračující trend některých tradičních hokejových líhní (Litvínov), ale byly identifikovány také líhně nové (Skalica).
3. Podíl hráčů NHL na celkovém počtu odchovanců ve státě je největší ve Švédsku (12,02 %), následují Česko a Finsko s podílem okolo 8 %. Slovensko a Švýcarsko nepřekročili hranici 5 %. Ekonomický význam nelze jednoznačně prokázat, jako je tomu například ve fotbale, protože v hokejovém prostředí nejsou data za transfery zveřejňována (vyjma NHL). Lze však poukázat na skutečnost, že špičkoví hráči se vracejí do svých juniorských (mateřských) klubů a podílejí se na jejich chodu či je finančně podporují. Jako příklad lze uvést Jaromíra Jágra na Kladně, Martina Straku v Plzni, Róberta Švehlu v Trenčíně nebo Petera Forsberga v Modo HK.

Zodpovězením první výzkumné otázky byla zároveň potvrzena i první hypotéza. Druhá hypotéza byla potvrzena jen z části. Počátek vzniku organizovaných soutěží nemá vliv na počet odchovaných hráčů, avšak tradiční hokejové kluby v řadě případů patří mezi nejúspěšnější hokejové líhně. Třetí hypotézu se nepodařilo prokázat ve všech státech. Tvrzení, že hokejové líhně, které vychovají nejvíce hráčů, jsou zároveň ekonomicky nejúspěšnější, je platné například na Slovensku (Dukla Trenčín) nebo ve Švýcarsku (SC Bern).

ZDROJE

Primární zdroje:

- BALE, J. & DEJONGHE, T. (2008): Editorial Sports Geography: an overview, 157-166 s.
- BALE, J. (2003): Sports Geography. Second Edition. New York: Routledge, 196 s.
- BÁRTA, Pavel. *Velké okamžiky ledního hokeje*. Praha: Flétna, 2005. S. 378.
- BÁRTA, Pavel. *Velké okamžiky ledního hokeje 2*. Praha: Flétna, 2007. S. 9.
- BRYCHTA, Pavel. *Právní aspekty sportu na příkladu fotbalu*. Olomouc, 2010. Diplomová práce. UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI.
- BUKAČ, L. (2014): Trénink herní přirozenosti – Kouzlo hráčského naturelu
- BURLEY, T. (1966): A note of the geography of sport, The professional Geographer, 55-56 s.
- COHEN, Shawna. How to raise the next Sidney Crosby. In: *Today's parent* [online]. 2015 [cit. 2016-03-18]. Dostupné z: <http://www.today'sparent.com/family/parenting/how-to-raise-the-next-sidney-crosby/>
- GUT, K., VLK, G., Světový hokej. Praha: Olympia, 1990
- GUT, Karel a Václav PACINA. *Malá encyklopedie ledního hokeje*. Praha: Olympia, 1986.
- GUT, Karel. *100 let českého hokeje*. Praha : AS press, 2008. S. 14
- HAGERSTRAND, T. (1968): Innovation diffusion as a spatial process. University of Chicago Press, Chicago, 334s.
- HOLENDA, A. (2012): Geografické aspekty šíření a distribuce vybraných sportů: proměny regionálního obrazu. Diplomová práce. Praha, 115 s.
- CHAROUSEK, Jan. *Lední hokej*. Liberec, 2013
- ILIEȘ, DEHOORNE, WENDT, KOZMA. For Geography and Sport, Sport Geography or Geography of Sport. Oradea, 2014
- KENNEDY, Ryan. The Straight Edge: The wrong way to raise a hockey player. In: *The hockey news* [online]. 2008 [cit. 2016-03-18]. Dostupné z: <http://www.thehockeynews.com/articles/17852-The-Straight-Edge-The-wrong-way-to-raise-a-hockey-player.html>
- KIMELMAN, Adam. Developing hockey sense a key for young players. In: *NHL* [online]. 2011 [cit. 2016-03-18]. Dostupné z: <https://www.nhl.com/news/developing-hockey-sense-a-key-for-young-players/c-550636>
- KMEC, Tomáš. Ako vychovať dobrého hokejistu? V Trenčíne to vedia najlepšie. In: *Denník N* [online]. 2015 [cit. 2016-03-18]. Dostupné z: <https://dennikn.sk/115949/slovensky-hokej-ma-nadej-dukla-trencin-ide-prikladom/>
- MOORE, Antony. (2003): A Time Geography Approach to the Visualisation of Sport
- NITE, UNDERWOOD (2013): Integrating geographic information systems (GIS) into sport business practice and research. International Journal of Revenue Management (IJRM), Vol. 7, No. 2, 2013
- RÉCLUSE, Elisée. Universal Geography. London, 1897

STARK, T. (2010): *The People's Home On Ice: Ice Hockey, Modernization and National Identity in Sweden 1920 – 1972*. Stockholm, 334 s.

ŠICHAN, Jan. *Časoprostorový vývoj kolektivních sportů v České republice*. Olomouc, 2011. Dostupné z: http://geography.upol.cz/soubory/studium/dp/2011-rg/2011_Sichan.pdf. Diplomová práce. UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI.

TOMEŠ, J. (2012): Sport a geografie I. Geografické rozhledy, ČGS, č.4, s. 6–9.

TOMEŠ, J. (2012): Sport a geografie II. Geografické rozhledy, ČGS, č.4, s. 18–20.

Internetové zdroje:

Česká televize. *Kde Češi vyučovali Rusy - stadion Dynama Moskva byl kolébkou jedné vášně*. [online]. 2012 [cit. 2016-01-18]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/sport/hokej/207565-kde-cesi-vyucovali-rusy-stadion-dynama-moskva-byl-kolebkou-jedne-vasne/>

Finnish Ice Hockey History. In: *Suomen jääkiekkomuseo* [online]. 2014 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z: <http://jaatiekkomuseo.vapriikki.fi/english/history.htm>

História slovenského hokeja. In: *Slovenský zväz ľadového hokeja* [online]. 2015 [cit. 2016-04-02]. Dostupné z: <http://www.hockeyslovakia.sk/sk/clanok/historia-slovenskeho-hokeja>

Historie ČSLH: Od mušketýrů po velkoklub. In: *Český svaz ledního hokeje* [online]. 2016 [cit. 2016-03-15]. Dostupné z: <http://www.cslh.cz/text/35-historie-slh.html>

History from today back to its roots. In: *Spengler cup Davos* [online]. 2015 [cit. 2016-04-03]. Dostupné z: <https://www.spenglercup.ch/en/hall-of-fame/history>

History of.. Presidents. *IIHF* [online]. 2015 [cit. 2015-06-20]. Dostupné z: <http://www.iihf.com/iihf-home/history/the-iihf/presidents/>

Idnes. *Zemřel slavný hokejista Vlastimil Bubník. S Brnem získal 11 titulů*. [online]. 2015 [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: http://hokej.idnes.cz/vlastimil-bubnik-umrti-hokej-djg-/reprezentace.aspx?c=A150106_095854_reprezentace_mne

IIHF Member National Associations. *IIHF* [online]. 2010 [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: <http://www.iihf.com/sk/iihf-home/the-iihf/members/>

It all started in Paris, 1908. *The IIHF* [online]. 2010 [cit. 2015-06-20]. Dostupné z: <http://www.iihf.com/iihf-home/history/the-iihf/>

KANUNGO, Jaideep. Hockeynomics: A model to determine which hockey country will capture world supremacy. In: *Hockeyland Canada* [online]. 2014 [cit. 2016-02-26]. Dostupné z: <http://hockeylandcanada.com/2014/01/04/hockeynomics-a-model-to-determine-which-hockey-country-will-capture-world-supremacy/>

KERSKI, Joseph. Using GIS to Study Sports. In: Esri. [online]. 2008 [cit. 2016-02-26]. Dostupné z: <http://www.esri.com/news/arcuser/0708/gisports.html>

Kolektivní sport. *Wikipedie* [online]. 2015 [cit. 2015-04-22]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Kolektivn%C3%AD_sport

Liiga. In: *Wikipedia* [online]. 2016 [cit. 2016-03-26]. Dostupné z: <https://en.wikipedia.org/wiki/Liiga#Winner>

National League A. In: *Wikipedia* [online]. 2015 [cit. 2016-04-03]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/National_League_A

NHL portal. *Hokejové hřiště* [online]. 2012 [cit. 2015-06-20]. Dostupné z: <http://www.nhlportal.cz/?page=pojemedetail&id=23>

NOVOTNÝ, Robert. Ohlédnutí zpět: Historie utkání Winter Classic. In: *NHL* [online]. 2015 [cit. 2016-02-29]. Dostupné z: <http://www.nhl.cz/ohlédnutí-zpet-historie-utkání-winter-classic/5006213>

ONTHEWINGSBLOG 2004 Where all 5,592 Players in NHL History Came From. Dostupné z: <http://onthewingsblog.com/2004/07/23/where-all-5592-players-in-nhl-history-came-from/>

PAVLÍČEK, Tomáš. Češi jsou třetí velmocí, hlásí IIHF. Jenže hokejistou je tu kdekdo. In: *Idnes* [online]. 2013 [cit. 2016-02-26]. Dostupné z: http://hokej.idnes.cz/registrace-v-ceskem-hokeji-d00-/reprezentace.aspx?c=A130827_144637_reprezentace_tp

Prehľad zapasov A-tímu SR od roku 1940. In: *Slovenský zväz ľadového hokeja* [online]. 2015 [cit. 2016-04-02]. Dostupné z: <http://www.hockeyslovakia.sk/sk/clanok/prehľad-zapasov-a-tímu-sr-od-roku-1940>

Přehled vítězů československé hokejové ligy. In: *Wikipedia* [online]. 2014 [cit. 2016-03-16]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/P%C5%99ehled_v%C3%ADt%C4%9Bz%C5%AF_%C4%8Deskoslovensk%C3%A9_hokejov%C3%A9_ligy

QUANTHOCKEY 2016 NHL Nationality Breakdown from 1917-18 to 2015-16. Dostupné z: http://www.quant hockey.com/TS/TS_PlayerNationalities.php

Svenska hockeyligan. In: *Wikipedia* [online]. 2015 [cit. 2016-04-03]. Dostupné z: https://sv.wikipedia.org/wiki/Svenska_hockeyligan

Swedish Ice Hockey History. *AZ Hockey* [online]. 2008 [cit. 2016-04-03]. Dostupné z: <http://www.azhockey.com/Sw.htm>

Switzerland men's national ice hockey team. In: *Wikipedia* [online]. 2015 [cit. 2016-04-03]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Switzerland_men%27s_national_ice_hockey_team

Switzerland. In: *Ice hockey Wiki* [online]. 2015 [cit. 2016-04-03]. Dostupné z: <http://icehockey.wikia.com/wiki/Switzerland>

Tipsport liga. In: *Wikipedia* [online]. 2016 [cit. 2016-04-02]. Dostupné z: https://sk.wikipedia.org/wiki/Tipsport_liga

World Cup. In: *Hockeycanada* [online]. 2016 [cit. 2016-02-08]. Dostupné z: <http://www.hockeycanada.ca/en-ca/Team-Canada/Men/World-Cup.aspx>

World Ranking. *IIHF* [online]. 2015 [cit. 2015-06-20]. Dostupné z: <http://www.iihf.com/de/home-of-hockey/championships/world-ranking.html>

Zdroje dat, internetové databáze:

Ročenky IIHF 2001, 2005 - 2015

www.eliteprospects.com

www.eurohockey.com

www.hockeydb.com

www.czso.cz

www.pxweb.bfs.admin.ch

www.slovak.statistics.sk

www.stat.fi

www.statistikdatabasen.scb.se